

Jaworzno, 27 sierpnia 2007 r.

Szanowni Państwo,

przekazuję Państwu szczegółowe sprawozdanie, zawierające analizę wyników egzaminu maturalnego 2007, przeprowadzonego dla absolwentów szkół ponadgimnazjalnych w województwie śląskim.

Sprawozdanie składa się z zeszytów tematycznych, dotyczących:

- w części ogólnej: organizacji i przebiegu egzaminu oraz wyników egzaminu (zestawień ilościowych) dla województwa,
- w częściach przedmiotowych: analiz ilościowych i analiz jakościowych wybranych zadań z poszczególnych przedmiotów maturalnych.

Zdaję sobie sprawę, że wyniki egzaminu będą przedmiotem zainteresowania różnych środowisk odpowiedzialnych za edukację w naszym kraju, dlatego uwzględniono w sprawozdaniu analizy zarówno ilościowe, jak i jakościowe. Tak przygotowane raporty, czytane łącznie ze sprawozdaniem o wynikach egzaminu maturalnego w kraju, przygotowanym przez Centralną Komisję Egzaminacyjną, dostarczą Państwu informacji o poziomie osiągnięć maturzystów w województwie śląskim w porównaniu z sukcesami/wynikami zdających w całym kraju.

Dla nadzoru pedagogicznego i organów prowadzących szkoły bardzo ważne będą opracowania ilościowe, dlatego przyjęliśmy różne kryteria obliczania współczynników statystycznych. Aby zestawianie danych dawało Państwu wiarygodny i rzetelny obraz wyników, uwzględniono w opracowaniu podział na różne typy szkół (licea ogólnokształcące, licea profilowane i licea uzupełniające oraz technika i technika uzupełniające). Osobno zanalizowano wyniki egzaminów zdawanych jako obowiązkowe (na poszczególnych poziomach) i egzaminów z przedmiotów wybranych dodatkowo.

Nauczycieli, a także uczniów, z pewnością zainteresują omówienia wybranych zadań, zwłaszcza tych, które sprawiły największą trudność zdającym, oraz wnioski wynikające z analiz. Należy jednak pamiętać, że wszystkie dane powinno się interpretować w kontekście warunków pracy danej szkoły.

Mam nadzieję, że nasze opracowanie spełni Państwa oczekiwania w zakresie komunikowania wyników, stając się bogatym i inspirującym źródłem informacji.

Dziękuję wszystkim osobom zaangażowanym w organizację i przeprowadzenie egzaminu maturalnego 2007, jak również autorom niniejszego sprawozdania.

Życzę kolejnych udanych sesji egzaminacyjnych.

Dyrektor OKE

Roman Dziedzic

SPIS TREŚCI

INFORMACJE OGÓLNE	4
1. O EGZAMINIE MATURALNYM 2007 W WOJEWÓDZTWIE ŚLĄSKIM	4
2. ORGANIZACJA I PRZEBIEG EGZAMINU MATURALNEGO	13
2.1. Przygotowanie przewodniczących szkolnych zespołów egzaminacyjnych	14
2.2. Zbieranie danych o przystępujących do egzaminu maturalnego oraz dystrybucja materiałów egzaminacyjnych	14
2.3. Przebieg egzaminu maturalnego	15
2.4. Obserwacja egzaminu	16
2.5. Sprawdzanie prac egzaminacyjnych	17
2.6. Komunikowanie wyników	18
3. INFORMACJE O WYNIKACH EGZAMINU	19
3.1. Zdawalność egzaminu	20
3.2. Średnie arytmetyczne	22
 JĘZYK POLSKI	 27
1. WSTĘP	27
2. CZĘŚĆ USTNA	27
3. CZĘŚĆ PISEMNA	30
3.1. Ogólna informacja o zdających część pisemną	30
3.2. Poziom podstawowy	31
3.2.1. Opis arkusza egzaminacyjnego	31
3.2.2. Wyniki egzaminu	32
3.2.3. Zdawalność egzaminu	40
3.2.4. Analiza jakościowa wybranych zadań	40
3.3. Poziom rozszerzony	44
3.3.1. Opis arkusza egzaminacyjnego	44
3.3.2. Wyniki egzaminu	45
3.3.3. Zdawalność egzaminu	52
3.3.4. Analiza jakościowa wybranych zadań	52
3.4. Wnioski wynikające z analizy jakościowej wybranych zadań z poziomu podstawowego i rozszerzonego	55

HISTORIA	57
1. WSTĘP	57
2. OGÓLNA INFORMACJA O ZDAJĄCYCH	57
3. POZIOM PODSTAWOWY	58
3.1. Opis arkusza egzaminacyjnego	58
3.2. Wyniki egzaminu	59
3.3. Zdawalność egzaminu	65
3.4. Analiza jakościowa wybranych zadań	65
4. POZIOM ROZSZERZONY	67
4.1. Opis arkusza egzaminacyjnego	67
4.2. Wyniki egzaminu	68
4.3. Zdawalność egzaminu	76
4.4. Analiza jakościowa wybranych zadań	76
5. WNIOSKI WYNIKAJĄCE Z ANALIZY JAKOŚCIOWEJ WYBRANYCH ZADAŃ Z POZIOMU PODSTAWOWEGO I ROZSZERZONEGO	78
WIEDZA O SPOŁECZEŃSTWIE	79
1. WSTĘP	79
2. OGÓLNA INFORMACJA O ZDAJĄCYCH	79
3. POZIOM PODSTAWOWY	80
3.1. Opis arkusza egzaminacyjnego	80
3.2. Wyniki egzaminu	80
3.3. Zdawalność egzaminu	86
3.4. Analiza jakościowa wybranych zadań	86
4. POZIOM ROZSZERZONY	91
4.1. Opis arkusza egzaminacyjnego	91
4.2. Wyniki egzaminu	91
4.3. Zdawalność egzaminu	99
4.4. Analiza jakościowa wybranych zadań	100
5. WNIOSKI WYNIKAJĄCE Z ANALIZY JAKOŚCIOWEJ WYBRANYCH ZADAŃ Z POZIOMU PODSTAWOWEGO I ROZSZERZONEGO	102
SŁOWNIK TERMINÓW	104

INFORMACJE OGÓLNE

1. O EGZAMINIE MATURALNYM 2007 W WOJEWÓDZTWIE ŚLĄSKIM

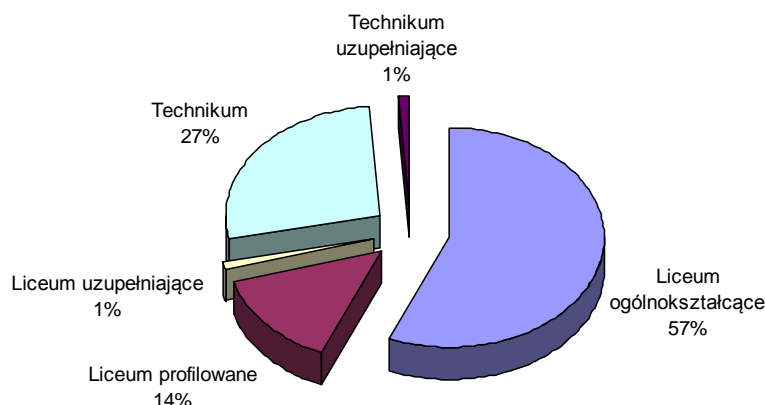
Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 7 września 2004 r. w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania egzaminów i sprawdzianów w szkołach publicznych (DzU Nr 199, poz. 2046 z późniejszymi zmianami: DzU z 2005 r. Nr 74, poz. 649, Nr 108, poz. 905 i Nr 218, poz. 1840, DzU z 2006 r. Nr 100, poz. 694, DzU Nr 164, poz. 1154 i poz. 1155) i zasadami w nim określonymi, **w dniach od 4 do 31 maja 2007 r. odbył się egzamin maturalny** dla absolwentów liceów ogólnokształcących, liceów profilowanych, liceów uzupełniających, techników i techników uzupełniających.

W województwie śląskim do egzaminu maturalnego 2007 przystąpiło 52 660 osób¹ z 843 szkół:

- 47 542 tegorocznych absolwentów, ubiegających się o świadectwo dojrzałości,
- 1 515 absolwentów z lat ubiegłych, ubiegających się o świadectwo dojrzałości,
- 3 603 absolwentów z lat ubiegłych, podwyższających wynik².

Wykres 1. Tegoroczni absolwenci przystępujący do egzaminu a typ szkoły

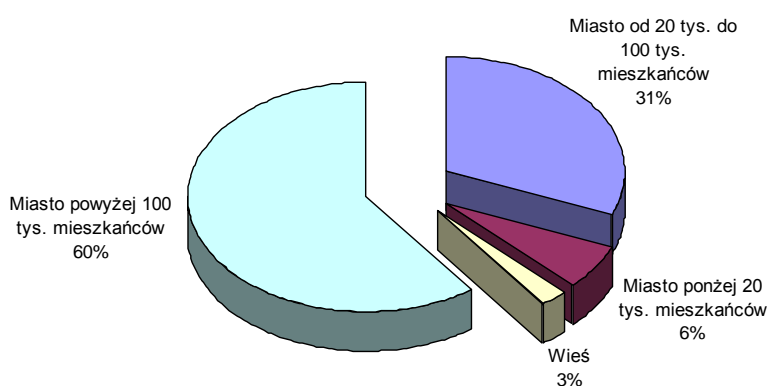
¹ Wśród zdających ubiegających się o świadectwo dojrzałości było 2 558 osób z dysleksją.

² Z 5 412 osób, które zadeklarowały przystąpienie do egzaminów.

Tabela 1. Liczba zdających, ubiegających się o świadectwo dojrzałości w sesji wiosennej 2007, z podziałem na typ szkoły

Typ szkoły	Liczba zdających	%
Liceum ogólnokształcące	27 191	55,43
Liceum profilowane	7 295	14,87
Liceum uzupełniające	654	1,33
Technikum	13 348	27,21
Technikum uzupełniające	569	1,16
Ogółem	49057	100

Wykres 2. Tegoroczni absolwenci przystępujący do egzaminu a położenie szkoły

Ponad połowę tegorocznych absolwentów stanowili absolwenci liceów ogólnokształcących. Większość zdających ukończyła szkoły położone w dużych miastach, liczących powyżej 100 tysięcy mieszkańców.

W części ustnej egzaminu maturalnego absolwenci zdawali obowiązkowo:

- język polski,
- język obcy nowożytny³,
- język mniejszości narodowej⁴.

Ponadto, przystępowali do części ustnej egzaminu z innych języków obcych nowożytnych, jeśli wybrali je jako przedmiot dodatkowy.

Do części ustnej z przedmiotów obowiązkowych przystąpiły 47 694 osoby, w tym 46 908 tegorocznych absolwentów⁵.

Na ustny egzamin maturalny z **języka polskiego** zdający przygotowywali prezentację na określony temat, wybrany ze szkolnej listy tematów. Zestawy zadań do egzaminu ustnego z języków obcych nowożytnych przygotowała i dostarczyła do szkół Okręgowa Komisja Egzaminacyjna.

³ Spośród następujących: angielski, francuski, hiszpański, niemiecki, portugalski, rosyjski, słowacki, szwedzki i włoski.

⁴ Zdają go jako przedmiot obowiązkowy absolwenci szkół z językiem wykładowym mniejszości narodowej.

⁵ Liczba obejmuje zdających, którzy przystąpili przynajmniej do jednego egzaminu w części ustnej.

Do części ustnej egzaminu maturalnego z języka polskiego przystąpiło 46 850 osób, w tym 46 362 zdających po raz pierwszy.

Wykres 3. Popularność zdawania przez tegorocznych absolwentów poszczególnych przedmiotów na egzaminie maturalnym w części ustnej

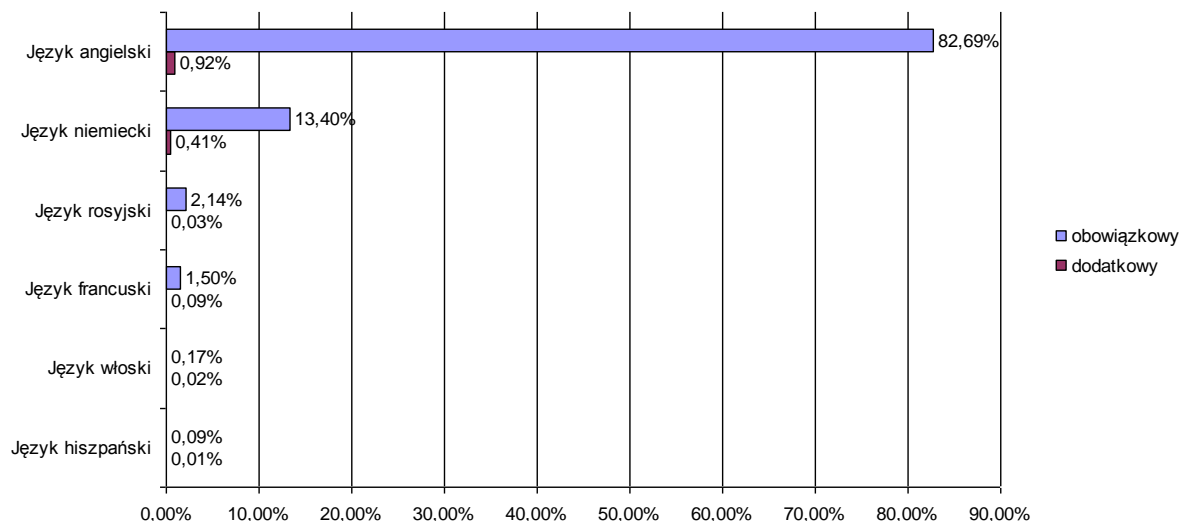

Tabela 2. Tegoroczni absolwenci zdający egzaminy z języków obcych nowożytnych w części ustnej

Język	Przedmiot obowiązkowy						Przedmiot obowiązkowy		Przedmiot dodatkowy		Ogółem
	poziom podstawowy		poziom rozszerzony		poziom dwujęzyczny						
	liczba	%	liczba	%	liczba	%	liczba	%	liczba	%	
angielski	35644	92,44	2849	7,39	64	0,17	38557	98,90	429	1,10	38986
niemiecki	5787	92,64	367	5,87	93	1,49	6247	97,02	192	2,98	6439
francuski	590	84,17	59	8,42	52	7,42	701	94,22	43	5,78	744
rosyjski	970	97,39	26	2,61			996	98,42	16	1,58	1012
włoski	67	82,72	14	17,28			81	88,04	11	11,96	92
hiszpański	39	90,70	4	9,30	–	–	43	89,58	5	10,42	48
słowacki	1	100	–	–			1	100	–	–	1

Tabela 3. Absolwenci z lat ubiegłych zdający egzaminy z języków obcych nowożytnych w części ustnej

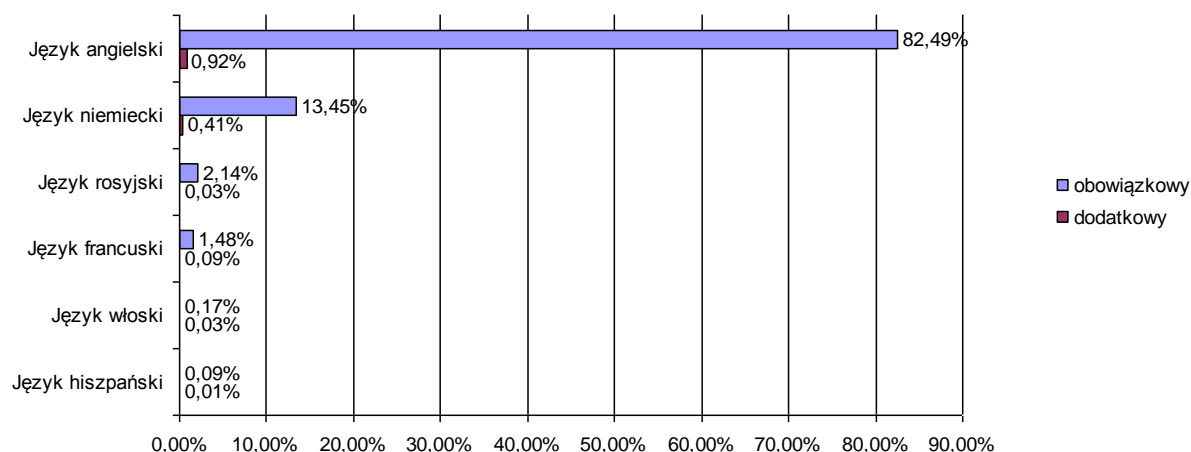
Język	Przedmiot obowiązkowy						Przedmiot ob- owiązkowy		Przedmiot dodatkowy		Ogółem
	poziom podstawowy		poziom rozszerzony		poziom dwujęzyczny						
	liczba	%	liczba	%	liczba	%	liczba	%			
angielski	523	82,49	111	17,51	–	–	634	98,91	7	1,09	641
niemiecki	74	76,29	23	23,71	–	–	97	91,51	9	8,49	106
francuski	9	81,82	2	18,18	–	–	11	91,67	1	8,33	12
rosyjski	18	85,71	3	14,29			21	87,50	3	12,50	24
włoski	2	66,67	1	33,33			3	50	3	50	6
hiszpański	–	–	1	100	–	–	1	50	1	50	2

W części pisemnej maturzyści zdawali trzy przedmioty **obowiązkowe**: język polski, język obcy nowożytny oraz jeden przedmiot wybrany spośród następujących: biologia, chemia, fizyka i astronomia, geografia, historia, historia muzyki, historia sztuki, matematyka, wiedza o społeczeństwie lub wiedza o tańcu. Każdy z przedmiotów obowiązkowych może być zdawany w części pisemnej na poziomie podstawowym albo rozszerzonym⁶.

Do części pisemnej z przedmiotów obowiązkowych przystąpiło 48 237 osób, w tym 47 364 tegorocznych absolwentów.

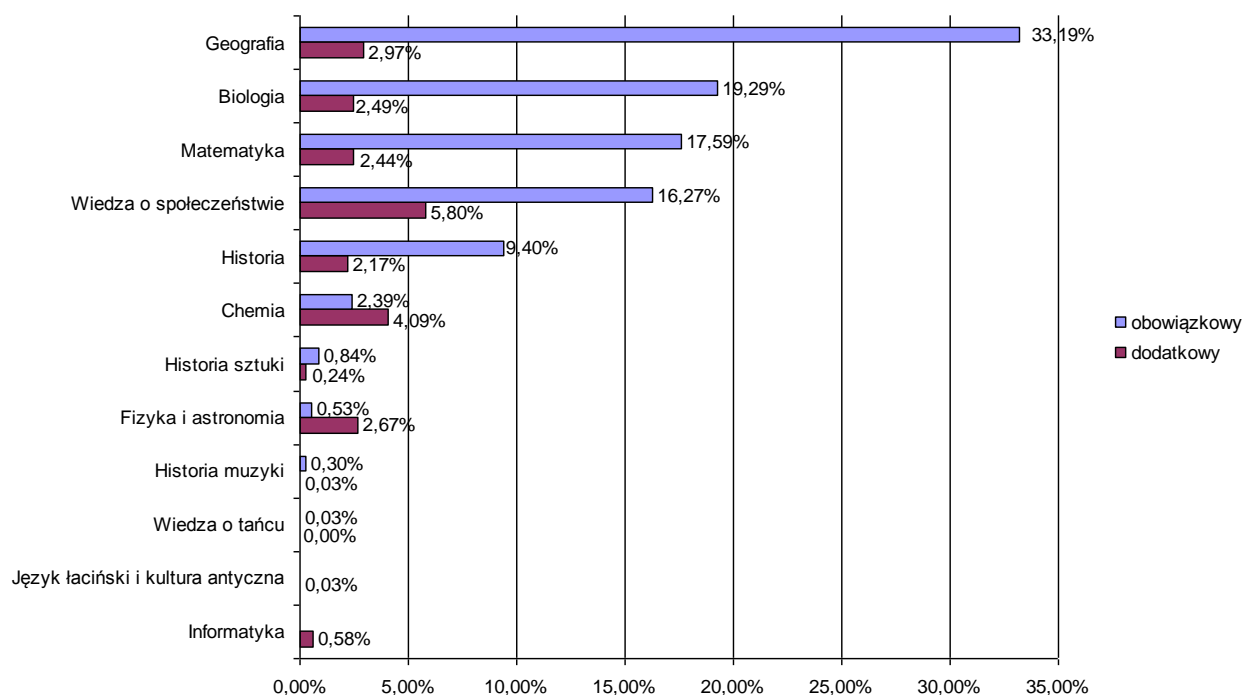
Maturzysta mógł zdawać także egzamin z jednego, dwóch lub trzech przedmiotów **dodatkowych**, innych niż przedmiot wybrany jako obowiązkowy. Przedmioty dodatkowe były zdawane na poziomie rozszerzonym (do wyboru spośród: biologii, chemii, fizyki i astronomii, geografii, historii, historii muzyki, historii sztuki, informatyki, języka greckiego i kultury antycznej, języka łacińskiego i kultury antycznej, języka obcego nowożytnego, matematyki, wiedzy o społeczeństwie, wiedzy o tańcu).

Wykres 4. Popularność zdawania przez tegorocznych absolwentów języków obcych na egzaminie maturalnym w części pisemnej

⁶ Absolwenci klas dwujęzycznych, którzy wybrali jako obowiązkowy drugi język wykładowy - zdawali go na jednym poziomie określonym w standardach, zarówno w części ustnej, jak i pisemnej (dalej jako: poziom dwujęzyczny).

Wykres 5. Popularność zdawania przez tegorocznych absolwentów poszczególnych przedmiotów na egzaminie maturalnym w części pisemnej

Podobnie jak w ubiegłym roku, tylko chemia oraz fizyka i astronomia były wybierane częściej jako dodatkowe niż obowiązkowe⁷.

Tabela 4. Tegorocznici absolwenci zdający egzaminy z języków obcych nowożytnych w części pisemnej

Język	Przedmiot obowiązkowy						Przedmiot obowiązkowy		Przedmiot dodatkowy		Ogółem
	poziom podstawowy		poziom rozszerzony		poziom dwujęzyczny						
	liczba	%	liczba	%	liczba	%	liczba	%	liczba	%	
angielski	33503	85,61	5568	14,23	64	0,16	39135	98,90	435	1,10	39570
niemiecki	5776	90,53	511	8,01	93	1,46	6380	97,02	196	2,98	6576
francuski	563	80,09	88	12,52	52	7,40	703	93,98	45	6,02	748
rosyjski	974	96,15	39	3,85			1013	98,35	16	1,55	1030
włoski	64	78,05	18	21,95			82	87,23	12	12,77	94
hiszpański	35	79,55	9	20,45	–	–	44	89,80	5	10,20	49
słowacki	1	100	–	–			1	100	–	–	1

⁷ Informatyka oraz język łaciński i kultura antyczna i język grecki i kultura antyczna mogły być zdawane wyłącznie jako przedmioty dodatkowe.

Tabela 5. Absolwenci z ubiegłych lat zdający egzaminy z języków obcych nowożytnych w części pisemnej

Język	Przedmiot obowiązkowy						Przedmiot obowiązkowy		Przedmiot dodatkowy		Ogółem
	poziom podstawowy		poziom rozszerzony		poziom dwujęzyczny						
	liczba	%	liczba	%	liczba	%	liczba	%	liczba	%	
angielski	756	63,21	440	36,79	–	–	1196	97,95	25	2,05	1221
niemiecki	59	45,38	70	53,85	1	0,77	130	89,66	15	10,34	145
francuski	4	26,67	10	66,67	1	6,67	15	88,24	2	11,76	17
rosyjski	15	78,95	4	21,05			19	86,36	3	13,64	22
włoski	2	66,67	1	33,33			3	50	3	50	6
hiszpański	–	–	1	100	–	–	1	50	1	50	2
słowacki	1	100	–	–			1	100	–	–	1

Tabela 6. Tegoroczni absolwenci zdający egzaminy z poszczególnych przedmiotów w części pisemnej

Przedmiot	Przedmiot obowiązkowy				Przedmiot obowiązkowy		Przedmiot dodatkowy		Ogółem
	poziom podstawowy		poziom rozszerzony						
	liczba	%	liczba	%	liczba	%	liczba	%	
Język polski	42271	89,08	5184	10,92	47455	100			47455
Biologia	6130	66,99	3021	33,01	9151	88,56	1182	11,44	10333
Chemia	514	45,33	620	54,67	1134	36,88	1941	63,12	3075
Fizyka i astronomia	183	72,62	69	27,38	252	16,58	1268	83,42	1520
Geografia	13890	88,22	1855	11,78	15745	91,80	1407	8,20	17152
Historia	2350	52,71	2108	47,29	4458	81,25	1029	18,75	5487
Historia muzyki	58	40,85	84	59,15	142	91,61	13	8,39	155
Historia sztuki	150	37,69	248	62,31	398	77,89	113	22,11	511
Matematyka	4694	56,24	3652	43,76	8346	87,82	1157	12,18	9503
Wiedza o społeczeństwie	5714	74,01	2007	25,99	7721	73,72	2752	26,28	10473
Wiedza o tańcu	12	100	–	–	12	92,31	1	7,69	13
Informatyka							273	100	273
Język grecki i kultura antyczna							1	100	1
Język łaciński i kultura antyczna							14	100	14

Spośród tegorocznych maturzystów, którzy wybierali dodatkowe przedmioty na egzaminie maturalnym, 8949 wybrało jeden przedmiot dodatkowy, 1345 – dwa przedmioty, a 74 – trzy przedmioty dodatkowe.

Tabela 7. Absolwenci z ubiegłych lat zdający egzaminy z poszczególnych przedmiotów w części pisemnej

Przedmiot	Przedmiot obowiązkowy				Przedmiot obowiązkowy		Przedmiot dodatkowy		Ogółem
	poziom podstawowy		poziom rozszerzony						
	liczba	%	liczba	%	liczba	%	liczba	%	
Język polski	1040	72,07	403	27,93	1443	100			1443
Biologia	696	46,28	808	53,72	1504	84,59	274	15,41	1778
Chemia	20	14,08	122	85,92	142	17,88	652	82,12	794
Fizyka i astronomia	4	40	6	60	10	2,60	375	97,40	385
Geografia	321	83,38	64	16,62	385	80,38	94	19,62	479
Historia	171	45,24	207	54,76	378	79,25	99	20,75	477
Historia muzyki	–	–	2	100	2	50	2	50	4
Historia sztuki	16	38,10	26	61,90	42	59,15	29	40,85	71
Matematyka	146	45,06	178	54,94	324	75,52	105	24,48	429
Wiedza o społeczeństwie	121	55,25	98	44,75	219	42,20	300	57,80	519
Wiedza o tańcu	–	–	–	–	–	–	1	100	1
Informatyka							18	100	18
Język łaciński i kultura antyczna							2	100	2

Absolwenci klas dwujęzycznych, którzy wybrali jako obowiązkowy przedmiot nauczany dwujęzycznie, rozwiązywali dodatkowe zadania z tego przedmiotu w drugim języku nauczania. Mogli rozwiązywać te zadania również w przypadku przedmiotu wybranego jako dodatkowy.

Tabela 8. Tegoroczní absolwenci rozwiązujący dodatkowe zadania w drugim języku nauczania z poszczególnych przedmiotów w części pisemnej

Przedmiot zdawany jako		Język obcy nowożytny będący drugim językiem nauczania		
		angielski	francuski	niemiecki
Biologia	obowiązkowy	2	9	37
	dodatkowy	–	–	–
Chemia	obowiązkowy	–	1	–
	dodatkowy	1	–	–
Fizyka i astronomia	obowiązkowy	–	–	5
	dodatkowy	–	–	3
Geografia	obowiązkowy	1	5	10
	dodatkowy	–	–	–
Historia	obowiązkowy	–	11	20
	dodatkowy	3	–	3
Matematyka	obowiązkowy	15	26	7
	dodatkowy	1	–	1

Zdający ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi rozwiązywali zadania z arkuszy dostosowanych do rodzaju dysfunkcji.

Tabela 9. Liczba tegorocznych zdających, którym dostosowano formę i warunki przeprowadzenia egzaminu maturalnego z poszczególnych przedmiotów

Przedmiot	Zestawy dostosowane dla osób					
	niesłyszących/ słabo słyszących (A7)		słabo widzących (A4)		niewidomych (A6)	
	poziom podstawowy	poziom rozszerzony	poziom podstawowy	poziom rozszerzony	poziom podstawowy	poziom rozszerzony
Język polski	48	2	43	8	1	–
Język angielski	35	2	39	2	–	–
Język francuski	–	–	3	1	–	–
Język niemiecki	13	–	4	1	1	–
Język rosyjski	1	–	2	–	–	–
Biologia	–	–	12	5	–	–
Chemia	–	–	1	2	1	–
Fizyka i astronomia	–	–	–	1	–	–
Geografia	–	–	5	1	–	–
Historia	13	1	7	1	–	–
Matematyka	–	–	6	1	–	–
Wiedza o społeczeństwie	7	2	10	6	–	–

Laureatom i finalistom olimpiad przedmiotowych na świadectwach dojrzałości w miejscu przeznaczonym na wynik z danego przedmiotu wpisano *zwolniony* wraz z informacją, że otrzymali 100% punktów na poziomie rozszerzonym (albo na poziomie określonym dla szkoły dwujęzycznej) z tego przedmiotu oraz z nazwą olimpiady, w której brali udział.

Tabela 10. Laureaci i finaliści olimpiad przedmiotowych wśród tegorocznych absolwentów

Przedmiot	Liczba laureatów/ finalistów	Przedmiot	Liczba laureatów/ finalistów
Język polski	15	Fizyka i astronomia	4
Język angielski	4	Geografia	7
Język francuski	3	Historia	7
Język niemiecki	2	Historia muzyki	6
Język rosyjski	2	Historia sztuki	2
Język łaciński i kultura antyczna	6	Informatyka	4
Biologia	6	Matematyka	5
Chemia	2	Wiedza o społeczeństwie	12

W terminie dodatkowym od 4 do 13 czerwca do części pisemnej matury zostało dopuszczonych 99 osób, w tym osoby:

- które w sesji wiosennej z powodów losowych lub zdrowotnych były nieobecne na egzaminie z danego przedmiotu lub przedmiotów,
- które wnioskowały o unieważnienie egzaminu,
- którym unieważniono egzamin na wniosek przewodniczącego zespołu egzaminatorów.

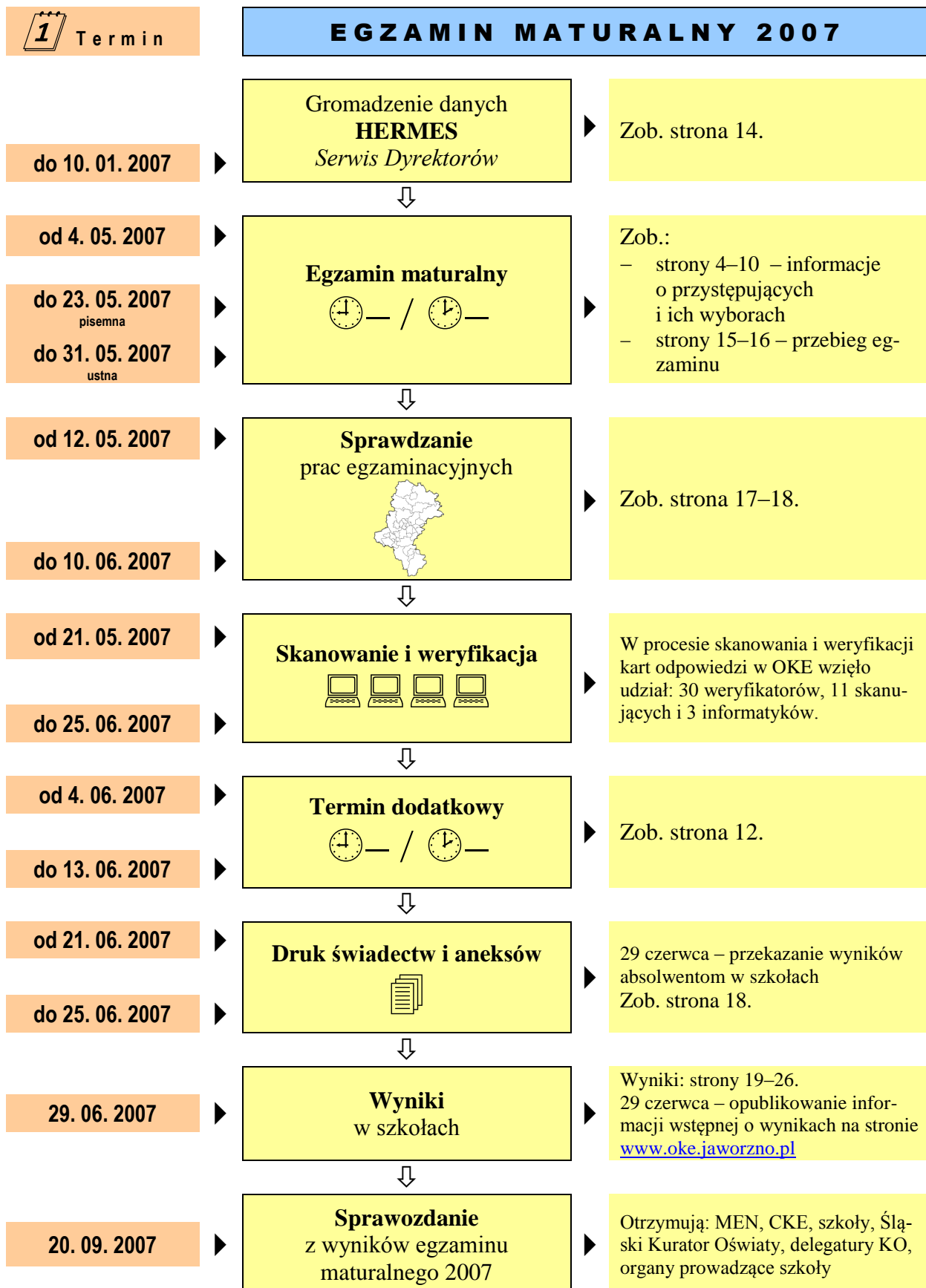
Do egzaminu przystąpiło 51 maturzystów.

Egzamin maturalny w części pisemnej w terminie dodatkowym został przeprowadzony w siedzibie OKE w Jaworznie, z wyjątkiem egzaminu z informatyki – przedmiotu zdawanego w liceum ogólnokształcącym w Rybniku, oraz dwóch egzaminów zdawanych przez maturzystów w ich domach i jednego w szkole ponadgimnazjalnej w Wodzisławiu. Poza językami obcymi zdający poziom podstawowy i poziom rozszerzony pisali w jednej sali (z wyjątkiem języków obcych).

Tabela 11. Przystępujący do egzaminu maturalnego w terminie dodatkowym

Termin	Godz.	Przedmiot	Liczba zdających		Ogółem
			poziom podstawowy	poziom rozszerzony	
4 czerwca (Pn)	09:00	język polski	31	4	35
	14:00	historia sztuki	1	1	2
5 czerwca (Wt)	09:00	wiedza o społeczeństwie	2	10	12
	14:00	historia	3	4	7
6 czerwca (Śr)	09:00	język angielski	25	4	29
	14:00	język niemiecki	3	–	3
		język rosyjski	1	–	1
11 czerwca (Pn)	09:00	matematyka	6	3	9
	14:00	fizyka i astronomia	–	2	2
12 czerwca (Wt)	09:00	biologia	6	4	10
	14:00	chemia	1	3	4
13 czerwca (Śr)	09:00	geografia	9	2	11
	14:00	informatyka	1		1

2. ORGANIZACJA I PRZEBIEG EGZAMINU MATURALNEGO

2.1. Przygotowanie przewodniczących szkolnych zespołów egzaminacyjnych

W dniach 19–23 marca 2007 r. w ramach 11 spotkań pracownicy OKE przeszkolili 486 przewodniczących szkolnych zespołów egzaminacyjnych (dyrektorów szkół ponadgimnazjalnych) i 44 zastępców dyrektorów szkół ponadgimnazjalnych. W spotkaniach uczestniczyło także: 35 dyrektorów poradni psychologiczno–pedagogicznych, 21 przedstawicieli Kuratorium Oświaty, 2 przedstawicieli wojewódzkiego ośrodka metodycznego i 13 przedstawicieli organów prowadzących szkoły.

W trakcie spotkań przypomniano najważniejsze terminy i zadania, wynikające z Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 7 września 2004 r. *w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów w szkołach publicznych* (DzU Nr 199, poz. 2046 z późniejszymi zmianami: DzU z 2005 r. Nr 74, poz. 649, Nr 108, poz. 905 i Nr 218, poz. 1840, DzU z 2006 r. Nr 100, poz. 694, DzU Nr 164, poz. 1154 i poz. 1155), związane z przygotowaniem i przeprowadzeniem egzaminów pisemnych oraz ustnych. Zapoznano także uczestników z zasadami: przygotowania egzaminu, dokumentowania egzaminu oraz redystrybucji materiałów egzaminacyjnych.

2.2. Zbieranie danych o przystępujących do egzaminu maturalnego oraz dystrybucja materiałów egzaminacyjnych

Uczniowie ostatniej klasy szkoły ponadgimnazjalnej, którzy zamierzali przystąpić do egzaminu maturalnego, składali przewodniczącemu szkolnego zespołu egzaminacyjnego deklaracje przystąpienia do egzaminu: wstępną do 30 września, ostateczną – do 20 grudnia 2006 r.

Dane o maturzystach przystępujących do egzaminu maturalnego w 2007 r. oraz ich wyborach przekazywane były przez dyrektorów szkół ponadgimnazjalnych do Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Jaworznie do 10 stycznia 2007 r. przez *Serwis Dyrektorów*.

25 kwietnia OKE w Jaworznie przekazała do szkół zestawy egzaminacyjne do części ustnej egzaminów maturalnych z języków obcych nowożytnych. W okresie od 4 do 21 maja 2007 w godzinach 5:00–7:30 kurierzy dostarczali do szkół przesyłki z materiałami egzaminacyjnymi. Nie odnotowano przypadków naruszenia przesyłek. Po egzaminach przewodniczący lub upoważnione przez nich osoby przekazywały prace maturzystów w specjalnych kopertach wraz z dokumentacją egzaminacyjną kurierom (w przypadku egzaminu rozpoczynającego się o godz. 9.00 – w dniu egzaminu w godz. 14.00–16.00, w przypadku egzaminu rozpoczynającego się o godz. 14.00 – w dniu następnym w godz. 14.00–16.00).

2.3. Przebieg egzaminu maturalnego

Egzamin maturalny w sesji wiosennej był przeprowadzany w okresie od 4 do 23 maja 2007 r. Egzaminy rozpoczynały się o godzinie 9:00 i 14:00. Terminy pisemnego egzaminu maturalnego z poszczególnych przedmiotów przedstawia tabela 12.

Tabela 12. Harmonogram części pisemnej egzaminu maturalnego w sesji wiosennej 2007

Przedmiot	Termin	Przedmiot	Termin
język polski	4 maja	chemia	16 maja
język angielski i język angielski w klasach dwujęzycznych	7 maja	matematyka (w języku angielskim, niemieckim, francuskim)	16 maja
wiedza o społeczeństwie	8 maja	historia	17 maja
historia sztuki	8 maja	geografia, chemia (w języku angielskim, niemieckim, francuskim)	17 maja
język niemiecki i język niemiecki w klasach dwujęzycznych	9 maja	fizyka i astronomia	18 maja
język włoski	9 maja	język francuski i język francuski w klasach dwujęzycznych	21 maja
geografia	10 maja	język łaciński i kultura antyczna, język szwedzki, język portugalski, język słowacki	21 maja
historia muzyki	10 maja	informatyka	22 maja
biologia	11 maja	język grecki i kultura antyczna, biologia, historia (w języku angielskim, niemieckim, francuskim)	22 maja
matematyka	14 maja		
wiedza o tańcu	14 maja	języki mniejszości narodowych, język kaszubski, fizyka (w języku angielskim, niemieckim, francuskim), kultura Hiszpanii (historia, historia sztuki i geografia w języku hiszpańskim)	23 maja
język rosyjski	15 maja		
język hiszpański i język hiszpański w klasach dwujęzycznych	15 maja		

Część ustna egzaminu maturalnego przeprowadzana była w szkołach w okresie od 7 do 31 maja, według harmonogramów ustalonych przez przewodniczących szkolnych zespołów egzaminacyjnych. Przewodniczący szkolnych zespołów egzaminacyjnych przesyłali wyniki części ustnej ze szkół w programie *Hermes* do 2 czerwca 2007 r.

2.4. Obserwacja egzaminu

W części **ustnej** obserwowano egzamin 86 absolwentów z 33 szkół. W 20 szkołach obserwowano egzamin ustny z języka polskiego 51 absolwentów, w 9 szkołach – egzamin z języka angielskiego 21 absolwentów, w 1 szkole – egzamin z języka francuskiego 4 absolwentów, w 2 szkołach – egzamin z języka niemieckiego 6 absolwentów, w 1 szkole – egzamin z języka rosyjskiego 4 absolwentów. Obserwacje przeprowadzili pracownicy Kuratorium Oświaty i Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Jaworznie.

Prawidłowość przebiegu części **pisemnej** egzaminu maturalnego sprawdzana była przez 161 obserwatorów w 158 szkołach.

Tabela 13. Liczba obserwatorów obecnych na egzaminie maturalnym w części pisemnej

Przedmiot	Obserwatorzy z:				Liczba szkół
	Kuratorium Oświaty	organów prowadzących szkoły	OKE w Jaworznie	uczelni wyższych	
Język polski	19	7	4	13	42
Język angielski	12	2	1	5	19
Język francuski	–	1	–	2	3
Język hiszpański	–	–	–	1	1
Język niemiecki	2	3	–	3	8
Język włoski	–	–	–	1	1
Biologia	6	3	–	–	9
Chemia	4	1	–	3	8
Fizyka i astronomia	–	3	1	1	5
Geografia	7	3	1	1	12
Historia	5	4	–	1	10
Historia sztuki	–	–	–	1	1
Informatyka	–	–	–	4	4
Matematyka	6	8	1	5	19
Wiedza o społeczeństwie	4	7	–	5	16

Egzamin **unieważniono** maturzystom z następujących przyczyn:

- niesamodzielne rozwiązywanie zadań – 11 osób,
- zastosowanie niewłaściwego arkusza – 4 osoby,
- nieprawidłowe pytania na egzaminie ustnym (pytanie zadane przez komisję wykraczało poza ramy prezentacji na języku polskim) – 1 zdający,
- dopuszczenie do egzaminu osoby nieuprawnionej – 2 zdających,
- awaria komputera na egzaminie z informatyki – 1 zdający,
- pomoc lekarska (zasłabnięcie, zły stan zdrowia) – 7 zdających,
- dopuszczenie do egzaminu niezgodne z deklaracją – 1 zdający.

2.5. Sprawdzanie prac egzaminacyjnych

Sprawdzanie prac maturalnych z poszczególnych przedmiotów przebiegało w okresie 12 maja–10 czerwca, według harmonogramów opracowanych przez Centralną Komisję Egzaminacyjną. Sprawdzanie w ośrodkach poprzedzone było szkoleniami przewodniczących zespołów egzaminatorów: organizacyjnym i merytorycznym w zakresie stosowania modelu odpowiedzi i schematu punktowania.

Prace maturalne sprawdzane były przez 2687 egzaminatorów w 171 zespołach (pracą zespołów kierowało 171 przewodniczących) w 102 ośrodkach sprawdzania. Każda sprawdzona praca egzaminacyjna została zweryfikowana. Zadanie to w zespole powierzone zostało weryfikatorom merytorycznym. W każdym zespole najczęściej zatrudnionych było 2 weryfikatorów merytorycznych.

Łącznie do weryfikacji merytorycznej powołano 423 egzaminatorów. Część prac zweryfikowali również przewodniczący zespołów egzaminatorów oraz koordynatorzy przedmiotowi już w Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Jaworznie.

W każdym zespole pracował co najmniej jeden asystent techniczny. Łącznie zatrudniono 175 asystentów technicznych.

Tabela 14. Dane dotyczące sprawdzania prac maturalnych w zespołach egzaminatorów

Przedmiot ⁸	Liczba przewodniczących	Liczba weryfikatorów	Liczba egzaminatorów	Liczba asystentów technicznych	Liczba ośrodków sprawdzania	Liczba dni sprawdzania
Język polski	52	132	841	52	25	8
Język angielski	41	103	651	41	21	7
Język francuski	1	2	14	2	1	5
Język hiszpański	1	1	1	1	1	4
Język niemiecki	7	14	130	7	7	5
Język rosyjski	1	3	17	1	1	6
Język włoski	1	1	1	1	1	4
Biologia	14	40	214	14	7	8
Chemia	5	14	82	6	5	5
Fizyka i astronomia	2	4	27	3	1	4
Geografia	14	39	238	14	10	8
Historia	7	14	110	7	4	8
Historia muzyki*	1	2	16	1	1	6
Historia sztuki	1	2	11	1	1	5
Informatyka	1	2	7	2	1	4
Matematyka	10	26	179	10	5	5
Wiedza o społeczeństwie	8	18	127	8	6	9

⁸ Prace z: wiedzy o tańcu i historii muzyki, prace z przedmiotów zdawanych w drugim języku nauczania oraz prace uczniów niesłyszących były sprawdzane centralnie; natomiast prace z języka słowackiego, z języka greckiego i kultury antycznej oraz języka łacińskiego i kultury antycznej były sprawdzane w OKE Kraków.

Przedmiot ⁸	Liczba przewodniczących	Liczba weryfikatorów	Liczba egzaminatorów	Liczba asystentów technicznych	Liczba ośrodków sprawdzania	Liczba dni sprawdzania
Język niemiecki dwujęzyczny	1	1	5	1	1	2
Język angielski dwujęzyczny	1	1	4	1	1	3
Język niemiecki dla niesłyszących*	1	2	3	1	1	2
Język angielski dla niesłyszących*	1	2	9	1	1	2
Razem	171	423	2687	175	102	–

* – zespoły ogólnopolskie

2.6. Komunikowanie wyników

Okręgowa Komisja Egzaminacyjna przekazała dyrektorom szkół świadectwa dojrzałości wraz z ich odpisami oraz aneksy dla podwyższających wyniki egzaminu. Ponadto zbiorcze zestawienia z wynikami zdających dyrektorzy szkół otrzymali poprzez *Serwis Dyrektorów Szkół Ponadgimnazjalnych*.

29 czerwca świadectwa dojrzałości zdający odebrali w macierzystych szkołach. OKE przesłało także wyniki maturzystów, którzy wyrazili na to zgodę, do Krajowego Rejestru Matur, z którego korzystają uczelnie wyższe przy przeprowadzaniu rekrutacji na pierwszy rok studiów.

Pełne sprawozdania z przebiegu egzaminu maturalnego 2007 przygotowane przez OKE w Jaworznie zostaną przekazane: Ministerstwu Edukacji Narodowej, Centralnej Komisji Egzaminacyjnej, Śląskiemu Kuratorowi Oświaty, delegaturom Kuratorium Oświaty oraz organom prowadzącym szkoły i dyrektorom szkół ponadgimnazjalnych w województwie śląskim. Do sprawozdań zostaną przygotowane załączniki, zawierające:

- informacje o wynikach wszystkich szkół ponadgimnazjalnych województwa – dla Śląskiego Kuratora Oświaty,
- informacje o wynikach szkół, znajdujących się na terenie danej delegatury – dla każdej delegatury Kuratorium Oświaty w Katowicach,
- informacje o wynikach szkół – dla jednostek samorządu terytorialnego,
- wyniki uzyskane przez absolwentów danej szkoły – dla dyrektora każdej szkoły ponadgimnazjalnej.

3. INFORMACJE O WYNIKACH EGZAMINU

Na świadectwach dojrzałości wyniki egzaminu maturalnego podane zostały w postaci procentów punktów uzyskanych przez zdającego. W 2007 r. maturzyści, którzy przystąpili do części pisemnej egzaminu na poziomie rozszerzonym, mają na świadectwie dojrzałości – oprócz wyniku z poziomu rozszerzonego (PR) – wpisany wynik egzaminu na poziomie podstawowym (PP), ustalony według reguły przedstawionej w załączniku do Rozporządzenia MEN z 8 września 2006 r.

Zdający zdał egzamin maturalny, jeżeli:

- w części ustnej i części pisemnej z każdego przedmiotu obowiązkowego otrzymał co najmniej 30% punktów możliwych do uzyskania z egzaminu z danego przedmiotu,
- z jednego przedmiotu obowiązkowego, w części ustnej albo części pisemnej, nie uzyskał 30% punktów, ale ze wszystkich przedmiotów obowiązkowych w części ustnej i części pisemnej uzyskał średnią co najmniej 30% punktów. Przepis ten nie odnosi się do tej osoby, której egzamin z przedmiotu obowiązkowego w części ustnej lub części pisemnej został unieważniony lub która nie przystąpiła do egzaminu z przedmiotu obowiązkowego w części ustnej lub części pisemnej.

Tabela 15. Wydane świadectwa dojrzałości i aneksy do świadectw

Typ szkoły	Tegoroczni absolwenci			Absolwenci z lat ubiegłych starający się o					
	liczba zdających	wydane świadectwa dojrzałości		świadectwa dojrzałości			aneksy		
		liczba	%	liczba zdających	wydane świadectwa		liczba zdających	wydane aneksy	
					liczba	%		liczba	%
Liceum ogólnokształcące	26826	25880	96,47	365	271	74,25	2700	2425	89,81
Liceum profilowane	6679	5381	80,57	616	396	64,29	539	468	86,83
Liceum uzupełniające	624	384	61,54	30	14	46,67	3	3	100
Technikum	12844	10841	84,41	504	336	66,67	361	299	82,8
Technikum uzupełniające	569	296	52,02	–	–	–	–	–	–
Ogółem	47542	42782	89,99	1515	1017	67,13	3603	3195	88,68

Łącznie wydano 43 799 świadectw dojrzałości oraz 3 195 aneksów⁹ do świadectw dojrzałości. W tym roku 6 398 absolwentów otrzymało świadectwa, pomimo że z jednego egzaminu obowiązkowego uzyskali poniżej 30% punktów.

⁹ O aneksy do świadectw dojrzałości ubiegały się osoby, chcące poprawić swój wynik z poprzednich sesji lub zdać dodatkowy przedmiot.

3.1. Zdawalność egzaminu

Tabela 16. Zdawalność w powiatach dla tegorocznych absolwentów

Lp.	Powiat	Liczba zdających	Zdający, którzy ze wszystkich egzaminów obowiązkowych uzyskali co najmniej 30%		Zdający, którzy z jednego egzaminu obowiązkowego uzyskali poniżej 30%		Wydane świadectwa dojrzałości	
			liczba	%	liczba	%	liczba	%
1.	będziński	989	718	72,60	145	14,66	863	87,26
2.	bielski	684	530	77,49	84	12,28	614	89,77
3.	Bielsko-Biała	2990	2399	80,23	329	11,00	2728	91,24
4.	bieruńsko-lędziański	444	342	77,03	60	13,51	402	90,54
5.	Bytom	1631	1222	74,92	226	13,86	1448	88,78
6.	Chorzów	1538	1220	79,32	185	12,03	1405	91,35
7.	cieszyński	1701	1373	80,72	199	11,70	1572	92,42
8.	Częstochowa	4556	3543	77,77	602	13,21	4145	90,98
9.	częstochowski	219	125	57,08	44	20,09	169	77,17
10.	Dąbrowa Górnicza	1624	1217	74,94	224	13,79	1441	88,73
11.	Gliwice	2439	1777	72,86	353	14,47	2130	87,33
12.	gliwicki	427	235	55,04	96	22,48	331	77,52
13.	Jastrzębie Zdrój	1066	802	75,23	149	13,98	951	89,21
14.	Jaworzno	1141	861	75,46	152	13,32	1013	88,78
15.	Katowice	3691	2871	77,78	458	12,41	3329	90,19
16.	kłobucki	531	363	68,36	111	20,90	474	89,27
17.	lubliniecki	521	428	82,15	59	11,32	487	93,47
18.	mikołowski	786	617	78,50	118	15,01	735	93,51
19.	Mysłowice	608	493	81,09	63	10,36	556	91,45
20.	myszkowski	616	463	75,16	101	16,40	564	91,56
21.	Piekary Śląskie	356	263	73,88	56	15,73	319	89,61
22.	pszczyński	930	722	77,63	121	13,01	843	90,65
23.	raciborski	1133	885	78,11	132	11,65	1017	89,76
24.	Ruda Śląska	1059	793	74,88	156	14,73	949	89,61
25.	rybnicki	211	142	67,30	40	18,96	182	86,26
26.	Rybnik	2067	1555	75,23	274	13,26	1829	88,49
27.	Siemianowice Śląskie	485	400	82,47	55	11,34	455	93,81
28.	Sosnowiec	2208	1605	72,69	321	14,54	1926	87,23
29.	Świętochłowice	317	252	79,50	34	10,73	286	90,22
30.	tarnogórski	1770	1399	79,04	222	12,54	1621	91,58
31.	Tychy	1643	1299	79,06	205	12,48	1504	91,54
32.	wodzisławski	1576	1251	79,38	214	13,58	1465	92,96
33.	Zabrze	1950	1433	73,49	282	14,46	1715	87,95
34.	zawierciański	1331	989	74,31	218	16,38	1207	90,68
35.	Żory	694	543	78,24	87	12,54	630	90,78
36.	żywiecki	1610	1254	77,89	223	13,85	1477	91,74
Razem		47542	36384	76,53	6398	13,46	42782	89,99

Do egzaminu z języka polskiego w części ustnej przystąpiło 46 362 tegorocznych absolwentów. Egzamin zdało 45 154 maturzystów, co stanowi 97,39%.

Tabela 17. Zdawalność przez tegorocznych absolwentów egzaminów obowiązkowych z języków obcych nowożytnych w części ustnej

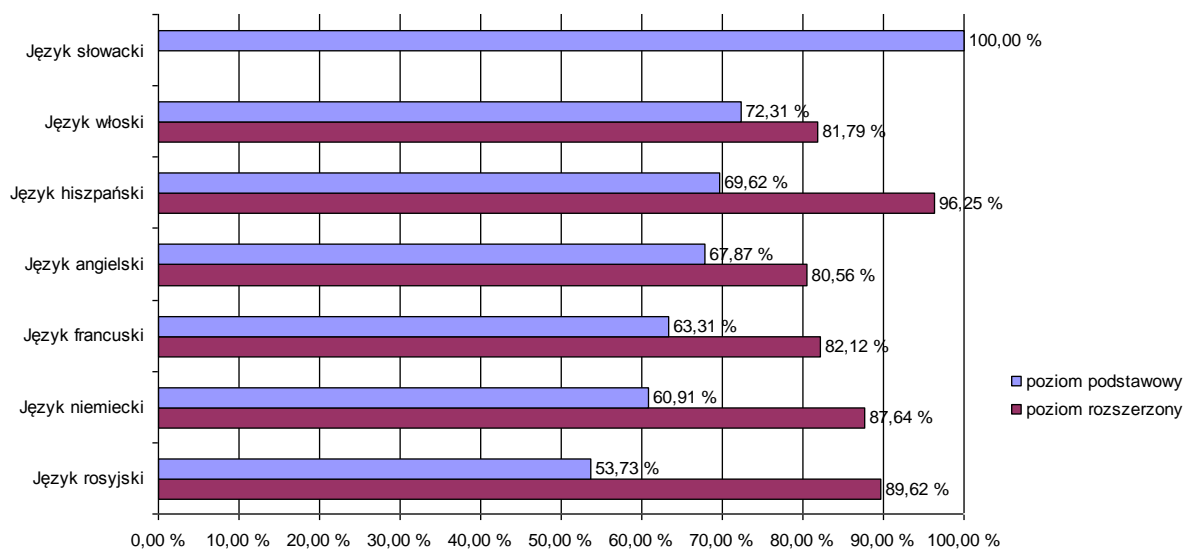
Przedmiot	Poziom podstawowy			Poziom rozszerzony			Poziom dwujęzyczny		
	liczba zdających	zdali		liczba zdających	zdali		liczba zdających	zdali	
		liczba	%		liczba	%		liczba	%
Język angielski	35644	33943	95,23	2849	2835	99,51	64	64	100
Język niemiecki	5787	5320	91,93	367	364	99,18	93	93	100
Język francuski	590	573	97,12	59	59	100	52	51	98,08
Język rosyjski	970	911	93,92	26	26	100			
Język włoski	67	64	95,52	14	14	100			
Język hiszpański	39	38	97,44	4	4	100	–	–	–
Język słowacki	1	1	100	–	–	–			

Tabela 18. Zdawalność przez tegorocznych absolwentów egzaminów z poszczególnych przedmiotów obowiązkowych w części pisemnej

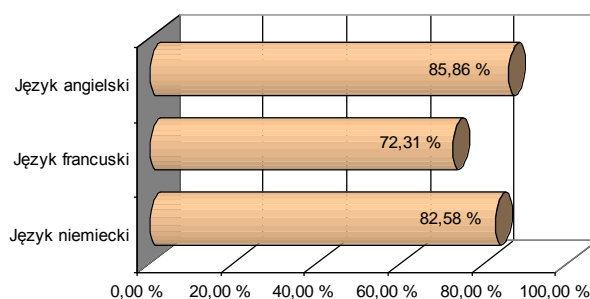
Przedmiot	Poziom podstawowy			Poziom rozszerzony			Poziom dwujęzyczny		
	liczba piszących	zdali		liczba piszących	zdali		liczba piszących	zdali	
		liczba	%		liczba	%		liczba	%
Język polski	42271	40725	96,34	5184	5151	99,36			
Język angielski	33503	28389	84,74	5568	5481	98,44	64	64	100
Język niemiecki	5776	5412	93,70	511	509	99,61	93	93	100
Język francuski	563	527	93,61	88	88	100	52	51	98,08
Język rosyjski	974	875	89,84	39	39	100			
Język włoski	64	63	98,44	18	18	100			
Język hiszpański	35	33	94,29	9	9	100	–	–	–
Język słowacki	1	1	100	–	–	–			
Biologia	6130	5500	89,72	3021	2997	99,21			
Chemia	514	470	91,44	620	588	94,84			
Fizyka i astronomia	183	112	61,20	69	67	97,10			
Geografia	13890	11599	83,51	1855	1793	96,66			
Historia	2350	2260	96,17	2108	1874	88,90			
Historia muzyki	58	58	100	84	82	97,62			
Historia sztuki	150	141	94	248	238	95,97			
Matematyka	4694	3477	74,07	3652	3269	89,51			
Wiedza o społeczeństwie	5714	5349	93,61	2007	1965	97,91%			
Wiedza o tańcu	12	12	100	–	–	–			

3.2. Średnie arytmetyczne

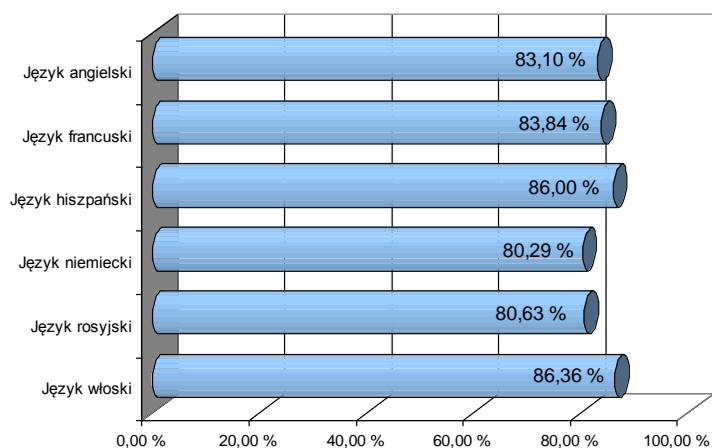
Wykres 6. Średnie arytmetyczne wyników uzyskanych przez tegorocznych absolwentów z przedmiotów obowiązkowych zdawanych w części ustnej egzaminu

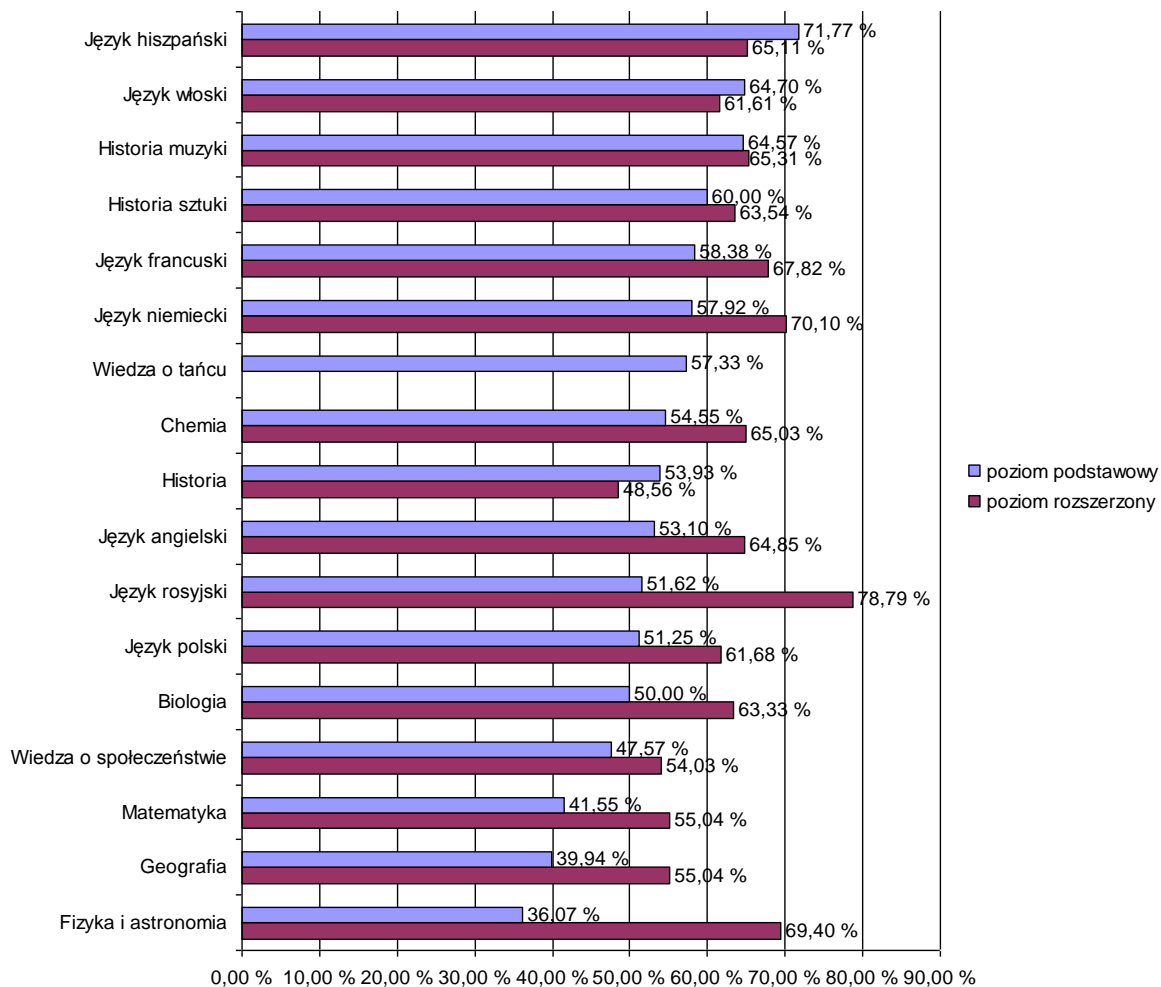
Wykres 7. Średnie arytmetyczne wyników uzyskanych przez tegorocznych absolwentów z przedmiotów obowiązkowych zdawanych na poziomie dwujęzycznym w części ustnej egzaminu

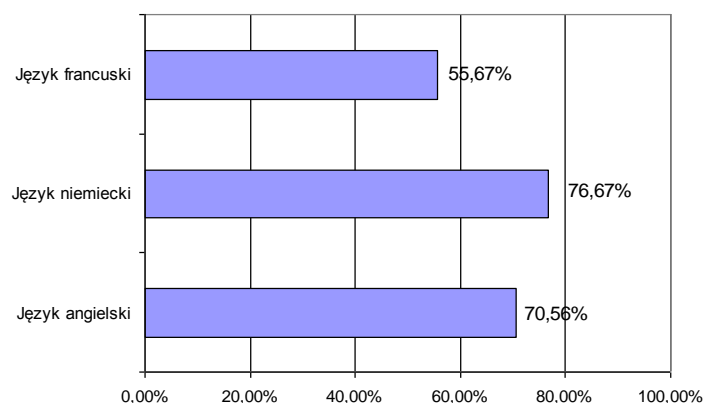
Wykres 8. Średnie arytmetyczne wyników uzyskanych przez tegorocznych absolwentów z przedmiotów dodatkowych zdawanych w części ustnej egzaminu

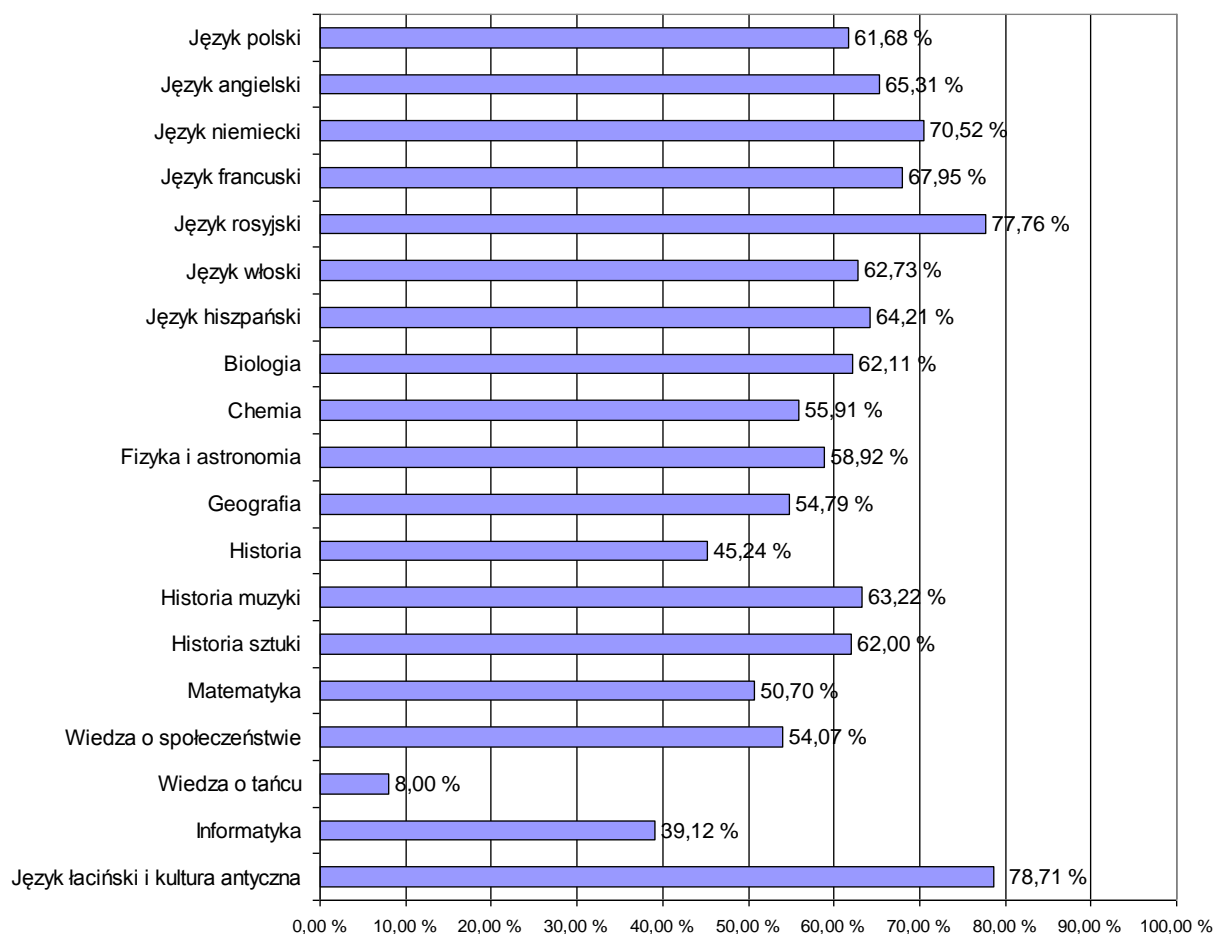
Wykres 9. Średnie arytmetyczne wyników uzyskanych przez tegorocznych absolwentów w części pisemnej egzaminu zdawanego jako przedmiot obowiązkowy

Wykres 10. Średnie arytmetyczne wyników uzyskanych przez tegorocznych absolwentów z przedmiotów zdawanych na poziomie dwujęzycznym w części pisemnej egzaminu

Wykres 11. Średnie arytmetyczne wyników uzyskanych przez tegorocznych absolwentów w części pisemnej egzaminu – poziom rozszerzony (przedmiot obowiązkowy i dodatkowy)

Wykres 12. Średnie arytmetyczne wyników uzyskanych przez tegorocznych absolwentów z przedmiotów dodatkowych w części pisemnej egzaminu

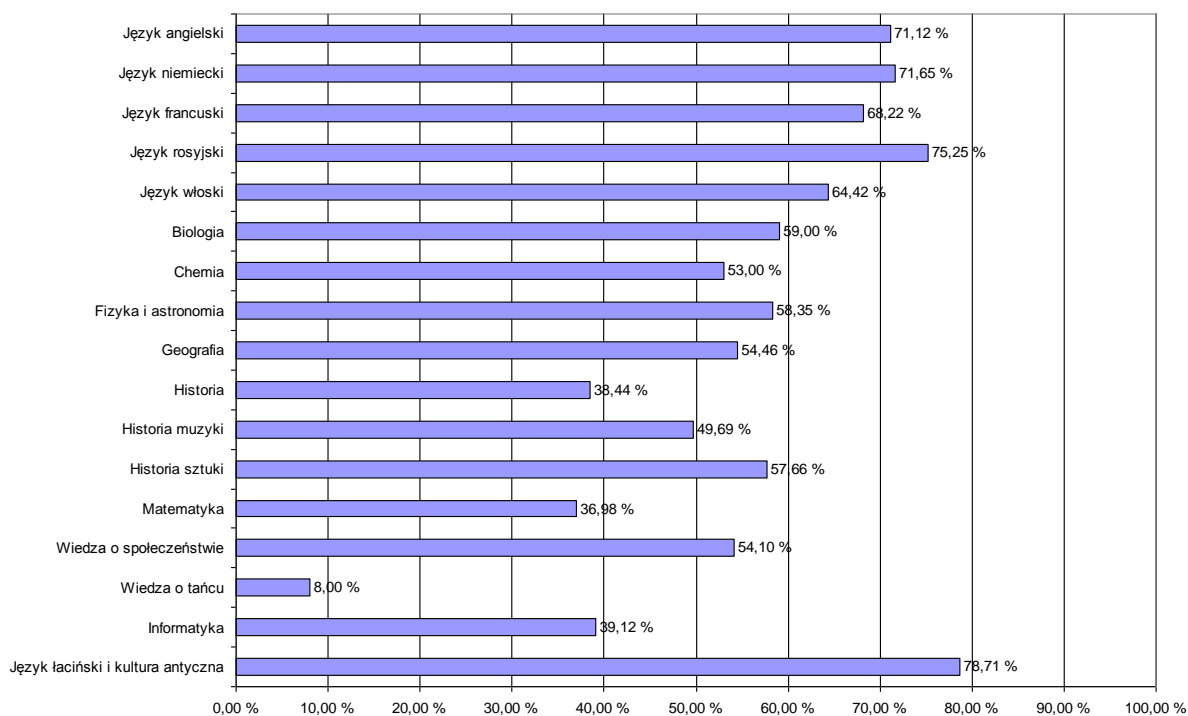

Tabela 19. Średnie arytmetyczne w procentach uzyskane przez tegorocznych absolwentów z języka polskiego w części ustnej

Typ szkoły	Średnia arytmetyczna z języka polskiego
Liceum ogólnokształcące (LO)	77,73
Liceum profilowane (LP)	61,34
Liceum uzupełniające (LU)	61,18
Technikum (T)	66,73
Technikum uzupełniające (TU)	52,80
Wszyscy absolwenci	72,08

Tabela 20. Średnie arytmetyczne w procentach uzyskane przez tegorocznych absolwentów z języków obcych nowożytnych w części ustnej¹

Przedmiot	Przedmiot obowiązkowy															Przedmiot dodatkowy zdawany na poziomie rozszerzonym				
	poziom podstawowy					poziom rozszerzony					poziom dwujęzyczny									
	LO	LP	LU	T	TU	LO	LP	LU	T	TU	LO	LP	LU	T	TU	LO	LP	LU	T	TU
Język angielski	75,55	57,43	43,08	59,48	42,90	81,90	64,07	50	68,03	85	85,86	–	–	–	–	84,04	62,92	–	65,56	–
Język niemiecki	70,46	51,74	45,83	53,15	40,86	88,45	80,91	90	87,19	100	82,58	–	–	–	–	82,50	55,42	–	72,50	–
Język francuski	71,31	48,68	43,75	49,82	34,67	82,73	75,00	–	73,33	–	72,31	–	–	–	–	85,60	–	–	10	–
Język rosyjski	61,88	50,35	49,45	51,25	46,84	87,73	100	–	100	–						80,36	65	–	100	–
Język włoski	73,46	68,33	75	75	15	81,67	75	–	–	90						86,50	–	–	85	–
Język hiszpański	70,28	–	–	61,67	–	96,25	–	–	–	–	–	–	–	–	–	86	–	–	–	–

¹ Język słowacki zdawała jedna osoba w liceum ogólnokształcącym, uzyskując maksymalny wynik.

Tabela 21. Średnie arytmetyczne w procentach uzyskane przez tegorocznych absolwentów z poszczególnych przedmiotów w części pisemnej, rozwiązujących zadania w arkuszach standardowych²

Przedmiot	Przedmiot obowiązkowy															Przedmiot dodatkowy				
	poziom podstawowy					poziom rozszerzony					poziom dwujęzyczny					zdawany na poziomie rozszerzonym				
	LO	LP	LU	T	TU	LO	LP	LU	T	TU	LO	LP	LU	T	TU	LO	LP	LU	T	TU
Język polski	55,90	46,45	38,61	46,89	37,29	62,54	49,05	56	48,82	42										
Język angielski	61,60	43,04	28,50	45,35	29,62	65,58	48,36	56	58,41	38	70,56	–	–	–	–	72,17	49,92	–	51,22	–
Język niemiecki	66,87	51,36	40,14	51,05	36,44	70,05	61,48	69	74,47	92	76,67	–	–	–	–	73,50	52,18	–	61,91	–
Język francuski	67,03	45,94	32	43,80	29,53	68,50	59	–	56	–	55,67	–	–	–	–	70,63	–	–	16,50	–
Język rosyjski	62,38	48,46	48,15	47,89	40,76	78,97	90	–	69,33	–						75,43	54	–	94	–
Język włoski	67,40	50	57,67	68,17	45,50	60,47	81	–	–	–						64,45	–	–	64	–
Język hiszpański	72,38	–	–	65,33	–	65,11	–	–	–	–	–	–	–	–	–	62,60	–	–	–	–
Biologia	55,13	43,18	36,57	47,18	30,81	63,96	47,96	–	50,42	45						61,19	40,83	37,08	41,67	–
Chemia	57,83	48,05	18	48,70	–	65,99	51,33	–	55,93	–						53,50	17,19	–	39,14	–
Fizyka i astronomia	41,87	24,80	11	28,81	–	70,53	73,33	–	54,33	–						59,43	15,48	–	39,53	–
Geografia	44,11	35,38	36,08	39,53	29,48	56,19	42,03	50	49,79	16,67						56,27	40,82	–	46,44	36,67
Historia	57,42	42,38	40,90	46,30	32,35	49,04	37,31	47	39,23	–						39,47	28,29	–	29,22	20
Historia muzyki	65,14	32	–	–	–	65,88	18	–	–	–						49,69	–	–	–	–
Historia sztuki	61,06	58	66	55,50	–	64,21	28,50	–	53	–						60,06	38	–	25,50	–
Matematyka	46,93	32,75	20,79	39,18	17,55	56,71	28,39	–	41,79	–						40,58	15,05	–	19,60	–
Wiedza o społeczeństwie	53,03	42,94	44,35	45,87	38,86	55,46	40	–	47,44	27						55,87	39,14	–	43,11	–
Wiedza o tańcu	60,30	39	–	46	–	–	–	–	–	–						–	8	–	–	–
Informatyka																42,03	26,37	–	28,75	–
Jęz. łaciński i kultura ant.																82,46	–	–	30	–

² W części pisemnej do języka słowackiego przystąpiła jedna osoba z liceum ogólnokształcącego, uzyskując wynik 64%. Jedna osoba przystąpiła także do języka greckiego i kultury antycznej, uzyskując wynik 68%.

JĘZYK POLSKI

1. WSTĘP

Język polski jest przedmiotem obowiązkowym dla wszystkich maturzystów. W części ustnej zdawany był na jednym poziomie, natomiast w części pisemnej można go było zdawać na poziomie podstawowym lub rozszerzonym.

Egzamin z języka polskiego w części pisemnej odbył się 4 maja 2007 roku. Egzamin w części ustnej przeprowadzano wg szkolnych harmonogramów w okresie od 7 do 31 maja 2007 r.

Wskaźniki w niniejszym sprawozdaniu zostały obliczone dla wyników tegorocznych absolwentów: liceów ogólnokształcących, liceów profilowanych i liceów uzupełniających oraz techników i techników uzupełniających, rozwiązujących w części pisemnej zadania zestawów standardowych.

2. CZĘŚĆ USTNA

Egzamin z języka polskiego w części ustnej składa się z dwóch części:

- wypowiedzi zdającego na wybrany temat,
- rozmowy zdającego z przedmiotowym zespołem egzaminacyjnym dotyczącej prezentacji tematu i bibliografii.

Ustna część egzaminu trwa około 25 minut (prezentacja tematu około 15 minut i rozmowa z egzaminatorami około 10 minut).

Egzamin w części pierwszej sprawdza umiejętność mówienia, wiedzę w zakresie wyznaczonym przez temat i wykorzystanie przygotowanych materiałów pomocniczych. W części drugiej sprawdzane są: rozumienie pytań przez zdającego, umiejętność formułowania odpowiedzi, umiejętność obrony własnego stanowiska, znajomość bibliografii, którą zdający wykorzystał do przygotowania tematu. W obu częściach egzaminu sprawdza się i ocenia sprawność oraz poprawność językową maturzysty.

Za egzamin można uzyskać maksymalnie 20 punktów, w tym:

- za prezentację tematu 5 pkt (3 za zawartość merytoryczną, 2 za kompozycję), co stanowi 25% ogólnej liczby punktów,
- za rozmowę 7 pkt, co stanowi 35% ogólnej liczby punktów,
- za język 8 pkt, co stanowi 40% ogólnej liczby punktów.

Tematy do egzaminu ustnego przygotowuje się w trzech podstawowych działach: *Literatura*, *Związki literatury z innymi dziedzinami sztuki*, *Język*.

Obserwacje egzaminu ustnego pokazały, że największą popularnością wśród zdających cieszą się tematy z literatury, najmniejszą natomiast – tematy językowe. Maturzyści, którzy wybrali tematy dotyczące związków literatury z innymi dziedzinami sztuki, nie zawsze potrafili sobie poradzić z ukazaniem tych związków.

Do części ustnej egzaminu maturalnego z języka polskiego w województwie śląskim przystąpiło 46 850 osób, w tym **46 362 zdających po raz pierwszy**.

Tabela 1. Podstawowe wskaźniki statystyczne wyników egzaminu z języka polskiego w części ustnej

Wskaźniki	W procentach	W punktach
Liczba punktów możliwych do uzyskania	100	20
Wynik najczęstszy (modalna – Mo)	100	20
Wynik środkowy (mediana – Me)	75	15
Wynik średni (średnia arytmetyczna – M)	72,08	14,42
Odchylenie standardowe	23,53	4,71
Wynik najwyższy	100	20
Wynik najniższy	0	0

Wartość mediany wskazuje, że co najmniej połowa zdających otrzymała 15 punktów lub więcej (27 360 osób – 59,01%). Najwyższy wynik (20 pkt.) uzyskało 7 889 zdających (17,02%), najniższy (0 pkt.) – 411 (0,89%).

Tabela 2. Podstawowe wskaźniki statystyczne wyników egzaminu z języka polskiego w części ustnej wg typów szkół

Wskaźniki	Typy szkół									
	liceum ogólnokształcące		liceum profilowane		liceum uzupełniające		technikum		technikum uzupełniające	
Liczba zdających	26600		6362		565		12346		489	
Wartości w:	%	pkt.	%	pkt.	%	pkt.	%	pkt.	%	pkt.
Wynik najczęstszy	100	20	30	6	30	6	100	20	30	6
Wynik środkowy	80	16	65	13	65	13	70	14	50	10
Wynik średni	77,73	15,55	61,34	12,27	61,18	12,24	66,73	13,35	52,80	10,56
Odchylenie standardowe	20,55	4,11	25,22	5,04	28,01	5,60	24,47	4,89	27,50	5,50
Wynik najwyższy	100	20	100	20	100	20	100	20	100	20
Wynik najniższy	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

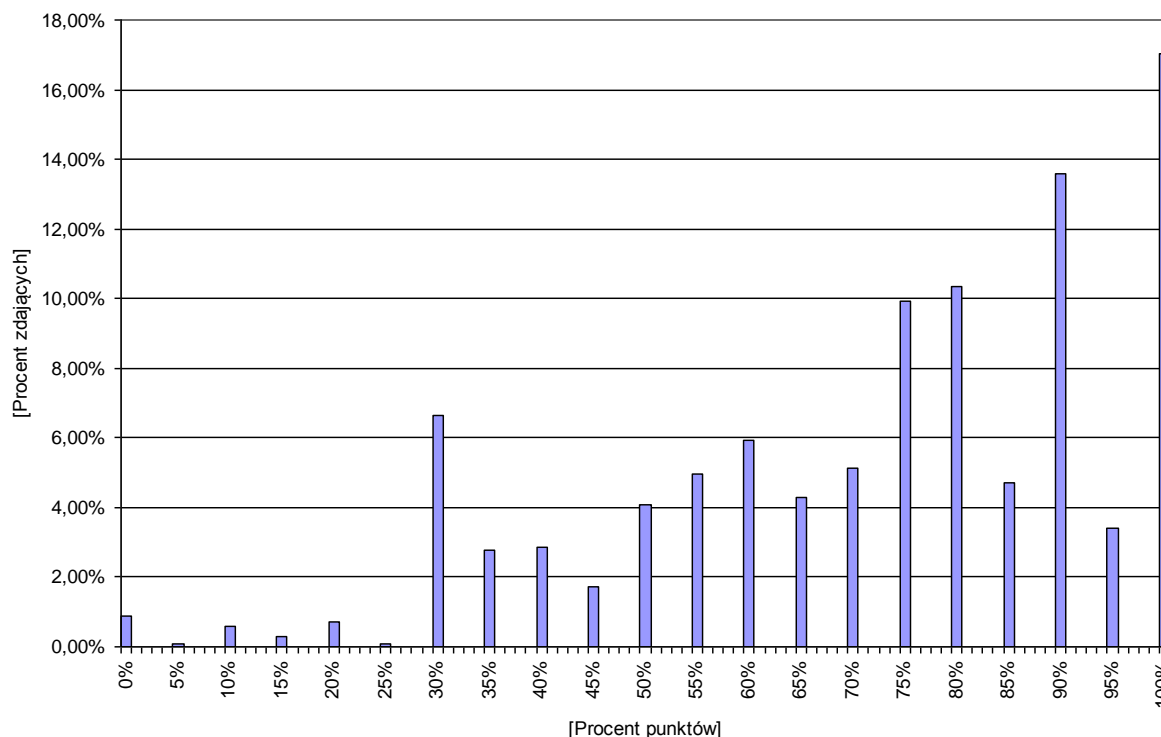
Zestawienie zamieszczone w tabeli 3. pozwala maturzyście porównać uzyskany przez niego wynik z osiągnięciami wszystkich zdających egzamin maturalny w kraju (zgodnie ze skalą staninową). Z karty wyników części ustnej egzaminu z języka polskiego można odczytać, w której klasie (staninie) znajduje się wynik danego maturzysty, jaki procent zdających uzyskał taki sam wynik bądź wyniki wyższe/nizsze.

Tabela 3. Karta wyników egzaminu z język polskiego w części ustnej (skala staninowa)

Klasa (stanin)	Teoretyczny procent zdających	Nazwa klasy	Wyniki na świadectwie wyznaczone dla kraju	Procent zdających
1	4	najniższa	0–25	2,61
2	7	bardzo niska	30	6,63
3	12	niska	35–50	11,39
4	17	poniżej średniej	55–65	15,22
5	20	średnia	70–75	15,09
6	17	powyżej średniej	80–85	15,07
7	12	wysoka	90–95	16,99
8	7	bardzo wysoka	100	17,02
9	4	najwyższa		

Przedstawiony na wykresie 1. rozkład wyników pozwala wnioskować, że duża liczba zdających (ponad 16%) uzyskała z tej części egzaminu wynik maksymalny (20 pkt.).

Wykres 1. Rozkład wyników egzaminu z języka polskiego w części ustnej

Aby zdać egzamin maturalny z języka polskiego w części ustnej, należało uzyskać co najmniej 30% punktów możliwych do zdobycia (co najmniej 6 punktów na 20 możliwych do zdobycia). Warunek ten spełniło 45 154 zdających, tj. 97,39% przystępujących do egzaminu po raz pierwszy. Wymaganej liczby punktów nie uzyskało 1208 zdających (2,61%).

Tabela 4. Zdawalność egzaminu z języka polskiego w części ustnej

Typ szkoły	Przystąpili do egzaminu	Zdali	
		liczba	procent
Liceum ogólnokształcące	26 600	26 351	99,06
Liceum profilowane	6362	5946	93,46
Liceum uzupełniające	565	519	91,86
Technikum	12 346	11 907	96,44
Technikum uzupełniające	489	431	88,14
Ogółem	46 362	45 154	97,39

3. CZĘŚĆ PISEMNA

3.1. Ogólna informacja o zdających część pisemną

Do części pisemnej egzaminu maturalnego z języka polskiego w województwie śląskim przystąpiło 48 898 osób, w tym **47 455 zdających po raz pierwszy**.

Z poniżej przedstawionych tabeli 5. i wykresu 2. wynika, że zdecydowana większość zdających wybrała poziom podstawowy egzaminu, w technikum uzupełniającym – prawie 100%.

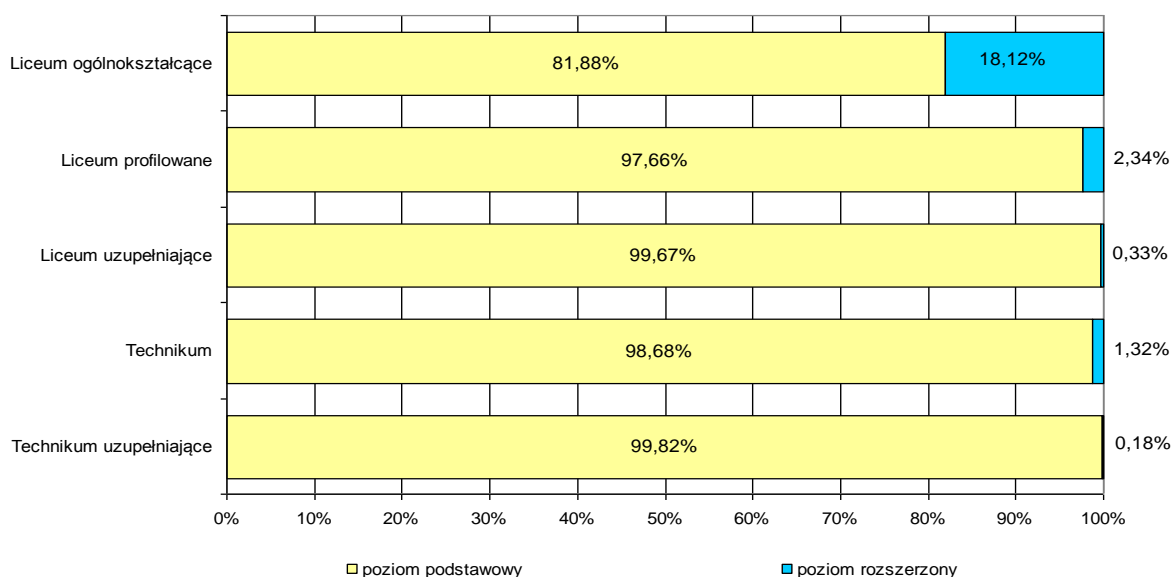
Tabela 5. Zdający egzamin z języka polskiego w części pisemnej

Absolwenci	Przedmiot obowiązkowy					
	poziom podstawowy		poziom rozszerzony		razem	
	liczba	%	liczba	%	liczba	%
Tegoroczni	42 271	89,08	5184	10,92	47 455	100
Pozostali	1040	72,07	403	27,93	1443	100

Tabela 6. Tegoroczní absolwenci zdający egzamin z języka polskiego w części pisemnej

Typ szkoły	Zadeklarowali przystąpienie do egzaminu	Nie zgłosili się na egzamin (otrzymali 0 punktów)	Przystąpili do egzaminu	Zdawali egzamin w wersji standardowej
Liceum ogólnokształcące	27 607	812	26 795	26 738
Liceum profilowane	7171	511	6660	6645
Liceum uzupełniające	950	343	607	607
Technikum	13 405	575	12 830	12 799
Technikum uzupełniające	729	166	563	563
Ogółem	49 862	2407	47 455	47 352

Wykres 2. Tegoroczní absolwenci poszczególnych typów szkół a wybrany przez nich poziom egzaminu

3.2. Poziom podstawowy

3.2.1. Opis arkusza egzaminacyjnego

Arkusz I zawierał dwie części; pierwsza sprawdzała umiejętność rozumienia czytanego tekstu publicystycznego, druga – umiejętność pisanie tekstu własnego. Zadaniem zdającego w części pierwszej było uważne przeczytanie udostępnionego materiału i udzielenie odpowiedzi na 16 pytań (z poleceniami w formie zadań otwartych i zamkniętych).

Zadaniem ucznia w części drugiej było napisanie własnego tekstu, powiązanego z zamieszczonym w arkuszu tekstem literackim. Praca zdającego musiała liczyć co najmniej

dwie strony, tj. około 250 słów. Maturzysta miał napisać wypracowanie, wybierając jeden temat spośród dwóch podanych. Zdający egzamin na poziomie podstawowym w ciągu 170 minut miał rozwiązać wszystkie zadania Arkusza I. Za ich poprawne rozwiązanie mógł uzyskać maksymalnie 70 punktów, tj. 20 punktów za test i 50 punktów za wypracowanie. Wynik był przeliczany na procent uzyskanych punktów.

3.2.2. Wyniki egzaminu

Poniżej przedstawiamy:

- zestawienia podstawowych wskaźników statystycznych wyników egzaminu, obliczone dla tegorocznych absolwentów,
- rozkład wyników egzaminu na poziomie podstawowym,
- zestawienia wskaźników łatwości wszystkich zadań, obliczone dla absolwentów poszczególnych typów szkół,
- zestawienia wskaźników łatwości zestawu zadań, obliczone dla powiatów województwa śląskiego,
- podstawowe wskaźniki statystyczne wyników egzaminu dla absolwentów, rozwiązujących zadania zestawów dostosowanych.

Wszystkie parametry statystyczne, rozkłady wyników oraz wartości wskaźników łatwości zostały wyznaczone na podstawie rzeczywistych wyników uzyskanych przez tegorocznych maturzystów na poziomie podstawowym (bez uwzględnienia przeliczonych wyników maturzystów zdających przedmiot na poziomie rozszerzonym).

Zestawienie w tabeli 7. pozwala maturzyście porównać uzyskany przez niego wynik z osiągnięciami wszystkich zdających egzamin maturalny w kraju (zgodnie ze skalą staninową). Z karty wyników można odczytać, w której klasie (staninie) znajduje się wynik danego maturzysty, jaki procent zdających uzyskał wyższe/nizsze wyniki.

Tabela 7. Karta egzaminu z języka polskiego na poziomie podstawowym

Klasa (stanin)	Teoretyczny procent zdających	Nazwa klasy	Wyniki na świadectwie wyznaczone dla kraju	Procent zdających
1	4	najniższa	0–23	2,96
2	7	bardzo niska	24–32	7,50
3	12	niska	33–40	11,96
4	17	poniżej średniej	41–47	17,16
5	20	średnia	48–54	20,27
6	17	powyżej średniej	55–62	21,36
7	12	wysoka	63–70	10,90
8	7	bardzo wysoka	71–78	5,98
9	4	najwyższa	79–100	1,92

Wykres 3. Rozkład wyników egzaminu z języka polskiego na poziomie podstawowym

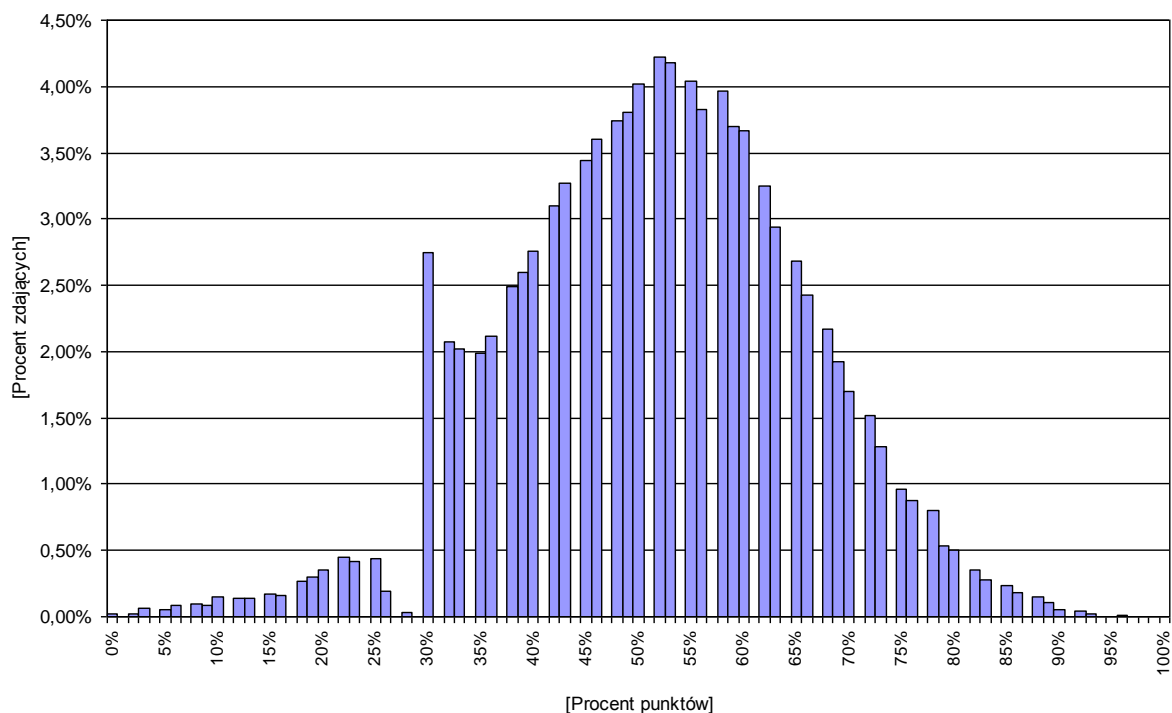

Tabela 8. Podstawowe wskaźniki statystyczne wyników egzaminu z języka polskiego na poziomie podstawowym wg typu szkoły (arkusz standardowy)

Wskaźniki	Ogółem	Liceum ogólnokształcące	Liceum profilowane	Liceum uzupełniające	Technikum	Technikum uzupełniające
Liczba zdających	42 178	21 891	6 490	605	12 630	562
Wskaźnik łatwości zestawu (p)	0,51	0,56	0,46	0,39	0,47	0,37
W procentach						
Wynik najczęstszy (modalna – Mo)	51	57	51	30	51	30
Wynik środkowy (mediana – Me)	51	56	47	39	47	37
Wynik średni (średnia arytmetyczna – M)	51,25	55,90	46,45	38,61	46,89	37,29
Wynik najwyższy	97	96	93	84	97	79
Wynik najniższy	0	0	1	0	0	1
W punktach						
Wynik najczęstszy (modalna – Mo)	36	40	36	21	36	21
Wynik środkowy (mediana – Me)	36	39	33	27	33	26
Wynik średni (średnia arytmetyczna – M)	35,88	39,13	32,52	27,03	32,82	26,10
Odchylenie standardowe	9,78	9,22	8,89	10,42	9,01	9,35
Wynik najwyższy	68	67	65	59	68	55
Wynik najniższy	0	0	1	0	0	1

Poziom podstawowy okazał się *umiarkowanie trudny* dla absolwentów liceów ogólnokształcących, a *trudny* dla absolwentów pozostałych typów szkół.

Wartość mediany wskazuje, że co najmniej połowa zdających uzyskała 36 punktów lub więcej (22 187 zdających – 52,60%) **na 50 możliwych do uzyskania**. Najwyższy wynik (68 pkt.) osiągnął 1 zdający, najniższy (0 pkt.) – 10.

Tabela 9. Podstawowe wskaźniki statystyczne (w punktach) wyników egzaminu z języka polskiego na poziomie podstawowym dla zdających egzamin w formie dostosowanej

Wskaźniki	Arkusz A4 dla słabo widzących	Arkusz A6 dla niewidomych	Arkusz A7 dla niesłyszących
Liczba zdających	43	1	49
Wynik średni	34,23	–	31,06
Wynik najwyższy	59	–	64
Wynik najniższy	5	–	1

Tabela 10. Wyniki egzaminu z języka polskiego na poziomie podstawowym (arkusz standardowy) w powiatach (dane statystyczne w punktach)

Lp.	Powiat	Liczba zdających	Wskaźnik łatwości zestawu zadań	Wynik najczęstszy (modalna – Mo)	Wynik środkowy (mediana – Me)	Wynik średni (średnia arytmetyczna – M)	Odchylenie standardowe
1.	będziński	890	0,50	37	36	35,16	9,30
2.	bielski	598	0,46	21	32	31,93	9,65
3.	Bielsko-Biała	2622	0,48	21	34	33,55	10,45
4.	bieruńsko-lęczyński	419	0,55	35	39	38,73	10,72
5.	Bytom	1456	0,53	38	37	36,84	10,84
6.	Chorzów	1316	0,49	32	34	34,54	9,28
7.	cieszyński	1540	0,54	35	38	37,60	9,11
8.	Częstochowa	4061	0,49	37	35	34,58	9,03
9.	częstochowski	189	0,43	30	30	29,86	8,08
10.	Dąbrowa Górnicza	1415	0,49	36	35	34,36	9,35
11.	Gliwice	2116	0,52	37	36	36,29	10,30
12.	gliwicki	404	0,46	35	33	32,47	10,53
13.	Jastrzębie Zdrój	957	0,57	39	40	39,68	8,53
14.	Jaworzno	1019	0,48	37	34	33,56	9,63
15.	Katowice	3193	0,53	39	37	36,86	10,00
16.	kłobucki	503	0,48	31	33	33,45	9,63
17.	lubliniecki	448	0,51	33	36	35,49	8,34
18.	mikołowski	705	0,56	41	40	39,17	9,49
19.	Mysłowice	574	0,49	31	34	34,48	9,05
20.	myszkowski	554	0,47	28	33	32,97	9,53
21.	Piekary Śląskie	340	0,52	39	37	36,51	8,26
22.	pszczyński	848	0,54	35	39	38,02	9,63
23.	raciborski	1025	0,51	36	36	36,02	9,71
24.	Ruda Śląska	971	0,52	39	37	36,14	9,27
25.	rybnicki	189	0,48	35	34	33,34	9,28
26.	Rybnik	1800	0,53	37	37	37,27	10,02
27.	Siemianowice Śląskie	445	0,49	33	34	33,96	8,13
28.	Sosnowiec	1934	0,52	37	37	36,59	10,39
29.	Świętochłowice	285	0,48	41	34	33,85	8,92
30.	tarnogórski	1619	0,52	36	36	36,29	9,27
31.	Tychy	1416	0,55	36	38	38,26	9,47
32.	wodzisławski	1413	0,52	36	37	36,50	8,38
33.	Zabrze	1656	0,50	34	35	35,21	10,30
34.	zawierciański	1242	0,50	40	36	35,21	9,38
35.	Żory	601	0,56	37	39	39,37	9,58
36.	żywiecki	1415	0,53	36	38	37,44	9,42

Średnie wyniki na poziomie podstawowym w poszczególnych powiatach województwa wykazują zróżnicowanie od 29,86 do 39,68 punktu (średnia dla województwa wynosi **35,88** pkt.).

Duża wartość odchylenia standardowego (powyżej 10) świadczy o dużym zróżnicowaniu wyników w wyróżnionych powiatach.

Zamieszczone w tabeli 11. dane, dotyczące łatwości wszystkich zadań, pozwalają na ocenę poziomu opanowania umiejętności i stwierdzenie, które zadania były dla maturzystów *łatwe*, a które *trudne*, oraz porównanie wskaźników łatwości w różnych typach szkół.

Tabela 11. Wskaźniki łatwości poszczególnych zadań arkusza na poziomie podstawowym

Numer zadania	Wskaźnik łatwości dla ogółu		Wskaźnik łatwości wg typu szkoły									
			liceum ogólnokształcące		liceum profilowane		liceum uzupełniające		technikum		technikum uzupełniające	
1.	0,30		0,34		0,26		0,21		0,26		0,22	
2.	0,90		0,92		0,88		0,81		0,88		0,80	
3.	0,75		0,83		0,65		0,57		0,70		0,54	
4.	0,60		0,68		0,52		0,29		0,52		0,29	
5.	0,39		0,46		0,31		0,20		0,33		0,16	
6.	0,36		0,46		0,24		0,14		0,27		0,13	
7.	0,76		0,83		0,69		0,46		0,70		0,47	
8.	0,65		0,68		0,61		0,62		0,63		0,57	
9.	0,41		0,46		0,35		0,28		0,35		0,29	
10.	0,31		0,41		0,20		0,11		0,21		0,09	
11.	0,59		0,66		0,49		0,40		0,53		0,36	
12.	0,70		0,75		0,65		0,51		0,67		0,58	
13.	0,24		0,27		0,21		0,20		0,21		0,09	
14.	0,89		0,91		0,88		0,80		0,87		0,79	
15.	0,70		0,74		0,65		0,59		0,66		0,56	
16.	0,59		0,63		0,52		0,49		0,55		0,44	
Wypracowanie	0,49	0,49	0,52	0,54	0,45	0,45	0,39	0,38	0,45	0,45	0,38	0,36
	0,51		0,56		0,46		0,35		0,47		0,34	
	0,52		0,56		0,49		0,40		0,48		0,38	
	0,50		0,55		0,45		0,35		0,45		0,35	
	0,47		0,52		0,43		0,33		0,40		0,29	
	0,01		0,01		0,00		0,00		0,01		0,00	

Pierwsza część zestawu egzaminacyjnego na poziomie podstawowym obejmowała test 16 zadań jednakowych dla wszystkich zdających. Druga część zestawu polegała na napisaniu wypracowania na jeden z dwóch tematów.

Temat pierwszy na poziomie podstawowym wybrało 23,13% zdających, a temat drugi - 76,87%.

Tabela 12. Wskaźniki łatwości poszczególnych zadań arkusza na poziomie podstawowym dla zdających, którzy wybrali temat 1.

Numer zadania	Wskaźnik łatwości dla ogółu		Wskaźnik łatwości wg typu szkoły									
			liceum ogólnokształcące		liceum profilowane		liceum uzupełniające		technikum		technikum uzupełniające	
1.	0,33		0,36		0,29		0,28		0,28		0,21	
2.	0,91		0,93		0,89		0,81		0,90		0,84	
3.	0,83		0,88		0,73		0,67		0,78		0,57	
4.	0,67		0,73		0,58		0,42		0,59		0,40	
5.	0,46		0,51		0,38		0,35		0,39		0,21	
6.	0,46		0,54		0,31		0,27		0,34		0,16	
7.	0,82		0,86		0,73		0,56		0,76		0,54	
8.	0,67		0,68		0,62		0,65		0,65		0,63	
9.	0,47		0,51		0,41		0,34		0,38		0,34	
10.	0,39		0,47		0,25		0,16		0,26		0,03	
11.	0,65		0,70		0,54		0,39		0,59		0,41	
12.	0,73		0,77		0,66		0,53		0,67		0,47	
13.	0,28		0,30		0,25		0,24		0,25		0,16	
14.	0,90		0,92		0,90		0,84		0,88		0,81	
15.	0,72		0,76		0,67		0,64		0,68		0,59	
16.	0,65		0,68		0,59		0,55		0,61		0,51	
Wyracowanie	0,47	0,48	0,50	0,53	0,40	0,41	0,36	0,35	0,41	0,42	0,35	0,33
	0,49		0,54		0,40		0,32		0,43		0,29	
	0,54		0,58		0,47		0,41		0,47		0,37	
	0,50		0,55		0,42		0,36		0,43		0,32	
	0,45		0,50		0,39		0,28		0,36		0,24	
	0,02		0,02		0,01		0,02		0,01		0,00	

Tabela 13. Wskaźniki łatwości poszczególnych zadań arkusza na poziomie podstawowym dla zdających, którzy wybrali temat 2.

Numer zadania	Wskaźnik łatwości dla ogółu		Wskaźnik łatwości wg typu szkoły									
			liceum ogólnokształcące		liceum profilowane		liceum uzupełniające		technikum		technikum uzupełniające	
1.	0,29		0,33		0,25		0,19		0,26		0,23	
2.	0,89		0,92		0,88		0,82		0,87		0,79	
3.	0,73		0,81		0,63		0,56		0,68		0,54	
4.	0,58		0,66		0,51		0,26		0,51		0,28	
5.	0,37		0,44		0,30		0,17		0,31		0,15	
6.	0,33		0,43		0,22		0,11		0,26		0,13	
7.	0,74		0,82		0,68		0,43		0,69		0,47	
8.	0,65		0,68		0,61		0,62		0,63		0,58	
9.	0,39		0,45		0,34		0,27		0,35		0,28	
10.	0,29		0,38		0,19		0,09		0,20		0,10	
11.	0,57		0,64		0,48		0,41		0,52		0,35	
12.	0,70		0,74		0,65		0,52		0,67		0,60	
13.	0,23		0,26		0,20		0,20		0,20		0,09	
14.	0,89		0,91		0,88		0,80		0,87		0,79	
15.	0,69		0,74		0,65		0,58		0,66		0,57	
16.	0,57		0,61		0,51		0,48		0,54		0,43	
Wypracowanie	0,49	0,50	0,53	0,54	0,46	0,46	0,41	0,39	0,46	0,46	0,40	0,38
	0,52		0,57		0,47		0,37		0,48		0,36	
	0,52		0,56		0,49		0,41		0,49		0,39	
	0,50		0,55		0,45		0,36		0,46		0,36	
	0,47		0,53		0,44		0,36		0,41		0,30	
	0,01		0,01		0,00		0,00		0,00		0,00	

Popularność wyboru tematu drugiego wskazuje, że wydawał się on zdającym łatwiejszy. Nie znajduje to potwierdzenia. Stopień trudności obu tematów okazał się porównywalny (wskaźnik łatwości wypracowania na temat pierwszy wynosi 0,48, a na temat drugi – 0,50).

Tabela 14. Wskaźniki łatwości zadań arkusza na poziomie podstawowym

Wartość wskaźnika	0–0,19	0,20–0,49	0,50–0,69	0,70–0,89	0,90–1
Interpretacja	bardzo trudne	trudne	umiarkowanie trudne	łatwe	bardzo łatwe
Ogółem					
Numer zadania	17.6	1., 5., 6., 9., 10., 13., 17.1, 17.5	4., 8., 11., 16., 17.2, 17.3, 17.4	3., 7., 12., 14., 15.	2.
Liceum ogólnokształcące					
Numer zadania	17.6	1., 5., 6., 9., 10., 13.	4., 8., 11., 16., 17.1, 17.2, 17.3, 17.4, 17.5	3., 7., 12., 15.	2., 14.
Liceum profilowane					
Numer zadania	17.6	1., 5., 6., 9., 10., 11., 13., 17.1, 17.2, 17.3, 17.4, 17.5	3., 4., 7., 8., 12., 15., 16.	2., 14.	–
Liceum uzupełniające					
Numer zadania	6., 10., 17.6	1., 4., 5., 7., 9., 11., 13., 16., 17.1, 17.2, 17.3, 17.4, 17.5	3., 8., 12., 15.	2., 14.	–
Technikum					
Numer zadania	17.6	1., 5., 6., 9., 10., 13., 17.1, 17.2, 17.3, 17.4, 17.5	4., 8., 11., 12., 15., 16.	2., 3., 7., 14.	–
Technikum uzupełniające					
Numer zadania	5., 6., 10., 13., 17.6	1., 4., 7., 9., 11., 16., 17.1, 17.2, 17.3, 17.4, 17.5	3., 8., 12., 15.	2., 14.	–

Tylko dwa zadania (zad. 2. i 14.) zestawu z poziomu podstawowego były *bardzo łatwe* dla absolwentów liceów ogólnokształcących. Żadne z zadań nie okazało się *bardzo łatwe* dla absolwentów pozostałych typów szkół.

Tabela 15. Wskaźniki łatwości poszczególnych standardów na poziomie podstawowym

Standard	Wskaźnik łatwości dla ogółu	Wskaźnik łatwości wg typu szkoły				
		liceum ogólnokształcące	liceum profilowane	liceum uzupełniające	technikum	technikum uzupełniające
Standard I.7	0,64	0,68	0,59	0,52	0,60	0,51
Standard I.8	0,42	0,48	0,36	0,25	0,37	0,19
Standard I.9	0,35	0,43	0,26	0,15	0,27	0,13
Standard II	0,55	0,60	0,50	0,44	0,51	0,42
Standard II.2	0,64	0,70	0,58	0,48	0,60	0,45
Standard II.4	0,36	0,46	0,24	0,14	0,27	0,13
Standard III.1	0,49	0,54	0,44	0,35	0,44	0,33
Standard III.3	0,52	0,56	0,49	0,40	0,48	0,38
Standard III.11	0,51	0,56	0,46	0,35	0,47	0,34

3.2.3. Zdawalność egzaminu

Aby zdać egzamin maturalny z języka polskiego na poziomie podstawowym, należało uzyskać co najmniej 30% punktów możliwych do zdobycia. Warunek ten spełniło 40 649 osób, tj. 96,37% przystępujących do egzaminu po raz pierwszy, piszących arkusz standardowy. Wymaganej liczby punktów nie uzyskało 1529 zdających (3,63%).

Tabela 16. Zdawalność egzaminu z języka polskiego na poziomie podstawowym (arkusz standardowy)

Typ szkoły	Liczba zdających	Zdali	
		liczba	procent
Liceum ogólnokształcące	21 891	21 543	98,41
Liceum profilowane	6490	6179	95,21
Liceum uzupełniające	605	490	80,99
Technikum	12 630	11 964	94,73
Technikum uzupełniające	562	473	84,16
Ogółem	42 178	40 649	96,37

3.2.4. Analiza jakościowa wybranych zadań

Część I

Zadanie sprawdzające rozumienie czytanego tekstu wymagało przeczytania tekstu Barbary Skargi *O obywatelstwie* oraz udzielenia odpowiedzi na 16 pytań, sprawdzających jego rozumienie na poziomie znaczeń, związków między elementami znaczeń, funkcjonalności języka i stylu, kompozycji oraz komunikacji.

Zamieszczone poniżej dane, dotyczące poszczególnych zadań, pozwolą na oszacowanie tego, co dla maturzystów było łatwe, a co trudne, co zostało opanowane przez nich słabiej, a co dobrze i bardzo dobrze.

Do zadań, które sprawiły zdającym najwięcej problemów należą: zadania 1., 10. i 13.

Zadanie 1. Jak Barbara Skarga ocenia współczesną rzeczywistość społeczno-polityczną? Przywołaj dwie cechy tej rzeczywistości, które taką ocenę uzasadniają (akapit 1.).

Wskaźniki łatwości zadania 1. dla poszczególnych typów szkół.

Numer zadania	Wskaźnik łatwości dla ogółu	Wskaźnik łatwości wg typu szkoły				
		LO	LP	LU	T	TU
1.	0,30	0,34	0,26	0,21	0,26	0,22

Zadanie sprawdzało umiejętność odczytania sensu akapitu i sformułowania na tej podstawie oceny oraz dwóch argumentów, które ją uzasadniają. Zdający najczęściej nie potrafili odczytać z akapitu pełnej oceny i sformułować właściwych argumentów, wynikających z tekstu. Przyczyną trudności był również brak rozumienia znaczenia słów „cecha” i „ocena” lub brak umiejętności wyboru cech zgodnych z oceną. Z tego powodu zadanie to znalazło się ono wśród zadań *trudnych* i *bardzo trudnych* we wszystkich typach szkół.

Zadanie 10. Zacytuj wypowiedzenia, w których autorka sygnalizuje porządkowanie toku swojej wypowiedzi.

Wskaźniki łatwości zadania 10. dla poszczególnych typów szkół.

Numer zadania	Wskaźnik łatwości dla ogółu	Wskaźnik łatwości wg typu szkoły				
		LO	LP	LU	T	TU
10.	0,31	0,41	0,20	0,11	0,21	0,09

Zadanie sprawdzało umiejętność odczytania zasad kompozycji tekstu. Zdający powinien również wykazać się znajomością środków językowych, służących porządkowaniu wypowiedzi. Główną przyczyną popełnionych błędów była nieznanomość środków językowych, które wskazują, że piszący będzie porządkował swoją wypowiedź (np. formułował argumenty, podawał przykłady).

Zadanie 13. Na podstawie tekstu Barbary Skargi wyjaśnij, na czym polega wzajemna zależność pomiędzy życiem społecznym a życiem jednostki.

Wskaźniki łatwości zadania 13. dla poszczególnych typów szkół.

Numer zadania	Wskaźnik łatwości dla ogółu	Wskaźnik łatwości wg typu szkoły				
		LO	LP	LU	T	TU
13.	0,24	0,27	0,21	0,20	0,21	0,09

Zadanie sprawdzało umiejętność rozumienia kompozycji tekstu oraz odczytania jego głównej myśli. Popełnione błędy wynikały z braku zrozumienia pojęcia „wzajemnej zależności”. Odpowiedzi były najczęściej niepełne i jednostronne. Zdający skupiali się np. na zależności jednostki od społeczeństwa i nie wskazywali, w jaki sposób społeczeństwo wpływa na jednostkę. Przyczyn trudności należy upatrywać również w braku rozumienia zasad kompozycji tekstu, który był przyczyną niepowodzeń piszących w poprzednio omówionych zadaniach.

Stopień trudności powyższych zadań wskazuje na potrzebę doskonalenia umiejętności tworzenia planu odtwórczego różnego typu wypowiedzi, tworzenia konspektu wypowiedzi cudzej i własnej oraz dalszego ćwiczenia umiejętności streszczenia logicznego. Braki w tym

zakresie mają ścisły związek z umiejętnością komponowania własnej wypowiedzi, sprawdzaną w drugiej części arkusza egzaminacyjnego.

Część II

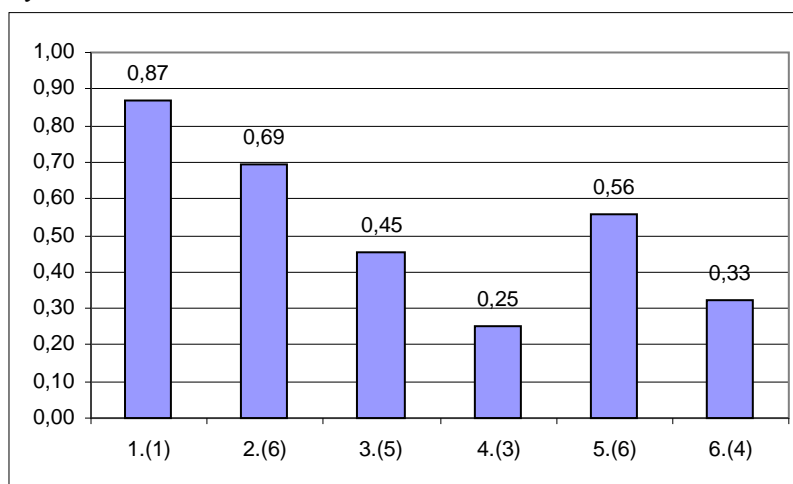
Temat 1. Jak symbolika ziarna z bajki opowiedzianej przez Żegotę objaśnia sens męczeństwa młodzieży polskiej? Analizując przytoczony fragment *Dziadów* Adama Mickiewicza, zwróć uwagę na sytuację studentów i ich postawy.

Temat sprawdzał umiejętność analizy znaczeń dosłownych i ukrytych tekstu. Wymagał umiejętnego powiązania analizy postaw bohaterów z symbolicznymi znaczeniami bajki Antoniego Goreckiego. Wybrała go zdecydowana mniejszość, 23,13% ogółu zdających.

Wskaźniki łatwości dla poszczególnych standardów w rozwinięciu tematu 1.

Kryterium I Nr zadania	Sprawdzana czynność i jej związek z tematem	Standard	Wskaźnik łatwości dla zdających
1.	Rozpoznaje bohaterów sceny.	II, 26	0,87
2.	Analizuje opisaną w tekście sytuację, jej uczestników i sprawców, rozpoznaje związek utworu z historią Polski.	II,28; 43	0,69
3.	Charakteryzuje bohaterów sceny i ich postawy.	II,26	0,45
4.	Odczytuje treści dosłowne i przenośne utworu, wskazuje symbolikę wyrażającą sens męczeństwa młodzieży.	II,34	0,25
5.	Problematyzuje odczytanie fragmentu, interpretuje symbolikę bajki i poprzez jej sens dokonuje interpretacji utworu.	II,29; 31	0,56
6.	Podsumowuje obserwacje i formułuje wnioski.	II,34; III,12	0,33

Wykres wskaźników łatwości dla tematu 1.

Istotą zadania, które podjął maturzysta, było znalezienie odpowiedzi na pytanie sformułowane w temacie, co wymagało analizy sytuacji i postaw studentów, będących bohaterami sceny, interpretacji bajki opowiedzianej przez Żegotę oraz powiązania jej symboliki i przesłania z postawami młodzieży.

Piszący bez trudu rozpoznawali bohaterów sceny, lecz określenie sytuacji studentów było już dla nich zadaniem trudniejszym. Wprawdzie bez większych problemów pisali o uczestnikach sytuacji, ale nie rozpoznawali jej sprawców, ograniczając się zazwyczaj do wskazania Nowosilcowa, jako oskarżającego związku studenckie o spisek przeciw carowi. Analiza postaw młodzieży okazała się już zadaniem trudnym. Patriotyzm młodzieży stanowił cechę najłatwiejszą do wskazania, postawa pozostałych bohaterów sceny była analizowana rzadko. Największą trudność sprawiła piszącym analiza i interpretacja symboliki, która wyrażała sens męczeństwa dzieci i młodzieży. Zdający częściowo interpretowali znaki męczeństwa (łańcuchy, kajdany, kibitki), ale nie radzili sobie z odczytaniem znaczeń metaforycznych. W związku z tym nie funkcjonalizowali momentu Podniesienia, nie odczytywali symboliki krzyża, nie interpretowali słów *ofiara dziecinna*. Interpretacja symboliki bajki sprawiła piszącym trudności, wymagała przede wszystkim odczytania sensów dosłownych i przenośnych, a tu odczytanie ograniczało się najczęściej do wskazania, że ziarno symbolizuje młodzież, a szatan – cara (lub prześladowców). Przeniesienie interpretacji na poziom uogólnienia – wskazanie opozycji dobra i zła, istoty Bożych planów, okazało się *bardzo trudne*. Stąd wskaźnik łatwości dla podsumowania i zebrania wniosków wynosi 0,35.

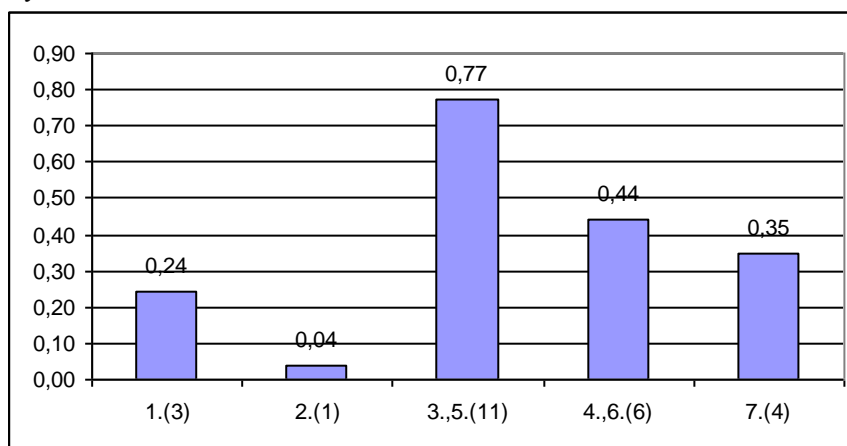
Temat 2. Analizując fragmenty *Przedwiośnia* i *Granicy*, porównaj kreacje matek. Określ wzajemne relacje między matką a dzieckiem, wykorzystując także znajomość utworów.

Temat wymagał interpretacji porównawczej dwóch fragmentów zawierających motyw matki i jej relacji z dzieckiem, sprawdzał także znajomość utworów, z których pochodziły fragmenty. Temat drugi wybrało 76,87% piszących wypracowanie maturzystów.

Wskaźniki łatwości dla poszczególnych standardów w rozwinięciu tematu 2.

Kryterium I Nr zadania	Sprawdzana czynność i jej związek z tematem	Standard	Wskaźnik łatwości dla zdających
1.	Wskazuje zasadę zestawienia tekstów, porównuje utwory.	III,14	0,24
2.	Umiejszcza przedstawioną sytuację w kontekście całego utworu.	II,25	0,04
3., 5..	Charakteryzuje bohaterów (portrety matek).	II,26	0,77
4., 6.	Określa relacje między bohaterami, odczytuje treści ukryte utworu.	II,28; III, 13	0,44
7.	Porównuje bohaterów, podsumowuje obserwacje i formułuje wnioski.	II,34; III,12	0,35

Wykres wskaźników łatwości dla tematu 2.

Istotą tematu było porównanie literackich kreacji matek. Jego podstawę musiała stanowić charakterystyka postaci. Druga trudniejsza część zadania polegała na wykorzystaniu wniosków z analizy oraz znajomości utworów do określenia relacji między matką a dzieckiem. Już samo rozpoznanie zasady zestawienia tekstów okazało się dla piszących trudne. Swoje rozpoznania ograniczyli do wskazania, że są to różne portrety matek. W związku z tym na 3 możliwe do uzyskania punkty otrzymywali 1 punkt. Charakterystyka matek nie sprawiła piszącym trudności, ale określenie relacji między matką a dzieckiem, z wykorzystaniem znajomości *Przedwiośnia* i *Granicy*, znów było zadaniem trudnym. Warto również zwrócić uwagę na fakt, że większość punktów za umiejętność charakterystyki bohatera zdający otrzymywali za określanie cech bohaterki powieści Żeromskiego. Tekst *Granicy* wymagał w większym stopniu odczytania znaczeń przenośnych, niż miało to miejsce w przypadku *Przedwiośnia*. Interpretacja relacji międzyludzkich wypadła porównywalnie. Piszący zupełnie nie poradzili sobie z funkcjonalnym umiejscowieniem fragmentów w utworach (wskaźnik łatwości zadania wyniósł 0,04). Podsumowanie, podobnie jak w przypadku pierwszego tematu, okazało się trudne. Przyczyn należy upatrywać nie tylko w braku umiejętności wnioskowania, ale także formułowania wniosków częściowych, dotyczących analizowanych obszarów. Wiąże się to z brakiem umiejętności kompozycyjnych, nieznajomością zasad budowy akapitu i nieumiejętnością wiązania ze sobą poszczególnych części wypracowania.

3.3. Poziom rozszerzony

3.3.1. Opis arkusza egzaminacyjnego

Arkusz II podzielony został na dwie części: pierwsza sprawdzała umiejętność rozumienia czytanego tekstu publicystycznego, druga – umiejętność pisanie tekstu własnego. Zadaniem zdającego w części pierwszej było uważne przeczytanie udostępnionego materiału i udzielenie odpowiedzi na 10 pytań (z poleceniami w formie zadań otwartych i zamkniętych). Zadanie ucznia w części drugiej polegało na napisaniu własnego tekstu, powiązanego z zamieszczonym w arkuszu tekstem literackim. Praca zdającego musiała liczyć co najmniej dwie strony, tj. około 250 słów. Maturzysta miał napisać wypracowanie, wybierając jeden temat spośród dwóch podanych. Zdający na poziomie rozszerzonym w ciągu 180 minut miał rozwiązać wszystkie zadania Arkusza II. Za ich poprawne rozwiązanie maksymalnie mógł uzyskać 50 punktów (10 punktów za test i 40 punktów za wypracowanie). Wynik był przeliczany na procent uzyskanych punktów.

3.3.2. Wyniki egzaminu

Poniżej przedstawiamy:

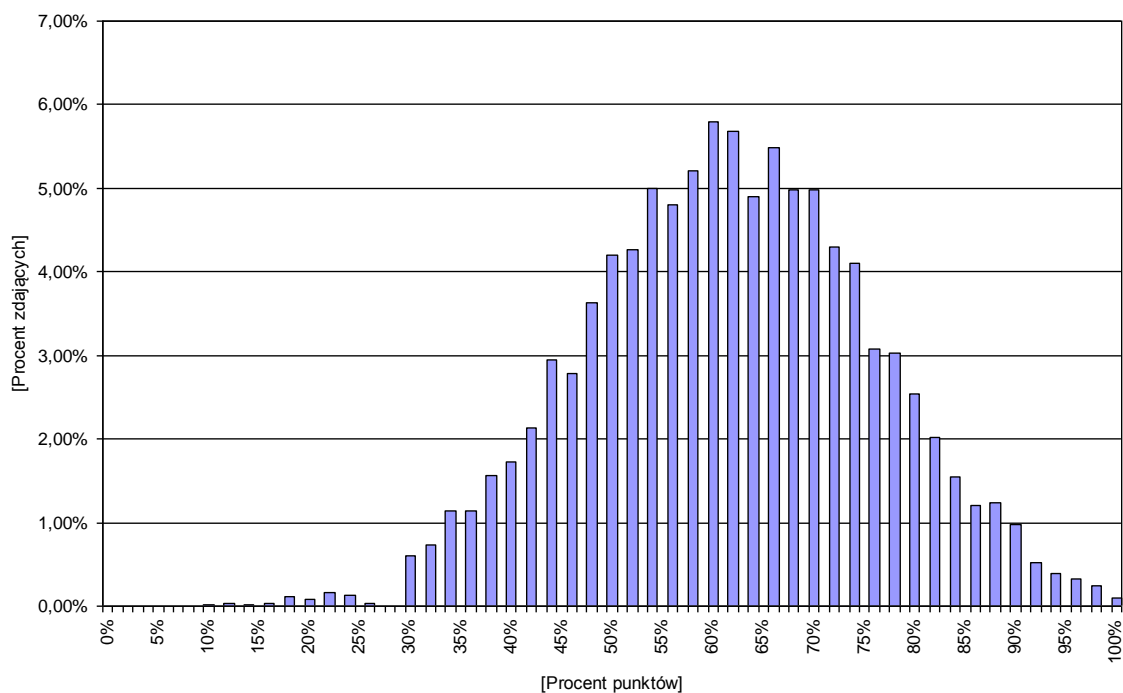
- zestawienia podstawowych wskaźników statystycznych wyników egzaminu, obliczone dla tegorocznych absolwentów,
- rozkład wyników egzaminu na poziomie rozszerzonym,
- zestawienia wskaźników łatwości wszystkich zadań, obliczone dla absolwentów poszczególnych typów szkół,
- zestawienia wskaźników łatwości zestawu zadań, obliczone dla powiatów województwa śląskiego,
- podstawowe wskaźniki statystyczne wyników egzaminu dla absolwentów, piszących zestawy dostosowane.

Zestawienie w tabeli 17. pozwala maturzyście porównać uzyskany przez niego wynik z osiągnięciami wszystkich zdających egzamin maturalny w kraju (zgodnie ze skalą staninową). Z karty wyników można odczytać, w której klasie (staninie) znajduje się wynik danego maturzysty, jaki procent zdających uzyskał taki sam wynik bądź wyniki wyższe/nizsze.

Tabela 17. Karta wyników egzaminu z języka polskiego na poziomie rozszerzonym (skala staninowa)

Klasa (stanin)	Teoretyczny procent zdających	Nazwa klasy	Wyniki na świadectwie wyznaczone dla kraju	Procent zdających
1	4	najniższa	0–34	3,11
2	7	bardzo niska	35–42	6,55
3	12	niska	43–48	9,34
4	17	poniżej średniej	49–56	18,23
5	20	średnia	57–64	21,53
6	17	powyżej średniej	65–72	19,69
7	12	wysoka	73–80	12,72
8	7	bardzo wysoka	81–86	4,75
9	4	najwyższa	87–100	4,08

Wykres 4. Rozkład wyników egzaminu z języka polskiego na poziomie rozszerzonym

Tabela 18. Podstawowe wskaźniki statystyczne wyników egzaminu z języka polskiego na poziomie rozszerzonym wg typu szkoły (arkusz standardowy)¹

Wskaźniki	Ogółem	Liceum ogólnokształcące	Liceum profilowane	Technikum
Liczba zdających	5174	4847	155	169
Wskaźnik łatwości zestawu (p)	0,62	0,63	0,49	0,49
W procentach				
Wynik najczęstszy (modalna – Mo)	60	60	52	48
Wynik środkowy (mediana – Me)	62	62	50	48
Wynik średni (średnia arytmetyczna – M)	61,68	62,54	49,05	48,82
Wynik najwyższy	100	100	92	88
Wynik najniższy	10	10	14	12
W punktach				
Wynik najczęstszy (modalna – Mo)	30	30	26	24
Wynik środkowy (mediana – Me)	31	31	25	24
Wynik średni (średnia arytmetyczna – M)	30,84	31,27	24,52	24,41
Odchylenie standardowe	7,18	7,01	6,82	6,66
Wynik najwyższy	50	50	46	44
Wynik najniższy	5	5	7	6

Poziom rozszerzony okazał się *umiarkowanie trudny* dla absolwentów liceów ogólnokształcących oraz uzupełniających, a *trudny* dla absolwentów z pozostałych typów szkół.

¹ Egzamin z języka polskiego na poziomie rozszerzonym pisało 2 absolwentów liceum uzupełniającego i 1 technikum uzupełniającego.

Wartość mediany wskazuje, że co najmniej połowa zdających otrzymała 31 punktów lub więcej (2680 zdających – 51,80%) **na 50 punktów możliwych do uzyskania**. Najwyższy wynik (50 pkt.) uzyskało 20 zdających, najniższy (5 pkt.) – 1.

Tabela 19. Podstawowe wskaźniki statystyczne (w punktach) wyników egzaminu z języka polskiego na poziomie rozszerzonym dla zdających egzamin w formie dostosowanej

Wskaźniki	Arkusz A4 dla słabo widzących	Arkusz A7 dla niesłyszących
Liczba zdających	8	2
Wynik średni	31,13	–
Wynik najwyższy	46	–
Wynik najniższy	19	–

Tabela 20. Wyniki egzaminu z języka polskiego na poziomie rozszerzonym (arkusz standardowy) w powiatach (dane statystyczne w punktach)

Lp.	Powiat	Liczba zdających	Wskaźnik łatwości zestawu zadań	Wynik najczęstszy (modalna – Mo)	Wynik środkowy (mediana – Me)	Wynik średni (średnia arytmetyczna – M)	Powiat
1.	będziński	98	0,59	28	29	29,71	6,62
2.	bielski	82	0,57	32	29	28,46	6,24
3.	Bielsko-Biała	360	0,59	27	29	29,27	6,90
4.	bieruńsko-lędzki	24	0,50	25	25	25,00	6,95
5.	Bytom	164	0,61	28	31	30,66	6,55
6.	Chorzów	212	0,61	30	30	30,56	6,78
7.	cieszyński	158	0,59	31	30	29,30	7,00
8.	Częstochowa	484	0,65	30	33	32,65	6,82
9.	częstochowski	29	0,52	27	27	25,76	5,65
10.	Dąbrowa Górnicza	199	0,63	30	31	31,41	7,08
11.	Gliwice	315	0,59	31	29	29,44	6,88
12.	gliwicki	22	0,56	15	29	28,05	7,54
13.	Jastrzębie Zdrój	108	0,67	33	34	33,30	6,90
14.	Jaworzno	117	0,59	30	30	29,56	6,48
15.	Katowice	475	0,66	28	33	32,87	7,19
16.	kłobucki	28	0,70	26	34	34,86	7,19
17.	lubliniecki	66	0,61	33	31	30,52	7,67
18.	mikołowski	80	0,66	33	33	33,06	5,98
19.	Mysłowice	30	0,59	36	30,5	29,67	8,45
20.	myszkowski	61	0,54	24	27	26,93	5,80
21.	Piekary Śląskie	16	0,52	19	26	26,06	7,01
22.	pszczyński	79	0,52	22	26	25,80	6,03
23.	raciborski	97	0,62	31	31	30,99	6,30
24.	Ruda Śląska	86	0,59	28	29	29,62	6,74
25.	rybnicki	22	0,58	21	29,5	29,05	5,41
26.	Rybnik	263	0,70	35	35	35,03	7,63
27.	Siemianowice Śląskie	38	0,58	30	29	28,87	5,64
28.	Sosnowiec	266	0,64	31	32	32,04	8,03
29.	Świętochłowice	32	0,60	33	30	29,75	5,80
30.	tarnogórski	149	0,62	33	31	31,21	6,04
31.	Tychy	220	0,57	25	27,5	28,33	7,37
32.	wodzisławski	161	0,65	33	33	32,45	6,64
33.	Zabrze	259	0,59	27	28	29,26	6,49
34.	zawierciański	88	0,60	24	30	30,14	6,64
35.	Żory	93	0,68	35	35	33,90	6,51
36.	żywiecki	193	0,58	23	29	29,05	6,92

Średnie wyniki na poziomie podstawowym w poszczególnych powiatach województwa wykazują zróżnicowanie od 25 do 35,03 punktu (średnia dla województwa wynosi **30,84** pkt.).

Zamieszczone w tabeli 21. dane dotyczące łatwości wszystkich zadań pozwalają na ocenę poziomu opanowania umiejętności i stwierdzenie, które zadania były dla maturzystów *łatwe*, a które *trudne*, oraz porównanie wskaźników łatwości w różnych typach szkół.

Tabela 21. Wskaźniki łatwości poszczególnych zadań arkusza na poziomie rozszerzonym²

Numer zadania	Wskaźnik łatwości dla ogółu		Wskaźnik łatwości wg typu szkoły					
			liceum ogólnokształcące		liceum profilowane		technikum	
1.	0,72		0,72		0,65		0,69	
2.	0,13		0,14		0,05		0,09	
3.	0,63		0,64		0,50		0,53	
4.	0,93		0,94		0,88		0,86	
5.	0,74		0,75		0,68		0,70	
6.	0,72		0,73		0,59		0,60	
7.	0,86		0,86		0,78		0,78	
8.	0,69		0,70		0,55		0,60	
9.	0,88		0,88		0,81		0,88	
10.	0,69		0,70		0,56		0,50	
Wypracowanie	0,54	0,60	0,55	0,61	0,42	0,46	0,41	0,45
	0,75		0,76		0,57		0,60	
	0,67		0,68		0,55		0,56	
	0,67		0,68		0,52		0,53	
	0,66		0,67		0,55		0,52	
	0,04		0,04		0,02		0,01	

Pierwsza część testu egzaminacyjnego na poziomie rozszerzonym obejmowała test 10 zadań jednakowych dla wszystkich zdających. Druga część zestawu polegała na napisaniu wypracowania na jeden z dwóch tematów.

Temat pierwszy wybrało 83,46% piszących egzamin na poziomie rozszerzonym, a 16,54% – temat drugi.

² Zbyt mała liczebność grupy zdających w liceum i technikum uzupełniającym nie pozwala prawidłowo określić wskaźników łatwości, dlatego te typy szkół zostały pominięte w tabelach 21.-25.

Tabela 22. Wskaźniki łatwości poszczególnych zadań arkusza na poziomie rozszerzonym dla zdających, którzy wybrali temat 1.

Numer zadania	Wskaźnik łatwości dla ogółu		Wskaźnik łatwości wg typu szkoły					
			liceum ogólnokształcące		liceum profilowane		technikum	
1.	0,72		0,72		0,65		0,71	
2.	0,13		0,13		0,06		0,09	
3.	0,63		0,63		0,50		0,50	
4.	0,94		0,94		0,87		0,86	
5.	0,74		0,74		0,71		0,70	
6.	0,71		0,72		0,58		0,58	
7.	0,86		0,86		0,80		–	
8.	0,69		0,69		0,56		–	
9.	0,88		0,89		0,81		–	
10.	0,69		0,70		0,55		–	
Wypracowanie	0,55	0,60	0,56	0,61	0,43	0,47	–	–
	0,76		0,77		0,60		–	
	0,67		0,68		0,55		–	
	0,67		0,68		0,52		–	
	0,67		0,68		0,55		–	
	0,03		0,03		0,02		–	

Tabela 23. Wskaźniki łatwości poszczególnych zadań arkusza na poziomie rozszerzonym dla zdających, którzy wybrali temat 2.

Numer zadania	Wskaźnik łatwości dla ogółu		Wskaźnik łatwości wg typu szkoły					
			liceum ogólnokształcące		liceum profilowane		technikum	
1.	0,72		0,72		0,63		0,58	
2.	0,14		0,15		0,00		0,08	
3.	0,66		0,66		0,53		0,75	
4.	0,93		0,93		0,95		0,88	
5.	0,74		0,75		0,47		0,71	
6.	0,76		0,76		0,74		0,79	
7.	0,85		0,86		0,63		0,92	
8.	0,71		0,71		0,53		0,63	
9.	0,88		0,88		0,79		0,92	
10.	0,68		0,68		0,63		0,67	
Wypracowanie	0,51	0,56	0,51	0,57	0,31	0,38	0,46	0,49
	0,69		0,70		0,39		0,58	
	0,67		0,67		0,53		0,54	
	0,65		0,66		0,51		0,52	
	0,64		0,64		0,55		0,58	
	0,03		0,04		0,00		0,00	

Temat drugi był zdecydowanie mniej popularny, niż temat pierwszy – wybrało go tylko 16,54% zdających, przy czym nie został wybrany w ogóle przez absolwentów liceów uzupełniających i techników uzupełniających. Jego wskaźnik łatwości okazał się tylko o 0,04 mniejszy niż wskaźnik dla tematu pierwszego.

Tabela 24. Wskaźniki łatwości zadań arkusza na poziomie rozszerzonym

Wartość wskaźnika	0–0,19	0,20–0,49	0,50–0,69	0,70–0,89	0,90–1
Interpretacja	bardzo trudne	trudne	umiarkowanie trudne	łatwe	bardzo łatwe
Ogółem					
Numer zadania	2., 11.6	–	3., 8., 10., 11.1, 11.3, 11.4, 11.5	1., 5., 6., 7., 9., 11.2	4.
Liceum ogólnokształcące					
Numer zadania	2., 11.6	–	3., 11.1, 11.3, 11.4, 11.5	1., 5., 6., 7., 8., 9., 10., 11.2	4.
Liceum profilowane					
Numer zadania	2., 11.6	11.1	1., 3., 5., 6., 8., 10., 11.2, 11.3, 11.4, 11.5	4., 7., 9.	–
Technikum					
Numer zadania	2., 11.6	11.1	1., 3., 6., 8., 10., 11.2, 11.3, 11.4, 11.5	4., 5., 7., 9.	–

Tabela 25. Wskaźniki łatwości poszczególnych standardów na poziomie rozszerzonym

Standard	Wskaźnik łatwości dla ogółu	Wskaźnik łatwości wg typu szkoły		
		liceum ogólnokształcące	liceum profilowane	technikum
Standard I.7	0,79	0,79	0,69	0,69
Standard I.8	0,74	0,75	0,68	0,70
Standard I.9	0,72	0,72	0,65	0,69
Standard II.2	0,41	0,42	0,30	0,35
Standard III.1	0,67	0,68	0,52	0,53
Standard III.3	0,67	0,68	0,55	0,56
Standard III.11	0,75	0,76	0,57	0,60

3.3.3. Zdawalność egzaminu

Aby zdać egzamin maturalny z języka polskiego na poziomie rozszerzonym, należało uzyskać co najmniej 30% punktów możliwych do zdobycia. Warunek ten spełniło 5141 osób, tj. 99,36% zdających egzamin po raz pierwszy. Wymaganej liczby punktów nie uzyskało 33 piszących.

Tabela 26. Zdawalność egzaminu z języka polskiego na poziomie rozszerzonym (arkusz standardowy)

Typ szkoły	Liczba zdających	Zdali	
		liczba	procent
Liceum ogólnokształcące	4847	4824	99,53
Liceum profilowane	155	149	96,13
Liceum uzupełniające	2	2	100
Technikum	169	165	97,63
Technikum uzupełniające	1	1	100
Ogółem	5174	5141	99,36

3.3.4. Analiza jakościowa wybranych zadań

Część I

Zadanie sprawdzające rozumienie czytanego tekstu wymagało przeczytania tekstu autorstwa Profesor Teresy Sasińskiej-Klas *Dziennikarstwo – zawód czy wyzwanie?* oraz udzielenia odpowiedzi na 10 pytań, sprawdzających jego rozumienie na poziomie znaczeń, związków między elementami znaczeń, funkcjonalności języka i stylu, kompozycji oraz komunikacji.

Najwięcej problemów sprawiło zdającym zadanie 2.

Zdanie 2. (1 pkt) Nazwij styl, którym napisano tekst. Podaj trzy cechy stylu, uzasadniające odpowiedź.

Wskaźniki łatwości zadania 13. dla poszczególnych typów szkół.

Numer zadania	Wskaźnik łatwości dla ogółu	Wskaźnik łatwości wg typu szkoły				
		LO	LP	LU	T	TU
2.	0,13	0,14	0,05	0,00	0,09	0,00

Zadanie wymagało znajomości stylów funkcjonalnych. Piszący często podawali właściwą nazwę stylu, ale nie potrafili określić jego cech lub określali je błędnie. Wskazuje to na brak zarówno wiedzy, jak i umiejętności wyszukiwania w tekście argumentów. Zadanie okazało się *bardzo trudne*, o czym świadczy wskaźnik łatwości, który wynosi 0,13. Wynik jest o tyle niepokojący, że dotyczy poziomu rozszerzonego egzaminu, a potrzeba znajomości stylistyki i świadomego korzystania z tej wiedzy wydaje się oczywista.

Część II

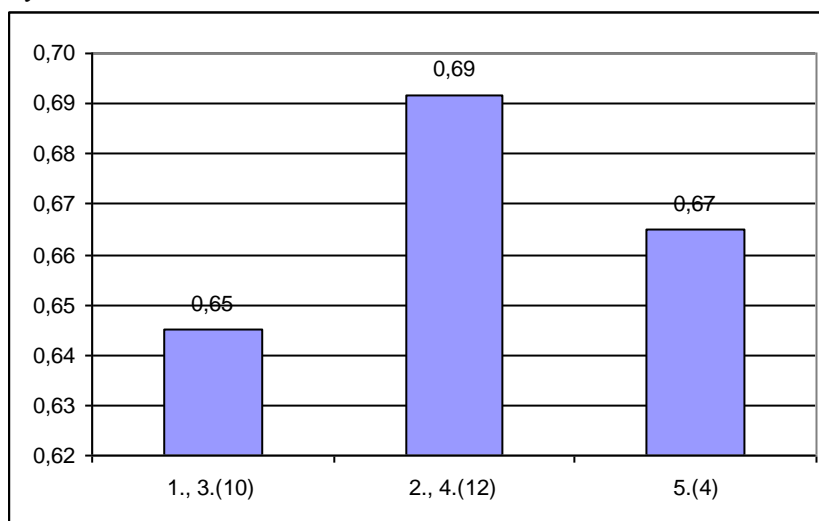
Temat 1. Dwa obrazy prowincji. Porównaj sposoby ich kreacji w podanych fragmentach *Pani Bovary* Gustawa Flauberta i *Republiki marzeń* Brunona Schulza.

Temat zadania wymagał analizy porównawczej dwóch fragmentów prozy o dwóch odmiennych poetykach. Pierwszy z nich sprawdzał znajomość konwencji realistycznej, drugi – konwencji charakteryzującej się odejściem od realizmu, typowej dla kreatywnej prozy dwudziestolecia międzywojennego. Temat ten wybrała zdecydowana większość – 83,46% ogółu zdających egzamin na poziomie rozszerzonym.

Wskaźniki łatwości dla poszczególnych standardów w rozwinięciu tematu 1.

Kryterium I Nr zadania	Sprawdzana czynność i jej związek z tematem	Standard	Wskaźnik łatwości dla zdających
1.,3.	Charakteryzuje obrazy prowincji przedstawione w utworach.	II,25; III,13	0,65
2.,4.	Analizuje sposób kreacji świata przedstawionego, rozpoznaje cechy języka i stylu, rozpoznaje w tekście środki artystycznego wyrazu.	II,3.,9., 11, 30.	0,69
5.	Podsumowuje obserwacje analityczne, formułuje wnioski interpretacyjne.	III,17	0,67

Wykres wskaźników łatwości dla tematu 1.

Temat zakładał sprawdzenie umiejętności rozpoznawania i opisywania konwencji literackich. Sprawdzane czynności okazały się dla zdających *umiarkowanie trudne*. Szczegółowa analiza ocenianych kryteriów wskazuje, że piszący słabiej radzili sobie z określaniem konwencji, zwłaszcza w przypadku fragmentu *Republiki marzeń*. W niewielkim stopniu opanowali również umiejętność analizy składniowych środków stylistycznych, których funkcjonalizacja pozwalała na określenie stylu kronikarskiego Flauberta i rytmiczności tekstu istotnej dla liryzacji prozy Schulza. Warto zauważyć, że ta grupa maturzystów najlepiej poradziła sobie z podsumowaniem analizy i interpretacji. Wskaźnik łatwości 0,69 jest wartością graniczną obszaru zadań ocenianych jako *umiarkowanie trudne* i *łatwe*.

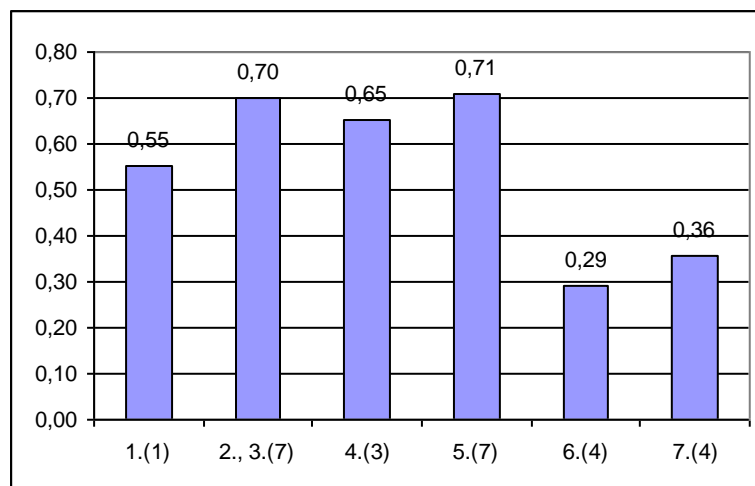
Temat 2. Obraz małej ojczyzny w początkowym fragmencie poematu Tomasza Różyckiego Dwanaście stacji. Jaką rolę odgrywają w tym tekście nawiązania do Pana Tadeusza?

Temat wymagał analizy i interpretacji tekstu literackiego nieomawianego w toku nauki szkolnej oraz obecnych w nim nawiązań do kanonicznego dzieła, jakim jest *Pan Tadeusz*. Temat drugi wybrało tylko 16,54% maturzystów piszących wypracowanie na poziomie rozszerzonym.

Wskaźniki łatwości dla poszczególnych standardów w rozwinięciu tematu 2.

Kryterium I Nr zadania	Sprawdzana czynność i jej związek z tematem	Standard	Wskaźnik łatwości dla zdających
1.	Wyjaśnia pojęcie małej ojczyzny.	I, 19	0,55
2., 3.	Charakteryzuje obraz małej ojczyzny w utworze.	II, 25; III, 13	0,70
4.	Analizuje sposób kreacji świata przedstawionego, rozpoznaje cechy języka i stylu, rozpoznaje w tekście środki artystycznego wyrazu.	II, 3, 9, 11, 30.	0,65
4.	Rozpoznaje nawiązania do <i>Pana Tadeusza</i> .	II, 3, 6, 11, 2 5, 26, 29, 33	0,71
5.	Rozpoznaje funkcje nawiązań do <i>Pana Tadeusza</i> .	II, 1., 2, 3. 28., 43.	0,29
6.	Podsumowuje obserwacje analityczne, formułuje wnioski interpretacyjne, wskazuje konteksty utworu i wykorzystuje je w interpretacji.	II, 34; III, 16, 17	0,36

Wykres wskaźników łatwości dla tematu 2.

Temat wymagał, aby z początkowego fragmentu poematu Różyckiego zdający odczytał wykreowany przez autora obraz małej ojczyzny, następnie odnalazł w tekście nawiązania do *Pana Tadeusza* i określił rolę tych nawiązań w *Dwunastu stacjach*. Tak pomyślane zadanie sprawdzało umiejętność analizy i interpretacji tekstu współczesnego, znajomość dzieła literackiego z podstawy programowej oraz umiejętność interpretacji roli, jaką pełni tradycja literacka w czytaniu literatury współczesnej. Piszący dobrze radzili sobie z analizą i interpretacją obrazu świata, w miarę dobrze z odczytaniem sposobu jego kreacji. Również wskazanie i analiza nawiązań do *Pana Tadeusza* nie sprawiała im znaczących problemów. Wyjątek stanowi tu umiejętność określania gatunku literackiego oraz kreacji narratora (najczęstszym błędem

było określanie podmiotu mówiącego jako podmiotu lirycznego). Również odczytanie motywu utraconej ojczyzny i różnych jego realizacji u Różyckiego i Mickiewicza było *bardzo trudne*. Zdecydowanie najtrudniejszą umiejętnością okazała się interpretacja roli nawiązań do *Pana Tadeusza*. Zdający potrafili wprowadzić osadzić poemat Różyckiego w tradycji literackiej, ale nie dostrzegali faktu, że nawiązania są sposobem oceny współczesnego świata, służą kreacji prywatnego mitu. Szczegółowa analiza pokazała również, że piszący wskazywali w analizie ironię jako sposób kreacji obrazu, ale nie potrafili odczytać jej roli w nawiązaniach, nie rozumieli ironicznego i groteskowego charakteru poematu Różyckiego. W efekcie nie potrafili sformułować pełnego podsumowania.

3.4. Wnioski wynikające z analizy jakościowej wybranych zadań z poziomu podstawowego i rozszerzonego

Analiza objęła zadania, których wskaźnik łatwości każe oceniać je jako *trudne* i *bardzo trudne*. Zadania, które sprawdzały rozumienie czytanego tekstu i okazały się *trudne* oraz *bardzo trudne*, wskazują na główne niedostatki w zakresie wiedzy i umiejętności zdających. Należą do nich:

- brak rozumienia znaczeń słów i posługiwania się synonimami,
- nieumiejętność analizy kompozycji obcego tekstu, co w dużej mierze przekłada się na kompozycję własnych wypowiedzi (wskaźnik łatwości dla kompozycji wypracowania na poziomie podstawowym wyniósł 0,51, sprawność ta pozostaje zatem *umiarkowanie trudna*),
- brak umiejętności określania cech stylów funkcjonalnych.

Stopień trudności powyższych zadań wskazuje na potrzebę dalszego doskonalenia:

- umiejętności tworzenia planu odtwórczego różnego typu wypowiedzi,
- tworzenia konspektu wypowiedzi cudzej i własnej,
- ćwiczenia umiejętności streszczenia logicznego,
- prowadzenia ćwiczeń w zakresie synonimii leksykalnej i synonimii składniowej.

Analiza rozwinięcia tematów wypracowań każe wnioskować, że piszący ciągle borykają się z właściwym rozumieniem znaczeń dosłownych i przenośnych w tekstach literackich. Dotyczy to szczególnie tekstów epickich, ale także analizowanych fragmentów dramatu. Wskazane trudności, które pojawiły się w analizowanych pracach, dowodzą, że:

- zdający nadal mają problemy z określaniem cech bohatera na podstawie jego zachowań, w związku z czym charakterystykę zastępują streszczaniem fragmentów (temat 1. na poziomie podstawowym) lub po prostu ją pomijają (temat 2. na poziomie podstawowym),
- analiza tekstów epickich sprawia piszącym trudności, zwłaszcza w zakresie rozpoznania sposobu organizacji tekstu (temat 1. na poziomie rozszerzonym),

- brak umiejętności analizy poetyki tekstu wskazuje na braki w zakresie wiedzy z nauki o języku,
- nieumiejętność odczytania sensów przenośnych uniemożliwia określenie ich roli w interpretacji tekstu (temat 1. na poziomie podstawowym i temat 2. na poziomie rozszerzonym),
- niska sprawność językowa dotyczy nie tylko poprawnego wypowiedzania się w mowie i piśmie, skutkuje również brakiem umiejętności rozpoznawania i określania w tekście literackim funkcji różnego typu słownictwa i konstrukcji składniowych.

Powyższe uwagi wskazują na konieczność:

- dalszego doskonalenia charakterystyki postaci i świata przedstawionego,
- rozwijania umiejętności odczytywania znaczeń dosłownych i przenośnych w tekście literackim na wszystkich poziomach jego odczytań,
- określania funkcji środków stylistycznych, niezbędnego do interpretacji całości utworów,
- wprowadzania ćwiczeń rozwijających umiejętności w zakresie synonimii leksykalnej i składniowej,
- umiejętnego i systematycznego łączenia wiedzy o języku z analizą i interpretacją tekstów literackich.

HISTORIA

1. WSTĘP

Maturzyści mogli wybrać historię jako przedmiot obowiązkowy lub dodatkowy:

- jako przedmiot obowiązkowy – poziom podstawowy lub rozszerzony,
- jako przedmiot dodatkowy – poziom rozszerzony.

Egzamin z historii odbył się 17 maja 2007 r.

Wskaźniki w niniejszym sprawozdaniu zostały obliczone dla wyników tegorocznych absolwentów: liceów ogólnokształcących, liceów profilowanych i liceów uzupełniających oraz techników i techników uzupełniających, rozwiązujących zadania zestawów standardowych.

2. OGÓLNA INFORMACJA O ZDAJĄCYCH

Do egzaminu maturalnego z historii w województwie śląskim przystąpiły 5964 osoby, w tym **5487 zdających po raz pierwszy**. Wybieralność tego przedmiotu wyniosła – 11,57%.

Tabela 1. Zdający egzamin z historii

Absolwenci	Przedmiot obowiązkowy				Przedmiot obowiązkowy		Przedmiot dodatkowy		Ogółem
	poziom podstawowy		poziom rozszerzony						
	liczba	%	liczba	%	liczba	%	liczba	%	
Tegoroczni	2350	52,71	2108	47,29	4458	81,25	1029	18,75	5487
Pozostali	171	45,24	207	54,80	378	79,25	99	20,75	477

Tabela 2. Tegoroczni absolwenci wybierający egzamin z historii

Typ szkoły	Zadeklarowali przystąpienie do egzaminu	Nie zgłosili się na egzamin (otrzymali 0 punktów)	Przystąpili do egzaminu	Zdawali egzamin w wersji standardowej
Liceum ogólnokształcące	4984	320	4664	4657
Liceum profilowane	356	54	302	294
Liceum uzupełniające	62	30	32	32
Technikum	507	42	465	458
Technikum uzupełniające	30	6	24	24
Ogółem	5939	452	5487	5465

Wykres 1. Tegoroczni absolwenci poszczególnych typów szkół a wybrany przez nich poziom egzaminu

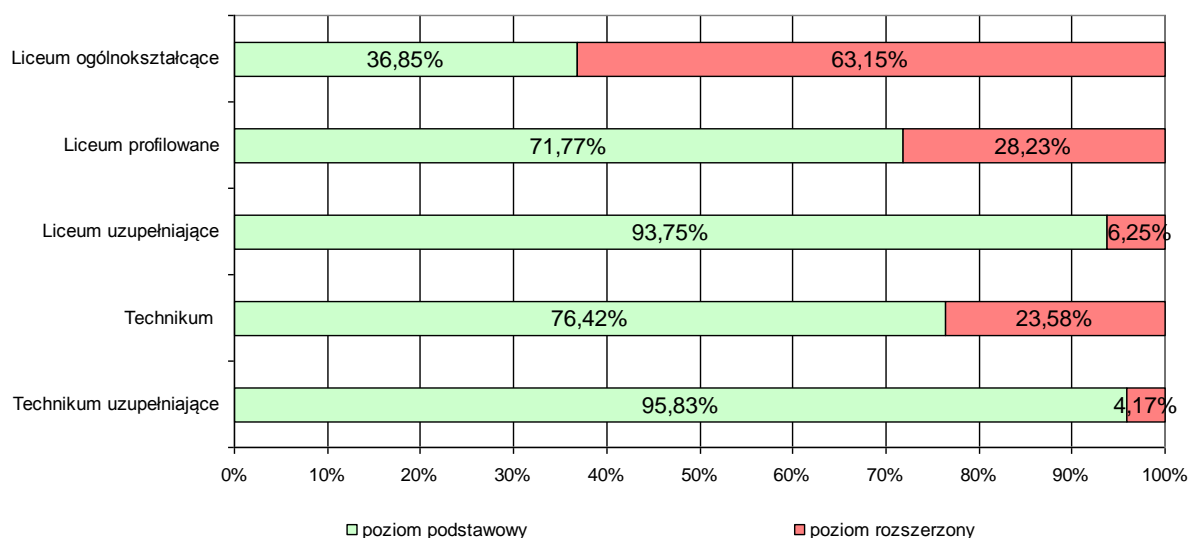

Tabela 3. Tegoroczni absolwenci klas dwujęzycznych, zdający egzamin z historii

Poziom	Język angielski	Język francuski	Język niemiecki	Ogółem
Podstawowy	—	1	3	4
Rozszerzony	3	10	20	33
Ogółem	3	11	23	37

3. POZIOM PODSTAWOWY

3.1. Opis arkusza egzaminacyjnego

Arkusz egzaminacyjny dla poziomu podstawowego składał się z 38 zadań. W arkuszu umieszczono 21 zadań otwartych, 14 zamkniętych oraz 3 złożone. Za poprawne rozwiązanie wszystkich zadań można było uzyskać 100 punktów.

Egzamin na poziomie podstawowym trwał 120 minut.

3.2. Wyniki egzaminu

Poniżej przedstawiamy:

- zestawienia podstawowych wskaźników statystycznych wyników egzaminu, obliczone dla tegorocznych absolwentów,
- rozkład wyników egzaminu na poziomie podstawowym,
- zestawienia wskaźników łatwości wszystkich zadań, obliczone dla absolwentów poszczególnych typów szkół,
- zestawienia wskaźników łatwości zestawu zadań, obliczone dla powiatów województwa śląskiego.

Wszystkie parametry statystyczne, rozkłady wyników oraz wartości wskaźników łatwości zostały wyznaczone na podstawie rzeczywistych wyników uzyskanych przez tegorocznych maturzystów na poziomie podstawowym (bez uwzględnienia przeliczonych wyników maturzystów zdających przedmiot na poziomie rozszerzonym).

Zestawienie w tabeli 4. pozwala maturzyście porównać uzyskany przez niego wynik z osiągnięciami wszystkich zdających egzamin maturalny w kraju (zgodnie ze skalą staninową). Z karty wyników można odczytać, w której klasie (staninie) znajduje się wynik danego maturzysty, jaki procent zdających uzyskał wyższe/nizsze wyniki.

Tabela 4. Karta wyników egzaminu z historii na poziomie podstawowym (skala staninowa)

Klasa (stanin)	Teoretyczny procent zdających	Nazwa klasy	Wyniki na świadectwie wyznaczone dla kraju	Procent zdających
1	4	najniższa	0–18	0,52
2	7	bardzo niska	19–25	1,97
3	12	niska	26–32	5,36
4	17	poniżej średniej	33–45	26,70
5	20	średnia	46–54	19,23
6	17	powyżej średniej	55–64	19,36
7	12	wysoka	65–74	14,55
8	7	bardzo wysoka	75–84	8,97
9	4	najwyższa	85–100	3,35

Wykres 2. Rozkład wyników egzaminu z historii na poziomie podstawowym

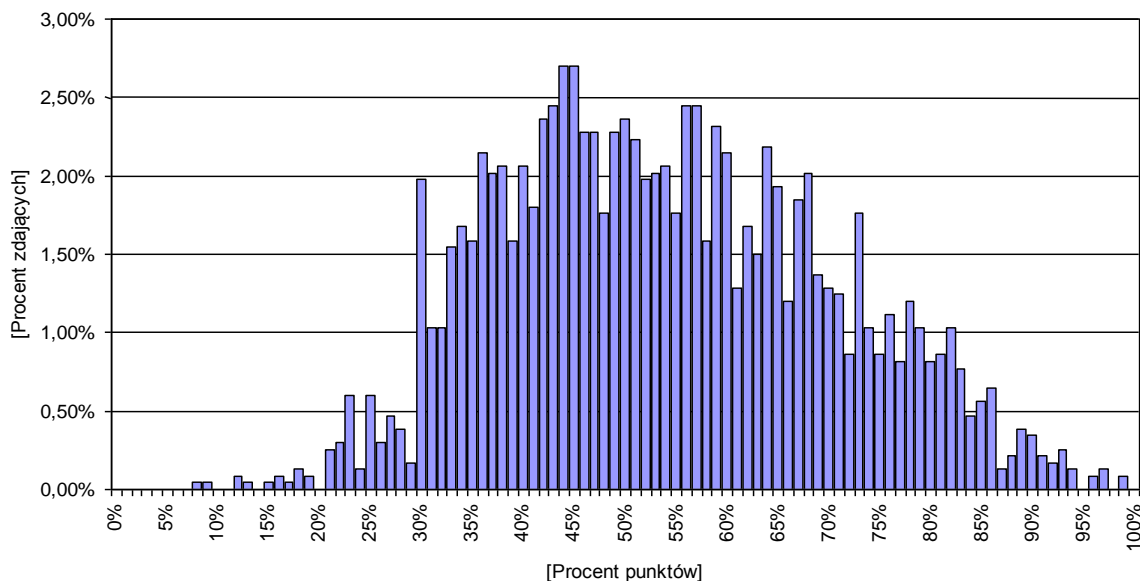

Tabela 5. Podstawowe wskaźniki statystyczne wyników egzaminu z historii na poziomie podstawowym wg typu szkoły (arkusz standardowy)

Wskaźniki	Ogółem	Liceum ogólnokształcące	Liceum profilowane	Liceum uzupełniające	Technikum	Technikum uzupełniające
Liczba zdających	2330	1716	211	30	350	23
Wskaźnik łatwości zestawu (p)	0,54	0,57	0,42	0,41	0,46	0,32
Wynik najczęstszy (modalna – Mo)	44	57	30	30	43	30
Wynik środkowy (mediana – Me)	53	57	41	40	44	33
Wynik średni (średnia arytmetyczna – M)	53,93	57,42	42,38	40,90	46,30	32,35
Odchylenie standardowe	16	15	13	14	15	9
Wynik najwyższy	99	99	82	73	89	48
Wynik najniższy	8	16	12	8	12	9

Poziom podstawowy okazał się *umiarkowanie trudny* dla absolwentów liceów ogólnokształcących, a *trudny* dla absolwentów pozostałych typów szkół.

Wartość mediany wskazuje, że co najmniej połowa zdających uzyskała 44 punkty lub więcej (1172 zdających – 50,30%) **na 100 możliwych do uzyskania**. Najwyższy wynik (99 pkt.) osiągnęło 2 zdających, najniższy (8 pkt.) – 1.

Zestawy dostosowane A4 dla słabo widzących pisało 8 maturzystów (7 na poziomie podstawowym, 1 – na rozszerzonym), a arkusze A7 dla niesłyszących (na poziomie podstawowym) – 13.

Tabela 6. Wyniki egzaminu z historii na poziomie podstawowym (arkusz standardowy) w powiatach (dane statystyczne w punktach)

Lp.	Powiat	Liczba zdających	Wskaźnik łatwości zestawu zadań	Wynik najczęstszy (modalna – Mo)	Wynik środkowy (mediana – Me)	Wynik średni (średnia arytmetyczna – M)	Odchylenie standardowe
1.	będziński	72	0,48	37	45,5	48,10	13,78
2.	bielski	19	0,56	45	53	56,05	14,91
3.	Bielsko-Biała	128	0,56	65	56,5	56,30	15,65
4.	bieruńsko-lędziński	17	0,46	45	45	46,41	8,40
5.	Bytom	68	0,52	43	49,5	51,91	15,48
6.	Chorzów	93	0,57	43	56	57,44	15,80
7.	cieszyński	94	0,56	49	57	56,39	12,64
8.	Częstochowa	203	0,55	38	54	55,19	16,55
9.	częstochowski	12	0,41	43	42,5	41,42	16,47
10.	Dąbrowa Górnicza	74	0,57	68	55,5	56,78	15,59
11.	Gliwice	102	0,49	47	49,5	49,35	16,88
12.	gliwicki	14	0,46	30	44	45,79	16,62
13.	Jastrzębie Zdrój	24	0,50	49	49	49,75	13,64
14.	Jaworzno	40	0,56	54	55	55,68	13,47
15.	Katowice	221	0,59	64	58	58,82	19,72
16.	kłobucki	12	0,46	49	44	45,75	10,82
17.	lubliniecki	19	0,59	57	57	58,89	15,21
18.	mikołowski	53	0,58	73	60	58,25	14,42
19.	Mysłowice	26	0,57	49	55	57,04	15,72
20.	myszkowski	28	0,51	36	49,5	50,96	13,42
21.	Piekary Śląskie	14	0,47	46	45	46,93	18,13
22.	pszczyński	41	0,58	34	55	57,51	15,81
23.	raciborski	41	0,52	40	51	52,27	14,80
24.	Ruda Śląska	47	0,50	50	50	49,57	12,67
25.	rybnicki	17	0,45	54	44	45,35	12,57
26.	Rybnik	107	0,52	37	50	51,74	15,11
27.	Siemianowice Śląskie	29	0,51	44	50	50,79	14,40
28.	Sosnowiec	125	0,57	48	55	57,06	17,55
29.	Świętochłowice	26	0,52	41	49,5	51,92	15,49
30.	tarnogórski	96	0,52	44	51	51,61	17,92
31.	Tychy	76	0,46	30	44,5	45,50	14,17
32.	wodzisławski	56	0,52	60	52	51,73	11,65
33.	Zabrze	143	0,50	37	45	49,83	14,85
34.	zawierciański	90	0,60	73	60	60,47	17,27
35.	Żory	32	0,56	56	56	56,22	14,19
36.	żywiecki	71	0,54	46	53	54,35	13,77

Średnie wyniki na poziomie podstawowym w poszczególnych powiatach województwa wykazują zróżnicowanie od 41,42 do 60,47 punktu (średnia dla województwa wynosi **53,93** pkt.).

Wysoka wartość odchylenia standardowego (powyżej 19) świadczy o dużym zróżnicowaniu wyników w wyróżnionym mieście.

Zamieszczone w tabeli 7. dane dotyczące łatwości wszystkich zadań pozwalają na ocenę poziomu opanowania umiejętności i stwierdzenie, które zadania były dla maturzystów *łatwe*, a które *trudne*, oraz porównanie wskaźników łatwości w różnych typach szkół.

Tabela 7. Wskaźniki łatwości poszczególnych zadań arkusza na poziomie podstawowym

Numer zadania	Wskaźnik łatwości dla ogółu	Wskaźnik łatwości wg typu szkoły				
		liceum ogólnokształcące	liceum profilowane	liceum uzupełniające	technikum	technikum uzupełniające
1.	0,48	0,53	0,34	0,30	0,42	0,09
2.	0,69	0,76	0,51	0,38	0,54	0,24
3.	0,82	0,86	0,70	0,58	0,76	0,57
4.	0,71	0,73	0,61	0,61	0,66	0,42
5.	0,83	0,85	0,74	0,76	0,77	0,50
6.	0,65	0,69	0,51	0,47	0,57	0,43
7.	0,25	0,29	0,12	0,13	0,17	0,06
8.	0,61	0,65	0,46	0,46	0,52	0,33
9.	0,19	0,23	0,06	0,00	0,09	0,02
10.	0,35	0,40	0,18	0,13	0,22	0,13
11.	0,37	0,41	0,23	0,20	0,30	0,20
12.	0,67	0,70	0,53	0,45	0,60	0,35
13.	0,42	0,48	0,21	0,14	0,29	0,18
14.	0,53	0,57	0,42	0,42	0,42	0,18
15.	0,29	0,34	0,17	0,12	0,17	0,13
16.	0,78	0,82	0,66	0,56	0,67	0,49
17.	0,14	0,16	0,09	0,07	0,11	0,00
18.	0,55	0,61	0,37	0,22	0,41	0,21
19.	0,43	0,46	0,36	0,31	0,39	0,25
20.	0,69	0,71	0,62	0,50	0,65	0,51
21.	0,43	0,47	0,24	0,30	0,35	0,17
22.	0,63	0,66	0,58	0,42	0,58	0,43
23.	0,41	0,46	0,24	0,32	0,29	0,25
24.	0,29	0,32	0,18	0,25	0,21	0,15
25.	0,73	0,75	0,67	0,78	0,69	0,71
26.	0,87	0,89	0,83	0,87	0,82	0,87
27.	0,68	0,70	0,64	0,61	0,61	0,54
28.	0,48	0,52	0,33	0,27	0,43	0,20
29.	0,39	0,41	0,33	0,32	0,35	0,20
30.	0,61	0,63	0,54	0,55	0,57	0,50
31.	0,21	0,23	0,14	0,27	0,16	0,17
32.	0,31	0,35	0,19	0,20	0,21	0,07
33.	0,31	0,35	0,20	0,28	0,22	0,20
34.	0,33	0,37	0,18	0,33	0,24	0,20
35.	0,47	0,48	0,38	0,53	0,45	0,35
36.	0,92	0,94	0,87	0,88	0,90	0,87
37.	0,42	0,43	0,33	0,50	0,38	0,30
38.	0,77	0,79	0,67	0,83	0,74	0,64

Tabela 8. Wskaźniki łatwości zadań arkusza na poziomie podstawowym

Wartość wskaźni-	0–0,19	0,20–0,49	0,50–0,69	0,70–0,89	0,90–1
Interpretacja	bardzo trudne	trudne	umiarkowanie trudne	łatwe	bardzo łatwe
Ogółem					
Numer zadania	9., 17.	1., 7., 10., 11., 13., 15., 19., 21., 23., 24. 28.29., 31., 32., 33., 34., 35., 37.	2., 6., 8., 12., 14., 18., 20., 22., 27., 30.	3., 4., 5., 16., 25., 26., 38.	36.
Liceum ogólnokształcące					
Numer zadania	17.	7., 9., 10., 11., 13., 15., 19., 21., 23., 24., 29., 31., 32., 33., 34., 35., 37.	1., 6., 8., 14., 18., 22., 28., 30.	2., 3., 4., 5., 12., 16., 20., 25., 26., 27., 38.	36.
Liceum profilowane					
Numer zadania	7., 9., 10., 15., 17., 24., 31., 32., 34.	1., 8., 11., 13., 14., 18., 19., 21., 23., 28. 29., 33., 35., 37.	2., 4., 6., 12., 16., 20., 22., 25., 27., 30., 38.	3., 5., 26., 36.	–
Liceum uzupełniające					
Numer zadania	7., 9., 10., 13., 15., 17.	1., 2., 6., 8., 11., 12., 14., 18., 19., 21., 22., 23., 24., 28., 29., 31., 32., 33., 34.	3., 4., 16., 20., 27., 30., 35., 37.	5., 25., 26., 36., 38.	–
Technikum					
Numer zadania	7., 9., 15., 17., 31.	1., 10., 11., 13., 14., 18., 19., 21., 23., 24., 28., 29., 32., 33., 34., 35., 37.	2., 4., 6., 8., 12., 16., 20., 22., 25., 27., 30.	3., 5., 26., 38.	36.
Technikum uzupełniające					
Numer zadania	1., 7., 9., 10., 13., 14., 15., 17., 21., 24., 31., 32.	2., 4., 6., 8., 11., 12., 16., 18., 19., 22., 23., 28., 29., 33., 34., 35., 37.	3., 5., 20., 27., 30., 38.	25., 26., 36.	–

Tylko zadanie 36. było *bardzo łatwe* dla absolwentów liceów ogólnokształcących i techników. Zadanie 17. okazało się *bardzo trudne* zarówno dla ogółu zdających, jak i dla absolwentów z poszczególnych typów szkół.

Tabela 9. Wskaźniki łatwości poszczególnych standardów na poziomie podstawowym

Standard	Wskaźnik łatwości dla ogółu	Wskaźnik łatwości wg typu szkoły				
		liceum ogólnokształcące	liceum profilowane	liceum uzupełniające	technikum	technikum uzupełniające
Standard I	0,58	0,62	0,46	0,44	0,49	0,38
Standard II	0,53	0,57	0,42	0,42	0,46	0,32
Standard III	0,51	0,55	0,40	0,35	0,43	0,27

3.3. Zdawalność egzaminu

Aby zdać egzamin maturalny z historii na poziomie podstawowym, należało uzyskać co najmniej 30% punktów możliwych do zdobycia. Warunek ten spełniło 2241 osób, czyli 96,18% zdających egzamin jako obowiązkowy po raz pierwszy. Wymaganej liczby punktów nie uzyskało 89 przystępujących do egzaminu (3,82%).

Tabela 10. Zdawalność egzaminu z historii na poziomie podstawowym (arkusz standardowy)

Typ szkoły	Liczba zdających	Zdali	
		liczba	procent
Liceum ogólnokształcące	1716	1688	98,37
Liceum profilowane	211	188	89,10
Liceum uzupełniające	30	27	90
Technikum	350	322	92
Technikum uzupełniające	23	16	69,57
Ogółem	2330	2241	96,18

3.4. Analiza jakościowa wybranych zadań

Analiza zadań z zakresu **I standardu** w liceum profilowanym, liceum uzupełniającym, technikum i technikum uzupełniającym wskazuje na słabą lub bardzo słabą znajomość faktografii i terminologii historycznej. Zdecydowanie lepsze wyniki w tym zakresie osiągnęli abiturienti szkół ogólnokształcących, chociaż – dokonując uogólnienia – możemy stwierdzić, że poziom podstawowy wybrali ci zdający, którzy zrezygnowali z poziomu rozszerzonego, zapewne ze względu na opanowaną w niewielkim zakresie umiejętność pisania wypracowania.

Podstawową umiejętnością z zakresu **standardu II** jest stosowanie posiadanej wiedzy do wyjaśnienia procesu historycznego. *Trudne* dla zdających okazały się zadania wymagające

umiejętności chronologicznego porządkowania faktów i wydarzeń historycznych oraz umieszczania w czasie i przestrzeni wydarzeń, zjawisk i procesów historycznych. Zadanie 15., sprawdzające znajomość faktów i wydarzeń z okresu reformacji, okazało się najtrudniejsze dla zdających, mimo że są to treści kształcenia omawiane także na etapie gimnazjum. *Bardzo trudne* okazało się zadanie 10., wymagające od zdających umieszczenia w czasie elementarnych wydarzeń poprzez wskazanie władców z dynastii Piastów i Jagiellonów, z którymi te wydarzenia były związane. Zdumiewa fakt, że takie wydarzenia, jak pokój w Budziszynie, bitwa pod Płowcami, unia w Horodle czy śmierć biskupa Stanisława ze Szczepanowa, nie są kojarzone przez zdających z osobą panującego ówczesnie władcy, chociaż występują w nauczaniu szkolnym na różnych etapach kształcenia i należą do zagadnień z tzw. wiedzy ogólnej. *Łatwym* zadaniem, wymagającym rozpoznania czasu i miejsca wydarzenia na podstawie planu, było zadanie 6. z epoki starożytnej, dotyczące bitwy pod Salaminą.

Zdający mieli poważne trudności z prawidłowym wskazaniem przyczyn i skutków faktów, wydarzeń oraz zjawisk. Największe problemy młodzież miała ze wskazaniem przyczyny lokacji miejskich na Śląsku w XIII w. Do najczęściej pojawiających się błędnych odpowiedzi należy zaliczyć *rozwój miast* lub *rozwój przemysłu* – tego typu odpowiedzi wskazują na brak logicznego myślenia. Trudności zdający mieli również z wyjaśnieniem przyczyny spadku produkcji przemysłowej w Polsce w latach 1929–1935, co wskazuje na nieznaną podstawowych zagadnień ekonomicznych z okresu międzywojennego.

W grupie zadań sprawdzających umiejętności z zakresu standardu II.2 *umiarkowanie trudne* było zadanie 20., wymagające określenia przyczyny rozwoju handlu zagranicznego Anglii w latach 1780–1800, stąd wniosek, że tylko część zdających posiada wiedzę na temat rewolucji przemysłowej lub ogólnie orientuje się w zakresie ekspansji kolonialnej Anglii.

Zdający dobrze lub bardzo dobrze opanowali umiejętność uwzględniania zmian zachodzących w czasie (standard II.4). Zadania zarówno wymagające umiejętności czytania informacji ze źródła statystycznego, jak i wykresu okazały się *bardzo łatwe*.

Bardzo duże zróżnicowanie obserwujemy w zakresie standardu II.5, który sprawdza umiejętność uogólniania faktów, na podstawie których wyjaśnia się zachodzące procesy historyczne. W tej grupie zadań znajdujemy wszystkie wartości wskaźnika łatwości. Do zadań *bardzo łatwych* należy zadanie 36., w którym zdający na podstawie zawartych w tekstach informacji identyfikują teksty z najnowszej historii Polski. Wysoka punktacja, jaką uzyskali za rozwiązanie tego zadania, świadczy o tym, że znają oni przełomowe wydarzenia z okresu PRL. Ponadto maturzyści wykazali się dobrą znajomością haseł programowych polskich partii politycznych przełomu XIX i XX w., z łatwością przyporządkowali nazwy partii do programów. *Umiarkowanie trudne* było zadanie 12., wymagające uogólnienia informacji zawartych w źródle i podania nazwy instytucji. Zdający udzielali błędnych odpowiedzi, ponieważ nie dostrzegli różnicy pomiędzy Akademią Krakowską a Uniwersytetem Jagiellońskim, uznając, że Kazimierz Wielki założył Uniwersytet Jagielloński.

Abiturienti mieli trudności zarówno z zadaniem 31., wymagającym rozpoznania adresata (na podstawie fragmentu listu), jak i z rozpoznaniem postaci, o której mówił tekst w zadaniu 24. Prawdopodobnie problemy wynikały z niezrozumienia treści źródeł lub nieznaności kontekstu historycznego. Najtrudniejsze w zakresie standardu II.5 okazało się być zadanie 17., wymagające podania tytułu dla mapy, stąd wniosek, że zachodzi konieczność zintensyfikowania ćwiczeń dotyczących analizy mapy.

Zdający wykazali się umiejętnością z zakresu standardu II.6, wymagającego wskazania charakterystycznych cech poszczególnych epok i okresów historycznych. Zadanie 5., sprawdzające umiejętność rozpoznania charakterystycznych cech kręgu kulturowego i epoki okazało się dla nich *łatwe*. Natomiast trudności pojawiły się w zadaniu 14., wymagającym rozpoznania stylu architektonicznego budowli. Najwięcej problemów mieli maturzyści

ze wskazaniem budowli w stylu klasycznym oraz barokowym. Bez trudu wskazywano budowle romańską i gotycką.

Umiejętność korzystania z różnorodnych źródeł wiedzy historycznej oraz wyszukiwania informacji z zakresu standardu II.7 została opanowana w stopniu zróżnicowanym. Najtrudniejsze okazało się zadanie 7., w którym wymagano od zdających identyfikacji wydarzeń na podstawie analizy fragmentów kronik średniowiecznych z okresu panowania Piastów. Niepoprawne odpowiedzi wskazują na brak umiejętności czytania ze zrozumieniem lub zbyt pobieżną analizę fragmentów tekstów źródłowych. *Trudne* było zadanie 32A., w którym należało zidentyfikować opisaną postać. Zarówno w tekście, jak i w poleceniu występuje określenie *General-Gubernator*, wskazujące generalnego gubernatora GG – zdający miał tylko podać jego imię i nazwisko. Niepoprawne odpowiedzi wynikają głównie z braku elementarnej wiedzy z okresu okupacji Polski podczas II wojny światowej.

W grupie zadań badających umiejętność korzystania z różnorodnych źródeł informacji znalazły się również zadania o wysokim współczynniku łatwości. Maturzyści nie mieli problemu z identyfikacją odkrycia promieni Roentgena (na podstawie ilustracji przedstawiającej urządzenie służące do jego wykorzystania – zadanie 26.). Bez trudu wskazywali również wystawcę dokumentu, którego fragment zamieszczono w zadaniu 12A. – Dyplom założenia uniwersytetu w Krakowie z roku 1364 oraz władcę ówczesnie panującego.

W zakresie **standardu III** wymaga się od zdających umiejętności przedstawiania, oceniania wydarzeń i zjawisk historycznych oraz formułowania logicznej wypowiedzi pisemnej. Najtrudniejszym poleceniem (zadanie 9B.) okazało się wyciągnięcie wniosku na podstawie analizowanej treści dokumentu (fragmentu Wielkiej Karty Swobód) i podanie nazwy przywileju polskiego, który zawierał podobne gwarancje. Zdający mieli problemy z poprawną identyfikacją dokumentu, ponieważ musieli wykazać się zarówno zrozumieniem analizowanego tekstu, jak i znajomością przywilejów szlacheckich wydanych w Polsce.

Maturzyści dobrze wykonali zadanie 3B., sprawdzające umiejętność porównywania informacji z różnych źródeł i poprawnie wyjaśnili różnice dotyczące przyczyn upadku Cesarstwa Zachodniorzymskiego. Natomiast nadal sprawiało im trudności uzasadnienie sformułowanej oceny (III.3). Istota problemu w tym zakresie polega na nieumiejętnym doborze argumentów, uzasadniających wybór lub opinię. Największe trudności dotyczyły zadania 34B. Mogły wynikać z braku wiedzy lub umiejętności analizy źródeł ikonograficznych.

4. POZIOM ROZSZERZONY

4.1. Opis arkusza egzaminacyjnego

Arkusz egzaminacyjny dla poziomu rozszerzonego składał się z trzech części. W części I zdający miał rozwiązać 15 zadań, w tym 11 otwartych i 4 zamknięte. Za poprawne rozwiązanie zdający mógł maksymalnie otrzymać 20 punktów. Część II arkusza wymagała rozwiązania 8 zadań, za które zdający mógł otrzymać 10 punktów, i polegała na analizie różnorodnych źródeł. W części III należało napisać wypracowanie na jeden z dwóch tematów. Za tę część można było otrzymać 20 punktów.

Egzamin na poziomie rozszerzonym trwał 180 minut.

4.2. Wyniki egzaminu

Poniżej przedstawiamy:

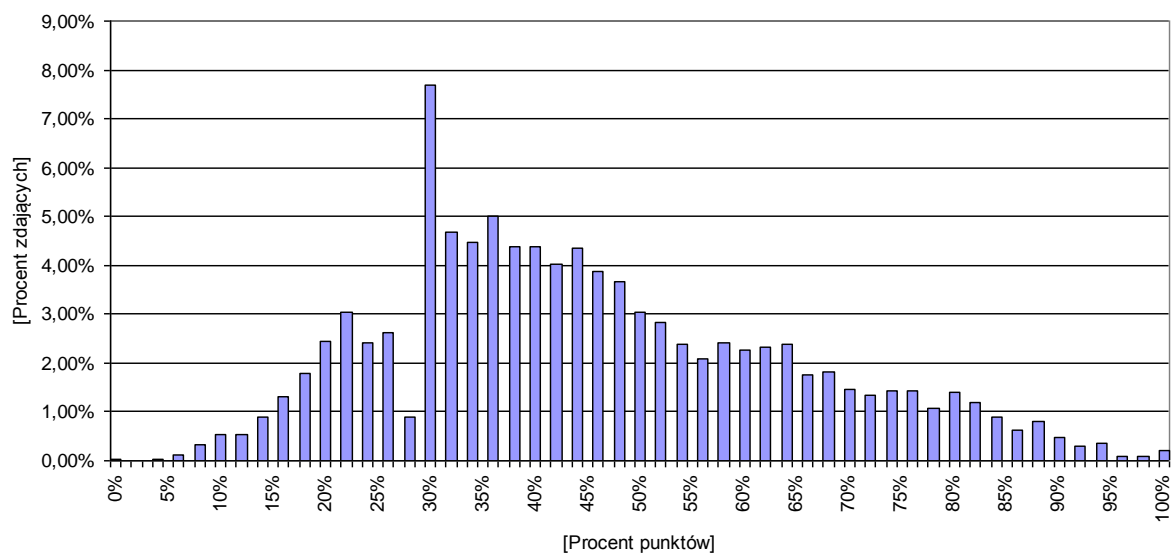
- zestawienia podstawowych wskaźników statystycznych wyników egzaminu, obliczone dla tegorocznych absolwentów,
- rozkład wyników egzaminu na poziomie rozszerzonym z historii zdawanej jako przedmiot obowiązkowy,
- rozkład wyników egzaminu na poziomie rozszerzonym z historii zdawanej jako przedmiot dodatkowy,
- zestawienia wskaźników łatwości wszystkich zadań, obliczone dla absolwentów poszczególnych typów szkół,
- zestawienia wskaźników łatwości zestawu zadań, obliczone dla powiatów województwa śląskiego.

Zestawienie w tabeli 11. pozwala maturzyście porównać uzyskany przez niego wynik z osiągnięciami wszystkich zdających egzamin maturalny w kraju (zgodnie ze skalą staninową). Z karty wyników można odczytać, w której klasie (staninie) znajduje się wynik danego maturzysty, jaki procent zdających uzyskał taki sam wynik bądź wyniki wyższe/nizsze.

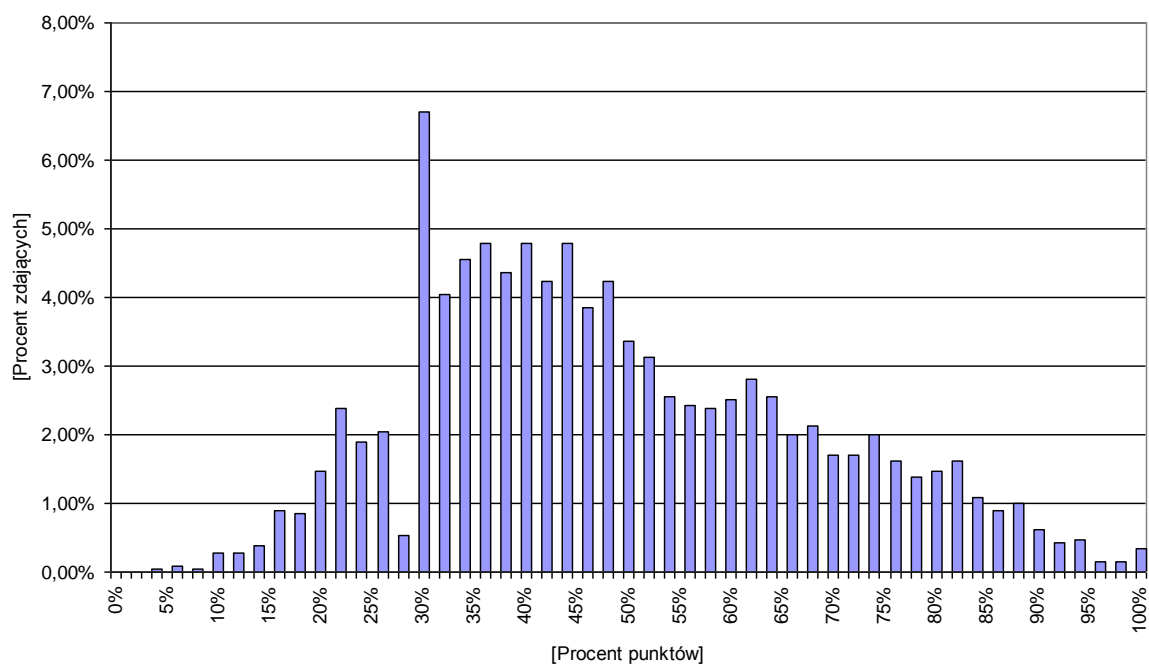
Tabela 11. Karta wyników egzaminu z historii na poziomie rozszerzonym (skala staninowa)

Klasa (stanin)	Teoretyczny procent zdających	Nazwa klasy	Wyniki na świadectwie wyznaczone dla kraju	Procent zdających		
				przedmiot obowiązkowy	przedmiot dodatkowy	Ogółem
1	4	najniższa	0–16	2,04	7,39	3,80
2	7	bardzo niska	17–22	4,70	12,55	7,27
3	12	niska	23–30	11,15	18,68	13,62
4	17	poniżej średniej	31–36	13,38	15,76	14,16
5	20	średnia	37–46	22,02	18,77	20,96
6	17	powyżej średniej	47–59	18,08	13,04	16,43
7	12	wysoka	60–72	15,42	9,14	13,37
8	7	bardzo wysoka	73–83	8,07	3,40	6,54
9	4	najwyższa	84–100	5,13	1,26	3,86

Wykres 3. Rozkład wyników egzaminu z historii na poziomie rozszerzonym

Wykres 4. Rozkład wyników egzaminu z historii jako przedmiotu obowiązkowego zdawanego na poziomie rozszerzonym

Wykres 5. Rozkład wyników egzaminu z historii jako przedmiotu dodatkowego zdawanego na poziomie rozszerzonym

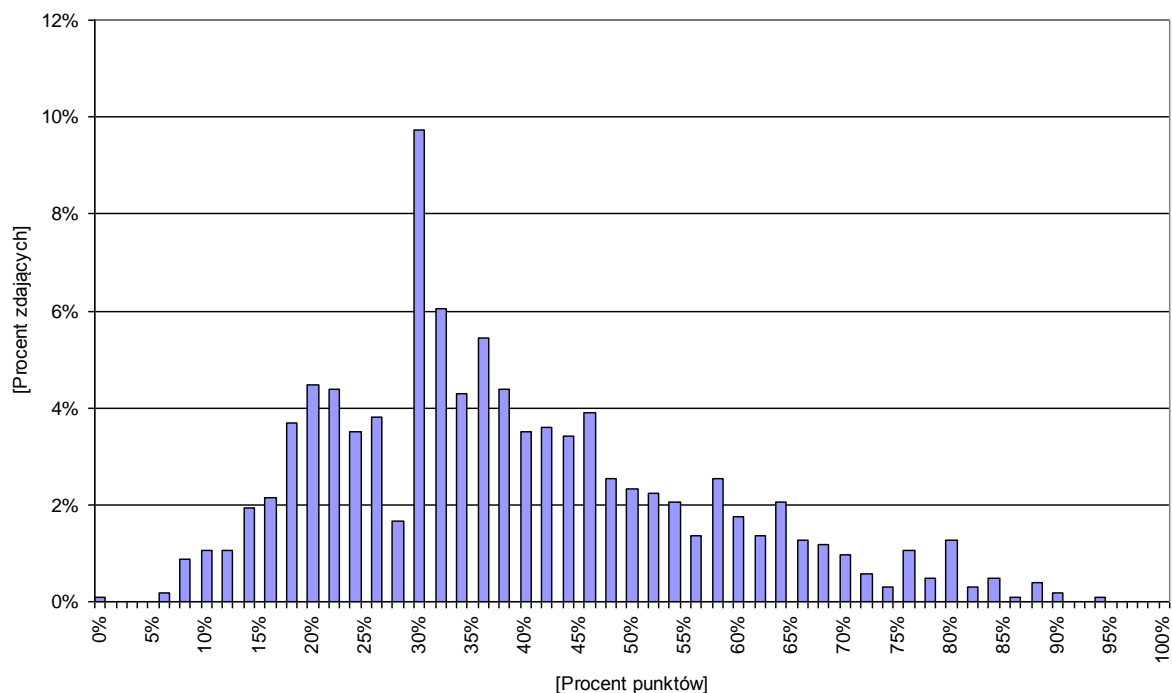

Tabela 12. Podstawowe wskaźniki statystyczne wyników egzaminu z historii na poziomie rozszerzonym (arkusz standardowy)

Wskaźniki	Przedmiot zdawany jako				Razem	
	dodatkowy		obowiązkowy			
Liczba zdających	1028		2107		3135	
Wskaźnik łatwości zestawu (p)	0,38		0,48		0,44	
Wskaźniki w:	%	pkt.	%	pkt.	%	pkt.
Wynik najczęstszy (modalna – Mo)	30	15	30	15	30	15
Wynik środkowy (mediana – Me)	36	18	46	23	42	21
Wynik średni (średnia arytmetyczna – M)	38,44	19,22	48,56	24,28	45,24	22,62
Odchylenie standardowe	–	8,65	–	9,42	–	9,48
Wynik najwyższy	94	47	100	50	100	50
Wynik najniższy	0	0	4	2	0	0

Zarówno z analizy rozkładów wyników (wykresy 4. i 5.), jak i danych zamieszczonych w tabeli 12. wynika, że absolwenci zdający historię na poziomie rozszerzonym jako przedmiot obowiązkowy osiągnęli nieco lepsze wyniki niż ich koledzy zdający historię jako przedmiot dodatkowy.

Tabela 13. Podstawowe wskaźniki statystyczne wyników egzaminu z historii na poziomie rozszerzonym wg typu szkoły (arkusz standardowy)¹

Wskaźniki	Liceum ogólnokształcące			Liceum profilowane			Technikum		
	dod.	ob.	razem	dod.	ob.	razem	dod.	ob.	razem
Liczba zdających	929	2012	2941	34	49	83	64	44	108
Wskaźnik łatwości zestawu (p)	0,39	0,48	0,45	0,28	0,37	0,33	0,29	0,38	0,33
W procentach									
Wynik najczęstszy (modalna – Mo)	30	30	30	30	32	30	22	36	30
Wynik środkowy (mediana – Me)	36	46	44	28	34	32	30	38	32
Wynik średni (średnia arytmetyczna – M)	39,47	49,04	46,02	28,29	37,31	33,61	29,22	39,23	33,30
Wynik najwyższy	94	100	100	64	74	74	70	70	70
Wynik najniższy	0	4	0	6	6	6	8	12	8
W punktach									
Wynik najczęstszy (modalna – Mo)	15	15	15	15	16	15	11	18	15
Wynik środkowy (mediana – Me)	18	23	22	14	17	16	15	19	16
Wynik średni (średnia arytmetyczna – M)	19,74	24,52	23,01	14,15	18,65	16,81	14,61	19,61	16,65
Odchylenie standardowe	8,73	9,45	9,49	6,60	6,79	7,03	5,90	7,73	7,11
Wynik najwyższy	47	50	50	32	37	37	35	35	35
Wynik najniższy	0	2	0	3	3	3	4	6	4

Zestaw zadań z historii na poziomie rozszerzonym okazał się *trudny* dla absolwentów wszystkich typów szkół.

¹ Historię na poziomie rozszerzonym jako przedmiot obowiązkowy wybrali 2 absolwenci liceów uzupełniających, a 1 absolwent technikum uzupełniającego zdawał ten przedmiot jako dodatkowy.

Tabela 14. Wyniki egzaminu z historii na poziomie rozszerzonym (arkusz standardowy) w powiatach (dane statystyczne w punktach)²

Lp.	Powiat	Liczba zdających	Wskaźnik łatwości zestawu zadań	Wynik najczęstszy (modalna – Mo)	Wynik środkowy (mediana – Me)	Wynik średni (średnia arytmetyczna – M)	Odchylenie standardowe
1.	będziński	60	0,41	15	18	20,33	9,42
2.	bielski	39	0,46	15	22	23,18	8,08
3.	Bielsko-Biała	215	0,51	22	24	25,32	9,61
4.	bieruńsko-lędziński	14	0,41	24	21	20,36	9,48
5.	Bytom	94	0,42	16	19,5	20,80	7,85
6.	Chorzów	125	0,44	15	19	22,14	9,31
7.	cieszyński	90	0,47	15	21	23,34	9,72
8.	Częstochowa	376	0,49	17	23	24,25	9,92
9.	Dąbrowa Górnicza	85	0,44	19	20	21,79	8,82
10.	Gliwice	208	0,43	15	20,5	21,49	8,25
11.	gliwicki	14	0,27	8	12,5	13,64	5,58
12.	Jastrzębie Zdrój	70	0,47	20	22	23,61	10,02
13.	Jaworzno	61	0,44	15	19	21,90	8,88
14.	Katowice	304	0,46	15	22	23,10	9,49
15.	kłobucki	37	0,38	15	17	18,89	8,93
16.	lubliniecki	33	0,45	11	18	22,58	12,41
17.	mikołowski	30	0,46	29	20,5	23,20	8,94
18.	Mysłowice	30	0,40	7	20,5	20,17	8,17
19.	myszkowski	34	0,40	15	19,5	20,06	6,16
20.	Piekary Śląskie	10	0,39	19	18	19,50	8,61
21.	pszczyński	40	0,51	21	23,5	25,65	8,91
22.	raciborski	62	0,46	15	22	22,82	9,12
23.	Ruda Śląska	60	0,39	16	16	19,33	9,58
24.	rybnicki	10	0,42	18	19	21,20	8,04
25.	Rybnik	171	0,47	15	22	23,28	9,44
26.	Siemianowice Śląskie	28	0,34	11	16	16,89	7,51
27.	Sosnowiec	150	0,49	19	23	24,46	9,98
28.	Świętochłowice	19	0,48	20	21	24,11	9,04
29.	tarnogórski	103	0,50	18	22	24,94	8,99
30.	Tychy	124	0,43	15	19	21,29	9,21
31.	wodzisławski	91	0,44	15	20	22,03	11,01
32.	Zabrze	128	0,40	15	18	19,98	8,16
33.	zawierciański	78	0,47	15	20,5	23,29	11,15
34.	Żory	39	0,46	23	21	22,87	9,33
35.	żywiecki	60	0,42	15	20	20,77	9,04

Średnie wyniki na poziomie rozszerzonym w poszczególnych powiatach województwa wykazują zróżnicowanie od 16,89 do 25,65 punktu (średnia dla województwa wynosi **23,01** pkt.).

² W tabeli podano wskaźniki tylko dla tych powiatów, w których historię na poziomie rozszerzonym zdawało co najmniej 10 osób.

Zamieszczone w tabeli 15. dane, dotyczące łatwości wszystkich zadań, pozwalają na ocenę poziomu opanowania umiejętności i stwierdzenie, które zadania były dla maturzystów *łatwe*, a które *trudne*, oraz porównanie wskaźników łatwości w różnych typach szkół.

Tabela 15. Wskaźnik łatwości dla poszczególnych zadań na poziomie rozszerzonym

Numer zadania	Wskaźnik łatwości dla ogółu			Wskaźnik łatwości wg typu szkoły								
				liceum ogólnokształcące			liceum profilowane			technikum		
	dod.	ob.	razem	dod.	ob.	razem	dod.	ob.	razem	dod.	ob.	razem
1.	0,96	0,98	0,97	0,97	0,98	0,98	0,88	0,98	0,94	0,97	0,98	0,97
2.	0,54	0,6	0,58	0,54	0,6	0,59	0,43	0,57	0,51	0,48	0,55	0,5
3.	0,19	0,39	0,32	0,19	0,39	0,34	0,39	0,24	0,16	0,03	0,23	0,11
4.	0,33	0,55	0,48	0,33	0,55	0,50	0,55	0,24	0,24	0,09	0,30	0,18
5.	0,20	0,34	0,29	0,20	0,34	0,31	0,34	0,12	0,08	0,05	0,16	0,09
6.	0,74	0,83	0,80	0,74	0,83	0,81	0,83	0,63	0,65	0,58	0,84	0,69
7.	0,78	0,83	0,81	0,78	0,83	0,82	0,74	0,82	0,78	0,65	0,76	0,69
8.	0,82	0,90	0,88	0,82	0,90	0,89	0,59	0,71	0,66	0,66	0,84	0,73
9.	0,21	0,39	0,33	0,21	0,39	0,34	0,09	0,10	0,10	0,03	0,16	0,08
10.	0,25	0,39	0,34	0,25	0,39	0,35	0,09	0,24	0,18	0,11	0,25	0,17
11.	0,19	0,33	0,28	0,19	0,33	0,29	0,07	0,29	0,20	0,11	0,17	0,13
12.	0,63	0,65	0,64	0,63	0,65	0,65	0,56	0,51	0,53	0,59	0,64	0,61
13.	0,55	0,66	0,62	0,55	0,66	0,63	0,43	0,63	0,55	0,48	0,61	0,53
14.	0,37	0,56	0,49	0,37	0,56	0,51	0,21	0,49	0,37	0,16	0,36	0,24
15.	0,27	0,39	0,35	0,27	0,39	0,36	0,06	0,20	0,14	0,16	0,27	0,20
16.	0,39	0,51	0,47	0,39	0,51	0,48	0,12	0,39	0,28	0,34	0,57	0,44
17.	0,80	0,81	0,81	0,80	0,81	0,81	0,82	0,86	0,84	0,84	0,84	0,84
18.	0,56	0,61	0,59	0,56	0,61	0,60	0,46	0,53	0,50	0,48	0,53	0,50
19.	0,59	0,67	0,64	0,59	0,67	0,66	0,35	0,49	0,43	0,36	0,52	0,43
20.	0,70	0,81	0,77	0,70	0,81	0,78	0,31	0,40	0,72	0,30	0,34	0,63
21.	0,58	0,59	0,59	0,58	0,59	0,59	0,62	0,51	0,55	0,53	0,59	0,56
22.	0,75	0,77	0,76	0,75	0,77	0,76	0,85	0,71	0,77	0,78	0,68	0,74
23.	0,31	0,51	0,45	0,31	0,51	0,46	0,12	0,16	0,14	0,14	0,34	0,22
24.	0,18	0,29	0,25	0,18	0,29	0,26	0,09	0,16	0,13	0,09	0,18	0,13

Tabela 16. Wskaźniki łatwości zadań arkusza na poziomie rozszerzonym

Wartość wskaźnika	0–0,19	0,20–0,49	0,50–0,69	0,70–0,89	0,90–1
Interpretacja	bardzo trudne	trudne	umiarkowanie trudne	łatwe	bardzo łatwe
Ogółem					
Numer zadania	–	3., 4., 5., 9., 10., 11., 14., 15., 16., 23., 24.	2., 12., 13., 18., 19., 21.	6., 7., 8., 17., 20., 22.	1.
Liceum ogólnokształcące					
Numer zadania	–	3., 5., 9., 10., 11., 15., 16., 23., 24.	2., 4., 12., 13., 14., 18., 19., 21.	6., 7., 8., 17., 20., 22.	1.
Liceum profilowane					
Numer zadania	3., 5., 9., 10., 15., 23., 24.	4., 11., 14., 16., 19.	2., 6., 8., 12., 13., 18., 21.	7., 17., 20., 22.	1.
Technikum					
Numer zadania	3., 4., 5., 9., 10., 11., 24.	14., 15., 16., 19., 23.	2., 6., 7., 12., 13., 18., 20., 21.	8., 17., 22.	1.

Tabela 17. Wskaźniki łatwości zadań arkusza na poziomie rozszerzonym dla zdających historię jako przedmiot obowiązkowy

Wartość wskaźnika	0–0,19	0,20–0,49	0,50–0,69	0,70–0,89	0,90–1
Interpretacja	bardzo trudne	trudne	umiarkowanie trudne	łatwe	bardzo łatwe
Ogółem					
Numer zadania	–	3., 5., 9., 10., 11., 15., 24.	2., 4., 12., 13., 14., 16., 18., 19., 21., 23.	6., 7., 17., 20., 22.	1., 8.
Liceum ogólnokształcące					
Numer zadania	–	3., 5., 9., 10., 11., 15., 24.	2., 4., 12., 13., 14., 16., 18., 19., 21., 23.	6., 7., 17., 20., 22.	1., 8.
Liceum profilowane					
Numer zadania	5., 9., 23., 24.	3., 4., 10., 11., 14., 15., 16., 19., 20.	2., 6., 12., 13., 18., 21.	7., 8., 17., 22.	1.
Technikum					
Numer zadania	5., 9., 11., 24.	3., 4., 10., 14., 15., 20., 23.,	2., 12., 13., 16., 18., 19., 21., 22.	6., 7., 8., 17.	1.

Tabela 18. Wskaźniki łatwości zadań arkusza na poziomie rozszerzonym dla zdających historię jako przedmiot dodatkowy

Wartość wskaźnika	0–0,19	0,20–0,49	0,50–0,69	0,70–0,89	0,90–1
Interpretacja	bardzo trudne	trudne	umiarkowanie trudne	łatwe	bardzo łatwe
Ogółem					
Numer zadania	3., 11., 24.	4., 5., 9., 10., 14., 15., 16., 23.	2., 12., 13., 18., 19., 21.	6., 7., 8., 17., 20., 22.	1.
Liceum ogólnokształcące					
Numer zadania	3., 11., 24.,	4., 5., 9., 10., 14., 15., 16., 23.	2., 12., 13., 18., 19., 21.	6., 7., 8., 17., 20., 22.	1.
Liceum profilowane					
Numer zadania	9., 10., 11., 15., 16., 23., 24.	2., 3., 5., 13., 14., 18., 19., 20.	4., 8., 12., 21.	1., 6., 7., 17., 22.	–
Technikum					
Numer zadania	3., 4., 5., 9., 10., 11., 14., 15., 23., 24.	2., 13., 16., 18., 19., 20.	6., 7., 8., 12., 21.	17., 22.	1.

Dla absolwentów, piszących zestaw zadań z poziomu rozszerzonego, zadanie 1. znalazło się wśród zadań *bardzo łatwych* (dla absolwentów liceów profilowanych zdających historię jako przedmiot dodatkowy było *łatwe*). Również zadanie 8. było *bardzo łatwe*, ale tylko dla absolwentów liceów ogólnokształcących, zdających historię jako przedmiot obowiązkowy.

Tabela 19. Wskaźniki łatwości poszczególnych standardów na poziomie rozszerzonym

Standard	Wskaźnik łatwości dla ogółu	Wskaźnik łatwości wg typu szkoły		
		liceum ogólnokształcące	liceum profilowane	technikum
Razem				
Standard I	0,44	0,45	0,32	0,28
Standard II	0,56	0,57	0,41	0,41
Standard III	0,41	0,41	0,31	0,30
Przedmiot obowiązkowy				
Standard I	0,48	0,49	0,39	0,35
Standard II	0,60	0,61	0,45	0,49
Standard III	0,69	0,44	0,34	0,35
Przedmiot dodatkowy				
Standard I	0,35	0,37	0,23	0,24
Standard II	0,48	0,49	0,35	0,36
Standard III	0,63	0,35	0,26	0,27

4.3. Zdawalność egzaminu

Aby zdać egzamin maturalny z historii na poziomie rozszerzonym, należało uzyskać co najmniej 30% punktów możliwych do zdobycia. Warunek ten spełniło 1871 osób, tj. 88,80% zdających egzamin z historii jako obowiązkowy na poziomie rozszerzonym po raz pierwszy. Wymaganej liczby punktów nie uzyskało 236 zdających (11,20%).

Tabela 20. Zdawalność egzaminu z historii na poziomie rozszerzonym (arkusz standardowy)

Typ szkoły	Liczba zdających	Zdali	
		liczba	procent
Liceum ogólnokształcące	2012	1797	89,31
Liceum profilowane	49	38	77,55
Technikum	2	2	100
Technikum uzupełniające	44	34	77,27
Ogółem	2107	1871	88,80

4.4. Analiza jakościowa wybranych zadań

W części I sprawdzano umiejętności znajdujące się w standardach wymagań egzaminacyjnych z historii dla poziomu podstawowego.

Analiza zadań z zakresu **standardu I** (wiedza i zrozumienie) wskazuje na słabą znajomość faktów i wydarzeń historycznych. Duża część zdających nie opanowała pojęć związanych z osadnictwem i lokacją miast lub nie rozumiała ich znaczenia przyjętego przez historiografię. Trudności pojawiły się również w zadaniu 11B. wymagającym podania terminu, którym określa się postawę V. Quislinga. Problemy z poprawnym rozwiązaniem tych zadań wynikają z braku znajomości terminologii historycznej, tego typu ćwiczenia powinny być zatem szczególnie często wykonywane przez uczniów. Nieco lepiej maturzyści wykonali zadanie 12., w którym wymagano rozpoznania poprawności pojęć, mających związek z życiem gospodarczym w XX w.

Tegoroczni maturzyści mieli problemy z podaniem dokładnej daty wybuchu powstania listopadowego (najwięcej trudności przysporzyło wskazanie daty dziennej). Brak wiedzy, stał się również powodem nieuporządkowania pod względem chronologicznym ważnych wydarzeń z dziejów Kościoła. Z kolei zadania sprawdzające umiejętność wskazania przyczyn mają nieco wyższy współczynnik łatwości. Szczególnie zadanie 7B., w którym należało wyciągnąć wniosek dotyczący uwarunkowań zmian w dochodach skarbowych wybranych państw w XVIII w., nie sprawiło większego problemu.

Umiejętność uogólniania (II.5) jest zależna od treści historycznych, poprzez które się ją sprawdza. Duże trudności mieli maturzyści z podaniem nazwiska postaci, którą w tekście nazwano „polskim Quislingiem”. Brak zrozumienia tekstu i nieznanie kontekstu historycznego stały się przyczyną błędnych odpowiedzi (zad. 11A). *Bardzo łatwe* okazało się za-

danie 2A., w którym maturzyści, na podstawie tekstu źródłowego, poprawnie identyfikowali grecką polis.

W zakresie standardu II.6 *bardzo łatwe* dla maturzystów były zadania 1. i 8., sprawdzające umiejętność wskazywania cech charakterystycznych epok i okresów historycznych. Zdający wykazali się umiejętnością identyfikacji zarówno starożytnych rzeźb, jak i rozpoznawania stylów w sztuce.

Zadania 4. i 6., sprawdzające umiejętność korzystania z różnorodnych źródeł wiedzy historycznej (II.7), pokazały różny stopień opanowania tej umiejętności. W grupie zadań *łatwych* znalazło się zadanie sprawdzające umiejętność odczytywania informacji z tablicy genealogicznej. Prawdopodobnie występowanie tego typu zadań w dotychczasowych arkuszach egzaminacyjnych wpłynęło na zintensyfikowanie takich ćwiczeń w toku zajęć lekcyjnych i w efekcie umożliwiło zdającym nabycie doświadczeń w rozwiązywaniu podobnych problemów. Zadanie 4., wymagające od maturzystów analizy mapy i sformułowania tytułu uwzględniającego temat i czas, okazało się *umiarkowanie trudne*. Zdający często nie zwracali uwagi na podany w poleceniu przykład, który wskazywał wymagane elementy, czyli temat i datę roczną. Popelnione błędy ujawniły również brak wiedzy z zakresu elementarnych zagadnień z dziejów średniowiecznej Europy oraz słabą znajomość mapy (stąd wnioski, że w praktyce szkolnej koniecznymi pomocami dydaktycznymi, podczas każdej jednostki lekcyjnej powinny być atlas i mapa ścienna). Pomocne w uzyskaniu wymaganych umiejętności byłyby zapewne mapki konturowe, dające możliwość praktycznych ćwiczeń, służących utrwalaniu zdobytych wiadomości.

Stopień opanowania umiejętności z zakresu **standardu III** jest zróżnicowany. *Bardzo łatwe* było zadanie 7A., wymagające od zdających porównania wzrostu dochodów skarbowych w Polsce ze wzrostem dochodów w państwach sąsiadujących w XVIII w. Można przypuszczać, że w praktyce szkolnej zwraca się większą uwagę na umiejętność odczytywania informacji z wykresu, co skutkuje lepszym przygotowaniem do egzaminu. *Umiarkowanie trudne* okazało się zadanie 13. polegające na analizie źródła ikonograficznego. Najtrudniejszym było zadanie 2B., sprawdzające umiejętność formułowania oceny. Brak precyzyjnej odpowiedzi wynikał z nieuwważnego przeczytania polecenia lub nieznanomości ustroju społecznego. Zdający, oceniając metody wychowawcze w Sparcie, nie wzięli pod uwagę ich funkcjonalności dla interesów Spartiatów. W związku z tym w praktyce szkolnej należy zwracać większą uwagę na precyzyjne wyrażanie myśli oraz logiczne formułowanie wypowiedzi. Błędy zdających wynikają często z pobieżnego czytania poleceń, co skutkuje udzielaniem niepoprawnych odpowiedzi.

W częściach II (analiza źródeł) i III (wypracowanie) sprawdzano umiejętności ustalone w standardach wymagań egzaminacyjnych z historii dla poziomu rozszerzonego.

Stopień trudności zadań w części źródłowej był zróżnicowany. Zdający mieli trudności z wykorzystaniem różnorodnych źródeł informacji. W zadaniu 16. koncentrowali uwagę tylko na źródle A, pomijając źródło B (mapę), dlatego udzielane odpowiedzi były niepełne i oscyływały wokół tej samej problematyki. Podobny problem zaistniał w zadaniu 21., w którym zdający skupili swoją uwagę tylko na źródle F, pomijając źródło G, stąd też nie mogli wykazać się umiejętnością rozumienia związków pomiędzy informacjami zawartymi w dwóch różnych źródłach. W zadaniu 18. zdający udzielali ogólnikowych odpowiedzi, niemających związku z treścią źródła, chociaż polecenie jednoznacznie wskazywało na konieczność analizy treści tegoż źródła i napisania uzasadnienia na podstawie znajdujących się w nim informacji. Powyższych problemów można byłoby uniknąć, gdyby zdający uważniej przeczytali polecenie i uświadomili sobie, czy udzielają odpowiedzi na podstawie analizy źródeł (jednego lub dwóch), czy wykorzystują wiedzę pozaźródłową. Polecenie do zadania 23. zawiera wskazówkę dotyczącą miejsca i czasu polityki prowadzonej przez władze niemieckie, którą należało określić właściwym terminem. Niestety, brak umiejętności skorzystania z tej

wskazówki stał się jedną z przyczyn błędnych odpowiedzi. Głównym powodem wielu błędnych odpowiedzi nadal jest niedostateczne opanowanie podstawowej umiejętności – *czytania ze zrozumieniem*.

Zadanie rozszerzonej odpowiedzi wymaga od zdających umiejętności z zakresu trzech standardów wymagań egzaminacyjnych. Muszą się oni wykazać dużą znajomością faktów i wydarzeń, aby dokonać właściwej analizy, wyciągnąć poprawne wnioski i poprawnie ocenić problem. Brak precyzji w sposobie wyrażania myśli skutkuje zaburzoną logiką wypowiedzi i prowadzi do błędów merytorycznych. Zdający mają trudności z doбором materiału rzeczowego pod kątem wybranego tematu. Brak umiejętności trafnej selekcji faktów oraz ich niefunkcjonalne wobec tematu wykorzystanie, często uwikłane w błędy rzeczowe, skutkuje przyznaniem mniejszej liczby punktów.

5. WNIOSKI WYNIKAJĄCE Z ANALIZY JAKOŚCIOWEJ WYBRANYCH ZADAŃ Z POZIOMU PODSTAWOWEGO I ROZSZERZONEGO

Zadania w arkuszach dla poziomu podstawowego i rozszerzonego sprawdzały umiejętności z trzech obszarów standardów wymagań egzaminacyjnych. Dobór treści wykorzystanych w zadaniach egzaminacyjnych wynikał z *Podstawy Programowej* i pozwalał zdającemu na ich poprawne rozwiązanie.

Wysoka zdawalność oraz uzyskiwane wyniki na poziomie podstawowym pozwalają wnioskować, że wybrali go również bardzo dobrzy uczniowie. Poziom rozszerzony, a szczególnie wypracowanie, przerósł możliwości niektórych zdających, co może świadczyć o nieprzemyślanym wyborze poziomu egzaminu przez tych abiturientów, którzy – być może – nie wzięli pod uwagę konieczności intensywnych ćwiczeń w zakresie rozszerzonej wypowiedzi (wypracowanie) i w konsekwencji uzyskali niższe wyniki.

Problemy maturzystów z poprawnym rozwiązywaniem zadań wynikają najczęściej z:

- ograniczonej, pobieżnej znajomości faktów i wydarzeń historycznych,
- braku umiejętności wykorzystania znajomości faktów i wydarzeń historycznych do rozwiązania problemu określonego w poleceniu,
- opanowania w niezadowalającym stopniu umiejętności czytania ze zrozumieniem, co skutkuje niezrozumieniem polecenia lub tekstu źródłowego,
- braku umiejętności analizowania wskazanego materiału i wyciągania wniosków z tej analizy,
- trudności w zakresie poprawnego pod względem językowym formułowania wypowiedzi,
- nieprecyzyjnego stosowania terminologii historycznej (zdający często posługują się językiem kolokwialnym, mają trudności z precyzyjnym określeniem lub nazywaniem zjawisk i procesów historycznych).

Analiza zadań rozszerzonej odpowiedzi pozwala stwierdzić, że zdający częściej niż w latach poprzednich podejmują próbę napisania wypracowania. Chociaż czasami ich wiedza i posiadane umiejętności uniemożliwiają im uzyskanie wysokiej punktacji za realizację tego zadania, to jednak można zauważyć coraz bardziej funkcjonalne wykorzystanie wiedzy historycznej.

WIEDZA O SPOŁECZEŃSTWIE

1. WSTĘP

Maturzyści mogli wybrać wiedzę o społeczeństwie jako przedmiot obowiązkowy lub dodatkowy:

- jako przedmiot obowiązkowy – poziom podstawowy lub rozszerzony,
- jako przedmiot dodatkowy – poziom rozszerzony.

Egzamin z wiedzy o społeczeństwie odbył się 8 maja 2007 r.

Wskaźniki w niniejszym sprawozdaniu zostały obliczone dla wyników tegorocznych absolwentów: liceów ogólnokształcących, liceów profilowanych i liceów uzupełniających oraz techników i techników uzupełniających, rozwiązujących zadania zestawów standardowych.

2. OGÓLNA INFORMACJA O ZDAJĄCYCH

Do egzaminu maturalnego z wiedzy o społeczeństwie w województwie śląskim przystąpiło 10 992 osoby, w tym **10 473 zdających po raz pierwszy**. Wybieralność tego przedmiotu wyniosła w województwie śląskim – 22,07%.

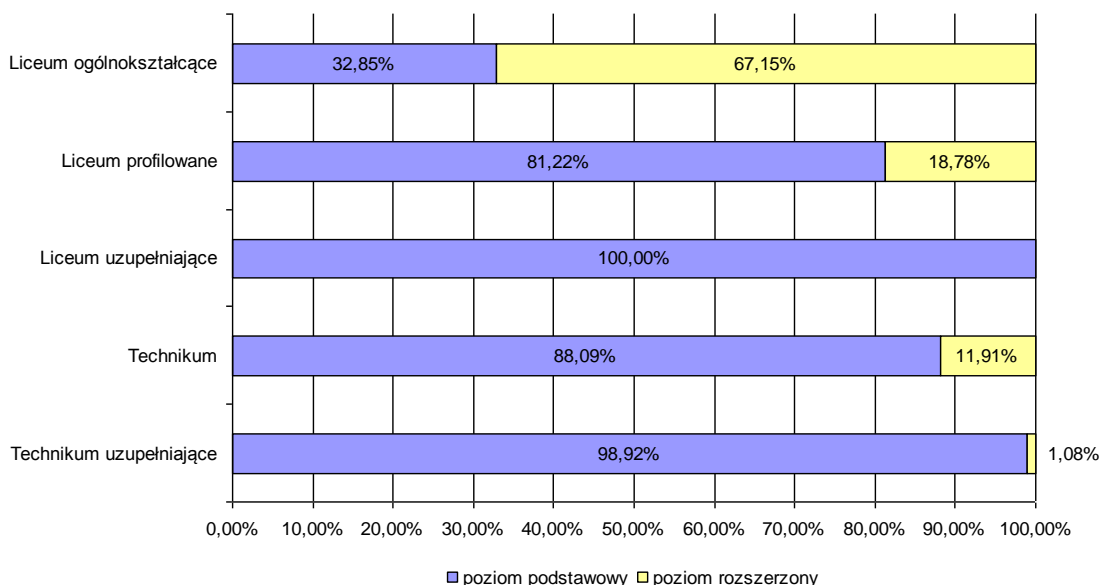
Tabela 1. Zdający egzamin z wiedzy o społeczeństwie

Absolwenci	Przedmiot obowiązkowy				Przedmiot obowiązkowy		Przedmiot dodatkowy		Ogółem
	poziom podstawowy		poziom rozszerzony						
	liczba	%	liczba	%	liczba	%	liczba	%	
Tegoroczni	5714	74,01	2007	25,99	7721	73,72	2752	26,28	10473
Pozostali	121	55,25	98	44,75	219	42,20	300	57,80	519

Tabela 2. Tegorocznici absolwenci wybierający egzamin z wiedzy o społeczeństwie

Typ szkoły	Zadeklarowali przystąpienie do egzaminu	Nie zgłosili się na egzamin (otrzymali 0 punktów)	Przystąpili do egzaminu	Zdawali egzamin w wersji standardowej
Liceum ogólnokształcące	6609	366	6243	6232
Liceum profilowane	1580	110	1470	1468
Liceum uzupełniające	241	92	149	149
Technikum	2551	125	2426	2414
Technikum uzupełniające	262	77	185	185
Ogółem	11243	770	10473	10448

Wykres 1. Tegoroczni absolwenci poszczególnych typów szkół a wybrany przez nich poziom egzaminu

3. POZIOM PODSTAWOWY

3.1. Opis arkusza egzaminacyjnego

Arkusz I zawierał 25 zadań, w tym zadania wielokrotnego wyboru, typu prawda-falsz, zadania na dobieranie oraz zadania otwarte. Wśród tych ostatnich było także kilka zadań złożonych, z których poszczególne części badały różne umiejętności, np. analizowania i czytania przepisów prawnych, interpretowania danych statystycznych, formułowania i uzasadniania własnego stanowiska. Zadania otwarte i zamknięte obejmowały wszystkie obszary wiedzy wymienione w standardach wymagań egzaminacyjnych. Za poprawne rozwiązanie wszystkich zadań zdający mógł otrzymać 100 punktów.

3.2. Wyniki egzaminu

Poniżej przedstawiamy:

- zestawienia podstawowych wskaźników statystycznych wyników egzaminu, obliczone dla tegorocznych absolwentów,
- rozkład wyników egzaminu na poziomie podstawowym,
- zestawienia wskaźników łatwości wszystkich zadań, obliczone dla absolwentów poszczególnych typów szkół,
- zestawienia wskaźników łatwości zestawu zadań, obliczone dla powiatów województwa śląskiego,
- podstawowe wskaźniki statystyczne wyników egzaminu dla absolwentów, rozwiązujących zadania zestawów dostosowanych.

Wszystkie parametry statystyczne, rozkłady wyników oraz wartości wskaźników łatwości zostały wyznaczone na podstawie rzeczywistych wyników uzyskanych przez tegorocznych maturzystów na poziomie podstawowym (bez uwzględnienia przeliczonych wyników maturzystów zdających przedmiot na poziomie rozszerzonym).

Zestawienie w tabeli 3. pozwala maturzyście porównać uzyskany przez niego wynik z osiągnięciami wszystkich zdających egzamin maturalny w kraju (zgodnie ze skalą staninową). Z karty wyników można odczytać, w której klasie (staninie) znajduje się wynik danego maturzysty, jaki procent zdających uzyskał wyższe/niższe wyniki.

Tabela 3. Karta wyników egzaminu z wiedzy o społeczeństwie na poziomie podstawowym (skala staninowa)

Klasa (stanin)	Teoretyczny procent zdających	Nazwa klasy	Wyniki na świadectwie wyznaczone dla kraju	Procent zdających
1	4	najniższa	0–25	3,34
2	7	bardzo niska	26–32	8,93
3	12	niska	31–40	17,75
4	17	poniżej średniej	41–48	24,52
5	20	średnia	49–56	20,92
6	17	powyżej średniej	57–63	12,85
7	12	wysoka	64–71	7,79
8	7	bardzo wysoka	72–78	3
9	4	najwyższa	79–100	0,90

Wykres 2. Rozkład wyników egzaminu z wiedzy o społeczeństwie na poziomie podstawowym

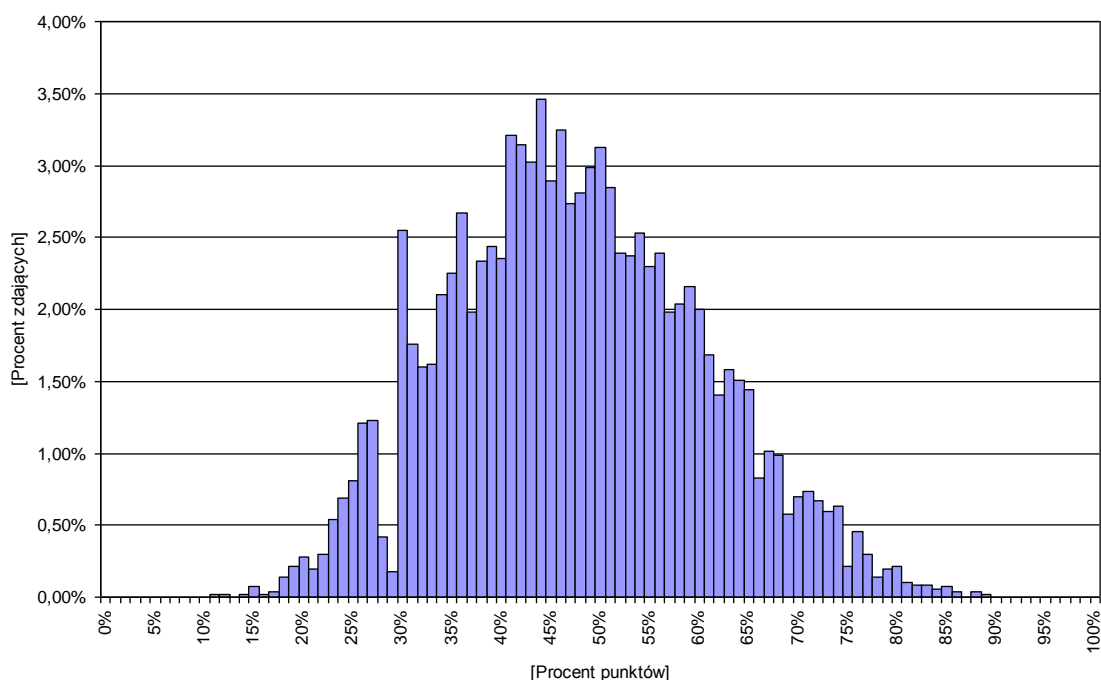

Tabela 4. Podstawowe wskaźniki statystyczne wyników egzaminu z wiedzy o społeczeństwie na poziomie podstawowym wg typu szkoły (arkusz standardowy)

Wskaźniki	Ogółem	Liceum ogólnokształcące	Liceum profilowane	Liceum uzupełniające	Technikum	Technikum uzupełniające
Liczba zdających	5697	2047	1192	149	2126	183
Wskaźnik łatwości zestawu (p)	0,48	0,53	0,43	0,44	0,46	0,39
Wynik najczęstszy (modalna – Mo)	44	59	41	36	44	39
Wynik środkowy (mediana – Me)	47	53	42,5	44	46	38
Wynik średni (średnia arytmetyczna – M)	47,57	53,03	42,94	44,35	45,87	38,86
Odchylenie standardowe	12,79	13,09	10,94	12,09	11,67	10,25
Wynik najwyższy	89	89	85	77	85	64
Wynik najniższy	11	15	11	16	14	18

Poziom podstawowy okazał się *umiarkowanie trudny* dla absolwentów liceów ogólnokształcących, a *trudny* dla absolwentów pozostałych typów szkół.

Wartość mediany wskazuje, że co najmniej połowa zdających otrzymała 47 punktów lub więcej (2906 zdających – 51,01%) **na 100 możliwych do uzyskania**. Najwyższy wynik (89 pkt.) osiągnął 1 zdający, najniższy (11 pkt.) – również 1.

Tabela 5. Podstawowe wskaźniki statystyczne (w punktach) wyników egzaminu z wiedzy o społeczeństwie na poziomie podstawowym dla rozwiązujących zadania w arkuszach dostosowanych

Wskaźniki	Arkusz A4 dla słabo widzących	Arkusz A7 dla niesłyszących
Liczba zdających	10	7
Wynik średni	45,80	33,33
Wynik najwyższy	62	61
Wynik najniższy	36	19

Tabela 6. Wyniki egzaminu z wiedzy o społeczeństwie na poziomie podstawowym (arkusz standardowy) w powiatach (dane statystyczne w punktach)

Lp.	Powiat	Liczba zdających	Wskaźnik łatwości zestawu zadań	Wynik najczęstszy (modalna – Mo)	Wynik środkowy (mediana – Me)	Wynik średni (średnia arytmetyczna – M)	Odchylenie standardowe
1.	będziński	138	0,47	43	46	46,54	12,57
2.	bielski	33	0,52	49	51	52,30	11,84
3.	Bielsko-Biała	321	0,48	44	47	48,15	12,40
4.	bieruńsko-lędziński	106	0,48	41	48	48,22	13,43
5.	Bytom	200	0,47	42	45,5	47,34	12,07
6.	Chorzów	204	0,50	46	49	50,09	13,36
7.	cieszyński	115	0,53	46	52	52,66	13,60
8.	Częstochowa	443	0,50	46	49	50,18	12,81
9.	częstochowski	25	0,39	30	33	38,76	13,39
10.	Dąbrowa Górnicza	259	0,43	41	42	43,06	12,36
11.	Gliwice	176	0,48	43	46	48,09	12,51
12.	gliwicki	33	0,38	30	39	37,85	13,83
13.	Jastrzębie Zdrój	112	0,47	41	45,5	46,51	14,00
14.	Jaworzno	301	0,44	30	43	43,74	11,58
15.	Katowice	408	0,47	42	46	47,39	11,82
16.	kłobucki	15	0,50	26	49	50,07	17,73
17.	lubliniecki	31	0,53	43	54	53,23	13,73
18.	mikołowski	80	0,47	34	46	47,45	12,71
19.	Mysłowice	147	0,48	30	48	47,54	12,17
20.	myszkowski	73	0,47	51	44	47,38	14,29
21.	Piekary Śląskie	33	0,49	39	48	49,39	10,16
22.	pszczyński	70	0,49	43	48	49,37	13,37
23.	raciborski	88	0,51	50	50	50,86	12,98
24.	Ruda Śląska	118	0,50	50	50	49,98	12,56
25.	rybnicki	22	0,51	47	51	50,59	11,16
26.	Rybnik	171	0,49	53	49	49,06	12,09
27.	Siemianowice Śląskie	89	0,49	52	48	48,67	9,62
28.	Sosnowiec	404	0,44	44	44	44,23	12,24
29.	Świętochłowice	53	0,52	54	54	51,91	11,48
30.	tarnogórski	298	0,50	48	50	49,80	11,96
31.	Tychy	166	0,49	44	48	49,34	11,73
32.	wodzisławski	93	0,48	42	45	47,89	14,36
33.	Zabrze	213	0,49	50	48	48,60	12,75
34.	zawierciański	236	0,45	37	44	44,71	13,55
35.	Żory	120	0,45	35	43,5	44,83	11,37
36.	żywiecki	303	0,48	30	49	47,62	13,70

Średnie wyniki na poziomie podstawowym w poszczególnych powiatach województwa wykazują zróżnicowanie od 37,85 do 53,23 punktu (średnia dla województwa wynosi **47,57** pkt.).

Wysoka wartość odchylenia standardowego (14 i powyżej) świadczy o dużym zróżnicowaniu wyników w wyróżnionych powiatach.

Zamieszczone w tabeli 7. dane, dotyczące łatwości wszystkich zadań, pozwalają na ocenę poziomu opanowania umiejętności i stwierdzenie, które zadania były dla maturzystów *łatwe*, a które *trudne*, oraz porównanie wskaźników łatwości w różnych typach szkół.

Tabela 7. Wskaźniki łatwości poszczególnych zadań arkusza na poziomie podstawowym

Numer zadania	Wskaźnik łatwości dla ogółu	Wskaźnik łatwości wg typu szkoły				
		liceum ogólnokształcące	liceum profilowane	liceum uzupełniające	technikum	technikum uzupełniające
1.	0,78	0,85	0,72	0,72	0,76	0,76
2.	0,25	0,27	0,23	0,28	0,25	0,17
3.	0,84	0,90	0,77	0,85	0,83	0,75
4.	0,58	0,64	0,53	0,54	0,55	0,56
5.	0,80	0,83	0,77	0,69	0,81	0,68
6.	0,93	0,94	0,90	0,91	0,93	0,89
7.	0,52	0,54	0,51	0,51	0,51	0,51
8.	0,67	0,72	0,63	0,72	0,65	0,63
9.	0,71	0,75	0,66	0,75	0,71	0,64
10.	0,47	0,53	0,44	0,47	0,45	0,42
11.	0,77	0,78	0,75	0,88	0,77	0,78
12.	0,74	0,77	0,72	0,74	0,74	0,69
13.	0,16	0,23	0,08	0,30	0,13	0,13
14.	0,47	0,51	0,44	0,45	0,45	0,44
15.	0,40	0,48	0,33	0,30	0,38	0,26
16.	0,21	0,26	0,16	0,05	0,20	0,10
17.	0,11	0,17	0,07	0,10	0,09	0,04
18.	0,27	0,35	0,20	0,26	0,25	0,15
19.	0,68	0,75	0,65	0,67	0,65	0,57
20.	0,46	0,50	0,40	0,47	0,45	0,41
21.	0,38	0,43	0,33	0,38	0,37	0,30
22.	0,59	0,64	0,55	0,52	0,58	0,49
23.	0,53	0,62	0,47	0,42	0,50	0,36
24.	0,44	0,49	0,40	0,31	0,43	0,31
25.	0,37	0,46	0,33	0,25	0,34	0,21

Tabela 8. Wskaźniki łatwości zadań arkusza na poziomie podstawowym

Wartość wskaźni-	0–0,19	0,20–0,49	0,50–0,69	0,70–0,89	0,90–1
Interpretacja	bardzo trudne	trudne	umiarkowanie trudne	łatwe	bardzo łatwe
Ogółem					
Numer zadania	13., 17.	2., 10., 14., 15., 16., 18., 20., 21., 24., 25.	4., 7., 8., 19., 22., 23.	1., 3., 5., 9., 11., 12.	6.
Liceum ogólnokształcące					
Numer zadania	17.	2., 13., 15., 16., 18., 21., 24., 25.	4., 7., 10., 14., 20., 22., 23.	1., 5., 8., 9., 11., 12., 19.	3., 6.
Liceum profilowane					
Numer zadania	13., 16., 17.	2., 10., 14., 15., 18., 20., 21., 23., 24., 25.	4., 7., 8., 9., 19., 22.	1., 3., 5., 11., 12.	6.
Liceum uzupełniające					
Numer zadania	16., 17.,	2., 10., 13., 14., 15., 18., 20., 21., 23., 24., 25.	4., 5., 7., 19., 22.	1., 3., 8., 9., 11., 12.	6.
Technikum					
Numer zadania	13., 17.	2., 10., 14., 15., 16., 18., 20., 21., 24., 25.	4., 7., 8., 19., 22., 23.	1., 3., 5., 9., 11., 12.	6.
Technikum uzupełniające					
Numer zadania	2., 13., 16., 17., 18.	10., 14., 15., 20., 21., 22., 23., 24., 25.	4., 5., 7., 8., 9., 12., 19.	1., 3., 6., 11.	–

Zadanie 17. było *bardzo trudne* dla absolwentów wszystkich szkół. Jedynie zadanie 6. było dla nich *bardzo łatwe* (z wyjątkiem absolwentów techników uzupełniających, dla których było *łatwe*).

Tabela 9. Wskaźniki łatwości poszczególnych standardów na poziomie podstawowym

Standard	Wskaźnik łatwości dla ogółu	Wskaźnik łatwości wg typu szkoły				
		liceum ogólnokształcące	liceum profilowane	liceum uzupełniające	technikum	technikum uzupełniające
Standard I	0,62	0,66	0,58	0,63	0,61	0,57
Standard II	0,41	0,46	0,36	0,37	0,39	0,32
Standard III	0,37	0,46	0,33	0,25	0,34	0,21

3.3. Zdawalność egzaminu

Aby zdać egzamin maturalny z wiedzy o społeczeństwie na poziomie podstawowym, należało uzyskać co najmniej 30% punktów możliwych do zdobycia. Warunek ten spełniły 5334 osoby, czyli 93,63% zdających egzamin jako obowiązkowy po raz pierwszy. Wymaganej liczby punktów nie uzyskało 363 zdających (6,37%).

Tabela 10. Zdawalność egzaminu z wiedzy o społeczeństwie na poziomie podstawowym (arkusz standardowy)

Typ szkoły	Liczba zdających	Zdali	
		liczba	procent
Liceum ogólnokształcące	2047	1979	96,68
Liceum profilowane	1192	1081	90,69
Liceum uzupełniające	149	134	89,93
Technikum	2126	1989	93,56
Technikum uzupełniające	183	151	82,51
Ogółem	5697	5334	93,63

3.4. Analiza jakościowa wybranych zadań

Stopień trudności zadań w arkuszu z poziomu podstawowego wynosił 0,48, co oznacza, że arkusz był dla zdających *trudny*. Najczęściej uzyskiwali wynik 44 punkty, co daje 44%.

Najtrudniejszymi zadaniami okazały się zadania 13. i 17., sprawdzające umiejętność ze **standardu II** (korzystania z informacji), badające wykorzystanie wiadomości i słownictwa do wyjaśnienia procesów zachodzących we współczesnym świecie.

Trudne (standard I) były zadania 18., 10., 2., sprawdzające wiadomości i rozumienie zjawisk oraz procesów zachodzących we współczesnym świecie. Zadaniami trudnymi (**standard II**) były zadania: 14., 16., 20., 21., 24. Z kolei zadania trudne (**standard III**) 15. i 25. sprawdzały umiejętności tworzenia informacji oraz przedstawiania i oceniania wydarzeń poprzez formułowanie logicznej wypowiedzi pisemnej.

Standard	Zadania bardzo trudne	Zadania trudne
Standard I	17	2., 10., 18.
Standard II	13	14., 16., 20., 21., 24.
Standard III		15., 25.

Zadania *bardzo trudne* w arkuszu I sprawdzały wiadomości i umiejętności z obszaru *Prawa i Polityki* (zadanie 17.) oraz z *Polski, Europy i Świata* (zadanie 13.) z podstawy programowej.

Zadanie 17. sprawdzało umiejętność identyfikacji na podstawie tekstu źródłowego organu władzy sądowiczej RP (Trybunału Stanu) oraz znajomość Konstytucji RP.

ZADANIE 17. (4 PKT)					
Wskaźnik łatwości dla ogółu zdających:	Wskaźnik łatwości zadania wg typu szkoły:				
	LO	LP	LU	T	TU
0,11	0,17	0,07	0,10	0,09	0,04

Z powyższych danych można wnioskować trudności, na jakie napotykają zdający, chcąc prawidłowo określić:

- nazwę organu władzy sądowiczej (na podstawie tekstu źródłowego – dowodzi opanowania w niewielkim stopniu umiejętności czytania ze zrozumieniem),
- zakres odpowiedzialności członków Rady Ministrów przed Trybunałem Stanu – świadczy o braku znajomości zasad konstytucyjnych państwa).

Bardzo trudne zadanie 13. wymagało od zdającego rozpoznania na podstawie fragmentu życiorysu postaci i podania jej nazwiska. Zadanie sprawdzało wiedzę zdających o osobach, mających wpływ na politykę międzynarodową i procesy integracyjne w Europie, a także umiejętności lokalizowania w czasie i przestrzeni ważnych wydarzeń.

ZADANIE 13. (5 PKT)					
Wskaźnik łatwości dla ogółu zdających:	Wskaźnik łatwości zadania wg typu szkoły:				
	LO	LP	LU	T	TU
0,16	0,23	0,08	0,30	0,13	0,13

Bardzo dużo błędów pojawiało się w poprawnej pisowni nazwisk (szczególnie w zapisie nazwiska premier Wielkiej Brytanii). Zdający nie znali oryginalnej pisowni, nie potrafili również zachować w zapisie poprawności fonetycznej.

Stąd wniosek, że należy zarówno zwrócić uwagę na ćwiczenie umiejętności lokalizowania ważnych wydarzeń i postaci życia publicznego w czasie i przestrzeni, jak i wymagać prawidłowej pisowni nazwisk znanych postaci z życia publicznego.

Zadania *trudne* – 10., 14., 21. i 15. – sprawdzały wiadomości i umiejętności z obszaru *Polska, Europa, Świat*.

ZADANIE 10. (4 PKT)					
Wskaźnik łatwości dla ogółu zdających:	Wskaźnik łatwości zadania wg typu szkoły:				
	LO	LP	LU	T	TU
0,47	0,53	0,44	0,47	0,45	0,42

Zadanie 10. sprawdzało znajomość kompetencji i sposobów działania wskazanych organizacji międzynarodowych. Najczęstszym błędem było niewłaściwe przyporządkowywanie opisu do nazwy (np. opisu Rady Europy do opisu charakteryzującego Radę Europejską). Po raz kolejny w arkuszu maturalnym zadanie dotyczące organizacji międzynarodowych sprawiło zdającym duże trudności, dlatego należałoby położyć szczególny nacisk na ćwiczenia dotyczące rozpoznawania kompetencji różnych organizacji międzynarodowych, w tym szczególnie uwzględnić organy w ramach Unii Europejskiej,

Zadania 14. i 21. z obszaru *Polska, Europa, Świat* obejmowały sprawdzenie umiejętności korzystania z różnorodnych źródeł informacji. Zadanie 14. sprawdzało umiejętność selekcji i porządkowania faktów dotyczących integracji Polski z Unią Europejską.

ZADANIE 14. (2 PKT)					
Wskaźnik łatwości dla ogółu zdających:	Wskaźnik łatwości zadania wg typu szkoły:				
	LO	LP	LU	T	TU
0,47	0,51	0,44	0,45	0,45	0,44

Trudności z chronologicznym uporządkowaniem traktatów unijnych, w kontekście nieznajomości ważnych postaci z życia publicznego w Europie, świadczą o słabym opanowaniu przez zdających tej wiedzy.

Kolejne dwa zadania – 21. i 15. – obok wiadomości z zakresu wiedzy o współczesnym świecie, sprawdzały także umiejętności formułowania wniosków na podstawie źródeł statystycznych.

W zadaniu 21. należało poprawnie odczytać dane statystyczne oraz przedstawić przyczyny zaistniałej sytuacji. Dla wszystkich zdających było to zadanie *trudne*:

ZADANIE 21. (8 PKT)					
Wskaźnik łatwości dla ogółu zdających:	Wskaźnik łatwości zadania wg typu szkoły:				
	LO	LP	LU	T	TU
0,38	0,43	0,33	0,38	0,37	0,30

W tego typu zadaniach należałoby zwrócić uwagę zdających na precyzyjne podawanie danych statystycznych, które powinny zawierać nie tylko przepisaną z tabeli surową liczbę, ale także jednostki, w której informacje przedstawiono. Do prawidłowego udzielania odpowiedzi niezbędna jest także znajomość problemów współczesnej Europy i świata, na co wskazuje opis standardów egzaminacyjnych. Niestety, zdający mieli problemy z właściwym i logicznym podaniem argumentów, np. w zadaniu 15., w którym należało nazwać problem współczesnego świata oraz zaproponować działania zmierzające do jego rozwiązania. Należy więc zwrócić ich uwagę na konieczność precyzyjnego formułowania myśli i określania propozycji działań przyporządkowanych odpowiednim podmiotom.

ZADANIE 15. (2 PKT)					
Wskaźnik łatwości dla ogółu zdających:	Wskaźnik łatwości zadania wg typu szkoły:				
	LO	LP	LU	T	TU
0,40	0,48	0,33	0,30	0,38	0,26

Zadaniami *trudnym* dla zdających (ze standardu I) okazało się zadanie 18. oraz zadanie 20., sprawdzające wiedzę i umiejętności z obszaru *Polityki*.

ZADANIE 18. (3 PKT)					
Wskaźnik łatwości dla ogółu zdających:	Wskaźnik łatwości zadania wg typu szkoły:				
	LO	LP	LU	T	TU
0,27	0,35	0,20	0,26	0,25	0,15

ZADANIE 20. (2 PKT)					
Wskaźnik łatwości dla ogółu zdających:	Wskaźnik łatwości zadania wg typu szkoły:				
	LO	LP	LU	T	TU
0,46	0,50	0,40	0,47	0,45	0,41

Zadanie 18. sprawdzało podstawową wiedzę z zakresu funkcjonowania władzy ustawodawczej w Rzeczypospolitej Polskiej. Zaskakuje więc fakt, że zdający nie potrafili poprawnie wpisać i nazwać funkcji Sejmu RP. Stosunkowo najmniej trudności sprawiło im wpisanie funkcji ustawodawczej, jednak często mylono się również i w tym względzie (wpisywano funkcję uchwalodawczą, stosując oba terminy zamiennie, co było błędem). Zdający nie rozumieli także różnicy pomiędzy funkcją a czynnością, do której zobowiązany był Sejm RP, stąd często w odpowiedziach wskazywano na czynność (np. uchwalanie uchwał), co nie jest tożsame z funkcją Sejmu (funkcją ustawodawczą). Dlatego warto zwrócić uwagę zdających na konieczność precyzyjnego udzielania odpowiedzi.

Z kolei zadanie 20. sprawdzało znajomość podstawowych pojęć, służących do opisu przebiegu powoływania rządu w Polsce oraz umiejętność korzystania z informacji zawartej w tekście źródłowym. Zadanie dla wszystkich zdających okazało się w podobnym stopniu trudne. Pojęcia charakterystyczne dla procedury powoływania rządu są znane w niewielkim zakresie lub niepoprawnie stosowane. Odpowiedzi w zadaniu 17. zawierały podobne typy błędów, co dowodzi niewielkiej znajomości zarówno zasad konstytucyjnych państwa polskiego, jak i podstawowych pojęć służących do opisu przebiegu powoływania rządu w Polsce.

Rozkład wyników wskaźnika łatwości trochę inaczej przedstawia się w zadaniu 16., również sprawdzającym wiedzę i umiejętności z obszaru *Polityka*.

ZADANIE 16. (2 PKT)					
Wskaźnik łatwości dla ogółu zdających:	Wskaźnik łatwości zadania wg typu szkoły:				
	LO	LP	LU	T	TU
0,21	0,26	0,16	0,05	0,20	0,10

Zadanie 16. sprawdzało umiejętność korzystania z różnorodnych źródeł informacji o życiu politycznym oraz społecznym. Okazało się *trudne* lub *bardzo trudne* dla wszystkich zdających. Zadanie to wymagało określenia dwóch różnic na podstawie opisu immunitetów (dwóch różnic pomiędzy dwoma rodzajami immunitetu). Podstawowy błąd, jaki popełniali zdający, polegał na przepisywaniu ze źródła definicji immunitetu, zamiast wykorzystania tegoż źródła do dokonania – zgodnie z poleceniem – uogólnień i zestawień ważnych informacji.

Obszar wiedzy z zakresu *Spółeczeństwo* został między innymi sprawdzony w zadaniach: 2., 24. i 25.

ZADANIE 2. (1 PKT)					
Wskaźnik łatwości dla ogółu zdających:	Wskaźnik łatwości zadania wg typu szkoły:				
	LO	LP	LU	T	TU
0,25	0,27	0,23	0,28	0,25	0,17

Zadanie 2. było zadaniem zamkniętym i polegało na wyborze odpowiedniej struktury społecznej, odpowiadającej podanej charakterystyce. Najczęściej błędnie jako strukturę społeczną (uwzględniającą poziom wykształcenia i kultury) wskazywano strukturę klasową, zamiast *warstwową*. Z błędnych odpowiedzi zdających wynika, że pojęcia *klasa społeczna* i *warstwa społeczna* nie są rozumiane prawidłowo.

Z kolei zadanie 24. sprawdzało umiejętność wyciągania wniosków na podstawie wykresów. Dla ogółu zdających okazało się ono zadaniem *trudnym*.

ZADANIE 24. (4 PKT)					
Wskaźnik łatwości dla ogółu zdających:	Wskaźnik łatwości zadania wg typu szkoły:				
	LO	LP	LU	T	TU
0,44	0,49	0,40	0,31	0,43	0,31

Trudności, podobnie jak w zadaniach poprzednich, sprawiało zdającym wyciągnięcie wniosków na podstawie wykresu. Zdający nie mają na ogół problemu z odczytaniem danych wprost, natomiast ich interpretacja stwarza już duży problem. Należałoby zatem zwrócić większą uwagę na ćwiczenia kształtujące umiejętność wyciągania wniosków i interpretowania danych zgodnie z poleceniem.

W arkuszu I standard III sprawdzany był głównie zadaniem 25., które wymagało od zdającego wykazania się umiejętnością wypowiedzania w formach przyjętych w życiu publicznym (napisania listu–petycji), a także umiejętnością zajęcia stanowiska w sprawach publicznych (w sprawie korupcji) i wskazania propozycji rozwiązań tego problemu w państwie polskim.

ZADANIE 25. (14 PKT)					
Wskaźnik łatwości dla ogółu zdających:	Wskaźnik łatwości zadania wg typu szkoły:				
	LO	LP	LU	T	TU
0,37	0,46	0,33	0,25	0,34	0,21

Po raz kolejny zadanie rozszerzonej odpowiedzi okazało się dla zdających zadaniem trudnym. Należy zatem zwrócić szczególną uwagę na poprawne stosowanie formy listu oficjalnego, który powinien zawierać wszystkie charakterystyczne dla niego elementy. Odpowiedzi zdających dowiodły opanowania w niewielkim stopniu umiejętności: poprawnego stosowania argumentów spoza materiału źródłowego, powoływania się na źródła oraz prawidłowego wykorzystywania tych źródeł w argumentacji swojego stanowiska. Język, jaki zdający stosowali w wymaganej formie listu, często był potoczny. Zdający posługiwali się ubogim słownictwem.

4. POZIOM ROZSZERZONY

4.1. Opis arkusza egzaminacyjnego

Arkusz II składał się z trzech części.

Pierwsza część składała się z zadań zamkniętych, zadań krótkiej odpowiedzi, w tym z zadań ze źródłami ikonograficznymi (karykaturą, mapą). Za poprawne odpowiedzi w testowej części arkusza zdający mógł otrzymać 20 punktów.

Druga część zawierała materiał źródłowy wraz z zadaniami, które wymagały od zdających ich interpretacji oraz oceny zjawisk zachodzących we współczesnym świecie. Zadania sprawdzały umiejętność analizy różnych źródeł informacji (w tym tekstów normatywnych). Za tę część zdający mogli otrzymać 10 punktów.

Po zakończeniu pracy z materiałem źródłowym zdający wybierali jeden z dwóch proponowanych tematów i pisali krótki spójny tekst (rozprawkę), wykorzystując zamieszczone w arkuszu materiały źródłowe, które korespondowały z tematem. Zadania w trzeciej części arkusza egzaminacyjnego sprawdzały umiejętności opisane we wszystkich obszarach standardów dla poziomu rozszerzonego. Za tę część zdający mogli otrzymać 20 punktów.

Za poprawne rozwiązanie wszystkich zadań w arkuszu II zdający mógł uzyskać 50 punktów.

4.2. Wyniki egzaminu

Poniżej przedstawiamy:

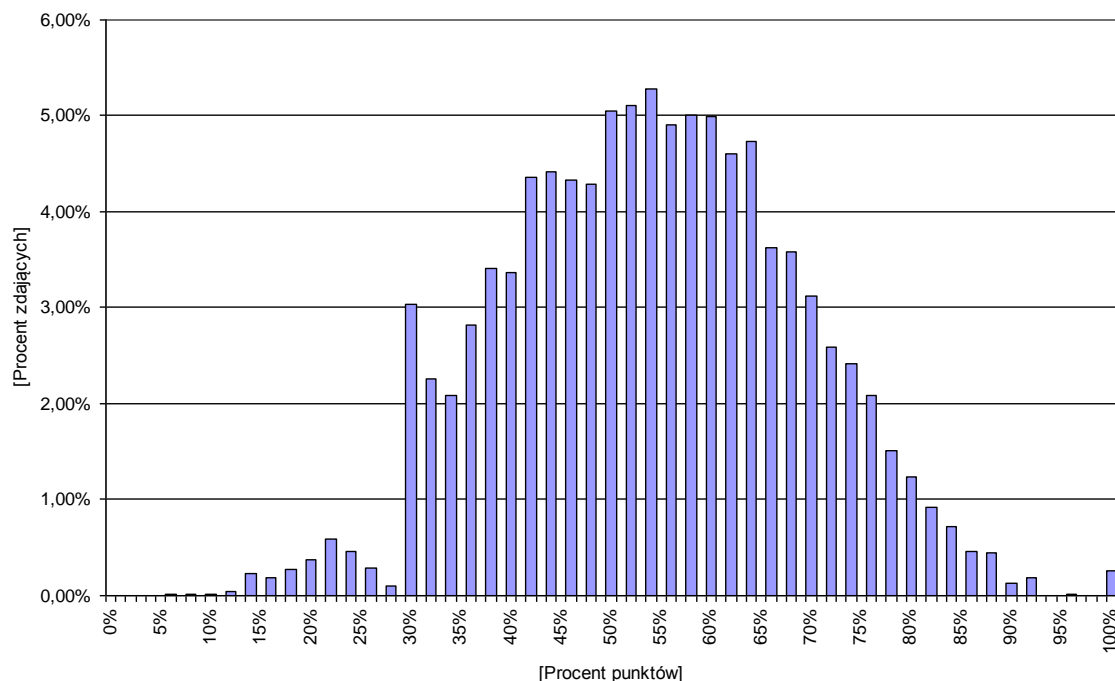
- zestawienia podstawowych wskaźników statystycznych wyników egzaminu, obliczone dla tegorocznych absolwentów,
- rozkład wyników egzaminu na poziomie rozszerzonym z wiedzy o społeczeństwie zdawanej jako przedmiot obowiązkowy,
- rozkład wyników egzaminu na poziomie rozszerzonym z wiedzy o społeczeństwie zdawanej jako przedmiot dodatkowy,
- zestawienia wskaźników łatwości wszystkich zadań, obliczone dla absolwentów poszczególnych typów szkół,
- zestawienia wskaźników łatwości zestawu zadań, obliczone dla oraz dla powiatów województwa śląskiego,
- podstawowe wskaźniki statystyczne wyników egzaminu dla absolwentów, rozwiązujących zadania zestawów dostosowanych.

Zestawienie w tabeli 11. pozwala maturzyście porównać uzyskany przez niego wynik z osiągnięciami wszystkich zdających egzamin maturalny w kraju (zgodnie ze skalą staninową). Z karty wyników można odczytać, w której klasie (staninie) znajduje się wynik danego maturzysty, jaki procent zdających uzyskało taki sam wynik bądź wyniki wyższe/nizsze.

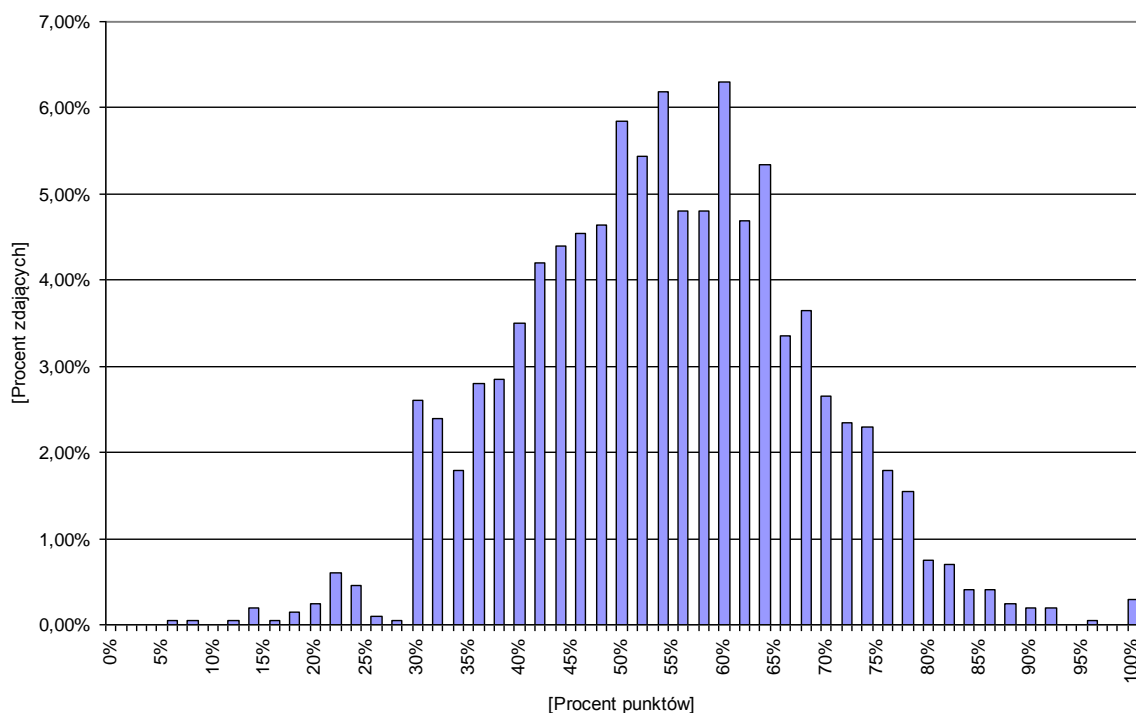
Tabela 11. Karta wyników egzaminu z wiedzy o społeczeństwie na poziomie rozszerzonym (skala staninowa)

Klasa (stanin)	Teoretyczny procent zdających	Nazwa klasy	Wyniki na świadectwie wyznaczone dla kraju	Procent zdających		
				przedmiot obowiązkowy	przedmiot dodatkowy	ogółem
1	4	najniższa	0–28	2,00	3,09	2,63
2	7	bardzo niska	29–32	5,00	5,49	5,28
3	12	niska	33–40	10,94	12,22	11,68
4	17	poniżej średniej	41–48	17,78	17,13	17,41
5	20	średnia	49–56	22,28	18,95	20,35
6	17	powyżej średniej	57–64	21,13	18,04	19,34
7	12	wysoka	65–72	11,99	13,57	12,90
8	7	bardzo wysoka	73–79	5,64	6,29	6,02
9	4	najwyższa	80–100	3,25	5,20	4,38

Wykres 3. Rozkład wyników egzaminu z wiedzy o społeczeństwie na poziomie rozszerzonym

Wykres 4. Rozkład wyników egzaminu z wiedzy o społeczeństwie jako przedmiotu obowiązkowego zdawanego na poziomie rozszerzonym

Wykres 5. Rozkład wyników egzaminu z wiedzy o społeczeństwie jako przedmiotu dodatkowego zdawanego na poziomie rozszerzonym

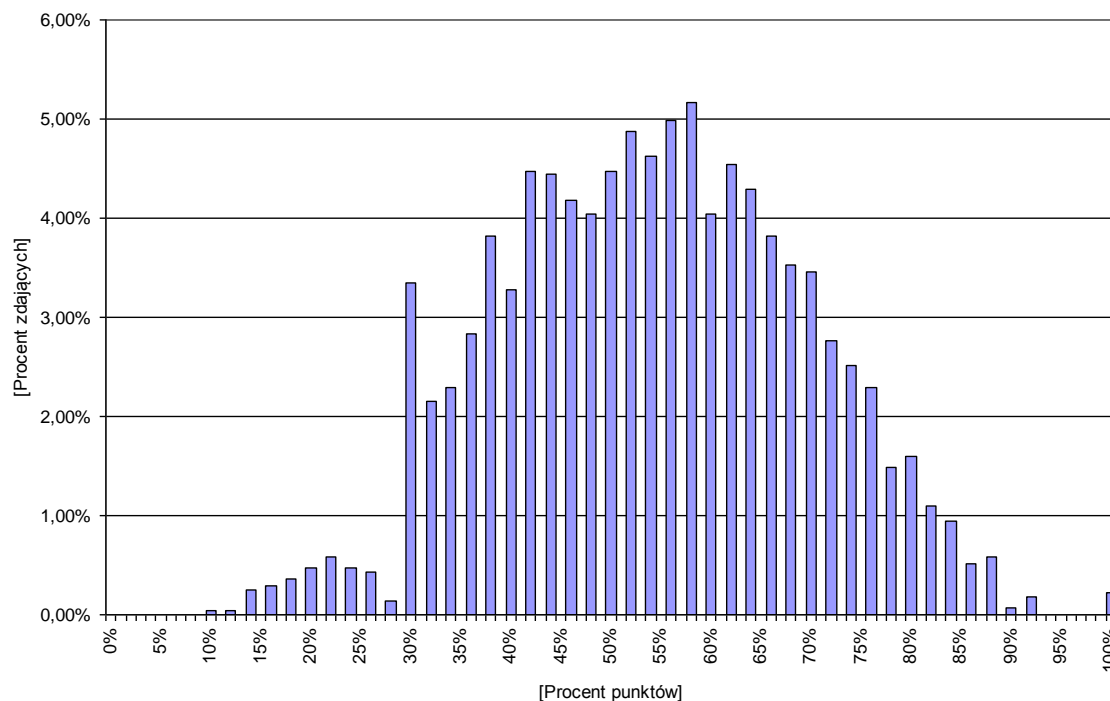

Tabela 12. Podstawowe wskaźniki statystyczne wyników egzaminu z wiedzy o społeczeństwie na poziomie rozszerzonym (arkusz standardowy)

Wskaźniki	Przedmiot zdawany jako				Razem	
	dodatkowy		obowiązkowy			
Liczba zdających	2749		2002		4751	
Wskaźnik łatwości zestawu (p)	0,54		0,54		0,54	
Wskaźniki w:	%	pkt.	%	pkt.	%	pkt.
Wynik najczęstszy (modalna – Mo)	58	29	60	30	54	27
Wynik środkowy (mediana – Me)	54	27	54	27	54	27
Wynik średni (średnia arytmetyczna – M)	54,10	27,05	54,03	27,01	54,07	27,03
Odchylenie standardowe	–	7,62	–	6,98	–	7,36
Wynik najwyższy	100	50	100	50	100	50
Wynik najniższy	10	5	6	3	6	3

W przypadku wiedzy o społeczeństwie zdawanej jako przedmiot dodatkowy wartość mediany wskazuje, że co najmniej połowa zdających otrzymała 27 punktów lub więcej (1449 zdających – 52,71%) **na 50 możliwych do uzyskania**. Najwyższy wynik (50 pkt.) uzyskało 6 zdających, najniższy (5 pkt.) – 1.

W przypadku wiedzy o społeczeństwie zdawanej jako przedmiot obowiązkowy wartość mediany także świadczy o tym, że co najmniej połowa zdających otrzymała 27 punktów lub więcej (1061 zdających – 53%) na 50 możliwych do uzyskania. Najwyższy wynik (50 pkt.) uzyskało 6 zdających, najniższy (3 pkt.) – 1.

Tabela 13. Podstawowe wskaźniki statystyczne wyników egzaminu z wiedzy o społeczeństwie na poziomie rozszerzonym wg typu szkoły (arkusz standardowy)

Wskaźniki	Liceum ogólnokształcące			Liceum profilowane			Technikum		
	dod.	ob.	razem	dod.	ob.	razem	dod.	ob.	razem
Liczba zdających	2413	1772	4185	145	131	276	191	97	288
Wskaźnik łatwości zestawu (p)	0,56	0,55	0,56	0,39	0,40	0,40	0,43	0,47	0,45
W procentach									
Wynik najczęstszy (modalna – Mo)	58	60	60	42	30	42	44	54	44
Wynik środkowy (mediana – Me)	56	56	56	40	40	40	44	46	44
Wynik średni (średnia arytmetyczna – M)	55,87	55,46	55,69	39,14	40,00	39,55	43,11	47,44	44,57
Wynik najwyższy	100	100	100	80	80	80	78	80	80
Wynik najniższy	12	12	12	10	6	6	14	20	14
W punktach									
Wynik najczęstszy (modalna – Mo)	29	30	30	21	15	21	22	27	22
Wynik środkowy (mediana – Me)	28	28	28	20	20	20	22	23	22
Wynik średni (średnia arytmetyczna – M)	27,93	27,73	27,85	19,57	20,00	19,78	21,55	23,72	22,28
Odchylenie standardowe	7,37	6,72	7,10	6,08	6,58	6,31	6,32	5,81	6,23
Wynik najwyższy	50	50	50	40	40	40	39	40	40
Wynik najniższy	6	6	6	5	3	3	7	10	7

Absolwenci liceów uzupełniających nie wybrali wiedzy o społeczeństwie na poziomie rozszerzonym, natomiast absolwenci techników uzupełniających wybrali ten przedmiot wyłącznie jako obowiązkowy (2 absolwentów).

Poziom rozszerzony z wiedzy o społeczeństwie okazał się *umiarkowanie trudny* dla absolwentów liceów ogólnokształcących, a *trudny* dla absolwentów pozostałych typów szkół.

Tabela 14. Podstawowe wskaźniki statystyczne (w punktach) wyników egzaminu z wiedzy o społeczeństwie na poziomie rozszerzonym dla rozwiązujących zadania w arkuszach dostosowanych

Wskaźniki	Arkusz A4 dla słabo widzących	Arkusz A7 dla niesłyszących
Liczba zdających	6	2
Wynik średni	26,50	–
Wynik najwyższy	40	–
Wynik najniższy	15	–

Tabela 15. Wyniki egzaminu z wiedzy o społeczeństwie na poziomie rozszerzonym (arkusz standardowy) w powiatach (dane statystyczne w punktach)¹

Lp.	Powiat	Liczba zdających	Wskaźnik łatwości zestawu zadań	Wynik najczęstszy (modalna – Mo)	Wynik środkowy (mediana – Me)	Wynik średni (średnia arytmetyczna – M)	Odchylenie standardowe
1.	będziński	122	0,56	29	28	27,77	6,69
2.	bielski	65	0,60	33	31	30,22	5,84
3.	Bielsko-Biała	286	0,57	31	28,5	28,52	7,31
4.	bieruńsko-lędziński	21	0,54	27	27	27,00	6,25
5.	Bytom	167	0,55	27	27	27,50	6,86
6.	Chorzów	136	0,59	31	30	29,68	6,09
7.	cieszyński	120	0,57	29	29	28,63	8,10
8.	Częstochowa	594	0,56	27	28	27,85	8,01
9.	częstochowski	24	0,47	16	25,5	23,54	6,80
10.	Dąbrowa Górnicza	173	0,50	23	25	25,08	6,62
11.	Gliwice	269	0,56	30	28	27,88	6,51
12.	gliwicki	61	0,39	18	20	19,30	6,68
13.	Jastrzębie Zdrój	135	0,52	25	25	25,79	7,56
14.	Jaworzno	102	0,49	25	25	24,62	7,84
15.	Katowice	375	0,56	25	28	28,18	7,48
16.	kłobucki	38	0,49	19	24	24,32	6,58
17.	lubliniecki	72	0,59	27	29,5	29,56	7,38
18.	mikołowski	88	0,54	22	27	27,09	6,08
19.	Mysłowice	88	0,51	27	26	25,52	6,55
20.	myszkowski	40	0,52	23	27	26,23	6,96
21.	Piekary Śląskie	17	0,52	17	26	25,82	5,85
22.	pszczyński	61	0,51	32	27	25,74	7,32
23.	raciborski	90	0,51	21	24,5	25,28	6,51
24.	Ruda Śląska	76	0,50	18	25	25,17	7,20
25.	Rybnik	229	0,55	21	28	27,62	8,15
26.	Siemianowice Śląskie	43	0,48	17	23	24,02	5,74
27.	Sosnowiec	222	0,55	28	28	27,60	7,21
28.	Świętochłowice	24	0,53	16	25	26,50	7,89
29.	tarnogórski	137	0,55	27	28	27,69	6,26
30.	Tychy	201	0,48	21	24	24,09	6,09
31.	wodzisławski	92	0,52	18	25,5	25,78	7,08
32.	Zabrze	211	0,54	21	27	26,92	7,30
33.	zawierciański	161	0,54	25	26	27,14	8,18
34.	Żory	58	0,52	22	26	26,05	6,39
35.	żywiecki	148	0,52	26	26	26,24	6,86

Średnie wyniki na poziomie rozszerzonym w poszczególnych powiatach województwa wykazują zróżnicowanie od 19,30 do 30,22 punktu (średnia dla województwa wynosi **27,03** pkt.).

Zamieszczone w tabeli 16. dane, dotyczące łatwości wszystkich zadań, pozwalają na ocenę poziomu opanowania umiejętności i stwierdzenie, które zadania były dla maturzystów *łatwe*, a które *trudne*, oraz porównanie wskaźników łatwości w różnych typach szkół.

¹ W tabeli podano wartości wskaźników tylko dla tych powiatów, w których wiedzę o społeczeństwie na poziomie rozszerzonym zdawało co najmniej 10 osób.

Tabela 16. Wskaźnik łatwości poszczególnych zadań na poziomie rozszerzonym

Numer zadania	Wskaźnik łatwości dla ogółu			Wskaźnik łatwości wg typu szkoły								
				liceum ogólnokształcące			liceum profilowane			technikum		
	dod.	ob.	razem	dod.	ob.	razem	dod.	ob.	razem	dod.	ob.	razem
1.	0,77	0,78	0,78	0,81	0,81	0,81	0,52	0,52	0,52	0,54	0,70	0,60
2.	0,42	0,44	0,43	0,44	0,47	0,45	0,25	0,21	0,23	0,26	0,38	0,30
3.	0,67	0,69	0,68	0,69	0,71	0,70	0,47	0,49	0,48	0,54	0,57	0,55
4.	0,62	0,62	0,62	0,64	0,63	0,64	0,50	0,56	0,53	0,54	0,54	0,54
5.	0,26	0,25	0,25	0,28	0,25	0,27	0,13	0,18	0,16	0,17	0,22	0,19
6.	0,35	0,40	0,37	0,38	0,42	0,39	0,11	0,24	0,17	0,19	0,29	0,23
7.	0,58	0,58	0,58	0,59	0,58	0,59	0,51	0,53	0,52	0,52	0,54	0,52
8.	0,40	0,40	0,40	0,43	0,42	0,43	0,20	0,17	0,19	0,18	0,27	0,21
9.	0,66	0,66	0,66	0,67	0,68	0,67	0,55	0,51	0,53	0,64	0,63	0,64
10.	0,70	0,69	0,69	0,71	0,70	0,71	0,58	0,60	0,59	0,63	0,62	0,63
11.	0,27	0,25	0,26	0,29	0,27	0,28	0,08	0,06	0,07	0,08	0,15	0,11
12.	0,26	0,22	0,24	0,29	0,24	0,27	0,04	0,05	0,04	0,06	0,10	0,07
13.	0,64	0,66	0,65	0,65	0,68	0,66	0,56	0,58	0,57	0,55	0,59	0,56
14.	0,68	0,67	0,67	0,69	0,68	0,68	0,58	0,55	0,56	0,63	0,66	0,64
15.	0,66	0,64	0,65	0,68	0,67	0,68	0,47	0,38	0,43	0,54	0,53	0,53
16.	0,83	0,84	0,83	0,84	0,85	0,85	0,68	0,76	0,72	0,75	0,81	0,77
17.	0,59	0,59	0,59	0,60	0,60	0,60	0,45	0,46	0,46	0,50	0,54	0,51

Tabela 17. Wskaźniki łatwości zadań arkusza na poziomie rozszerzonym

Wartość wskaźnika	0–0,19	0,20–0,49	0,50–0,69	0,70–0,89	0,90–1
Interpretacja	bardzo trudne	trudne	umiarkowanie trudne	łatwe	bardzo łatwe
Ogółem					
Numer zadania	–	2., 5., 6., 8., 11., 12.	3., 4., 7., 9., 10., 13., 14., 15., 17.	1., 16.	–
Liceum ogólnokształcące					
Numer zadania	–	2., 5., 6., 8., 11., 12.	4., 7., 9., 13., 14., 15., 17.	1., 3., 10., 16.	–
Liceum profilowane					
Numer zadania	5., 6., 8., 11., 12.	2., 3., 15., 17.	1., 4., 7., 9., 10., 13., 14.	16.	–
Technikum					
Numer zadania	5., 11., 12.	2., 6., 8.	1., 3., 4., 7., 9., 10., 13., 14., 15., 17.	16.	–

Tabela 18. Wskaźniki łatwości zadań arkusza na poziomie rozszerzonym dla zdających wiedzę o społeczeństwie jako przedmiot obowiązkowy

Wartość wskaźnika	0–0,19	0,20–0,49	0,50–0,69	0,70–0,89	0,90–1
Interpretacja	bardzo trudne	trudne	umiarkowanie trudne	łatwe	bardzo łatwe
Ogółem					
Numer zadania	–	2., 5., 6., 8., 11., 12.	3., 4., 7., 9., 10., 13., 14., 15., 17.	1., 16.	–
Liceum ogólnokształcące					
Numer zadania	–	2., 5., 6., 8., 11., 12.	4., 7., 9., 13., 14., 15., 17.	1., 3., 10., 16.	–
Liceum profilowane					
Numer zadania	5., 8., 11., 12.	2., 3., 6., 15., 17.	1., 4., 7., 9., 10., 13., 14.	16.	–
Technikum					
Numer zadania	11., 12.	2., 5., 6., 8.	3., 4., 7., 9., 10., 13., 14., 15., 17.	1., 16.	–

Tabela 19. Wskaźniki łatwości zadań arkusza na poziomie rozszerzonym dla zdających wiedzę o społeczeństwie jako przedmiot dodatkowy

Wartość wskaźnika	0–0,19	0,20–0,49	0,50–0,69	0,70–0,89	0,90–1
Interpretacja	bardzo trudne	trudne	umiarkowanie trudne	łatwe	bardzo łatwe
Ogółem					
Numer zadania	–	2., 5., 6., 8., 11., 12.	3., 4., 7., 9., 13., 14., 15., 17.	1., 10., 16.	–
Liceum ogólnokształcące					
Numer zadania	–	2., 5., 6., 8., 11., 12.	3., 4., 7., 9., 13., 14., 15., 17.	1., 10., 16.	–
Liceum profilowane					
Numer zadania	5., 6., 11., 12.	2., 3., 8., 15., 17.	1., 4., 7., 9., 10., 13., 14.		–
Technikum					
Numer zadania	5., 6., 8., 11., 12.	2.	1., 3., 4., 7., 9., 10., 13., 14., 15., 17.	16.	–

Dla absolwentów rozwiązujących zestawy zadań z poziomu rozszerzonego nie było zadań *bardzo łatwych*. Jedynie dla absolwentów liceów ogólnokształcących nie było zadań *bardzo trudnych*.

Tabela 20. Wskaźniki łatwości poszczególnych standardów na poziomie rozszerzonym

Standard	Wskaźnik łatwości dla ogółu	Wskaźnik łatwości wg typu szkoły		
		liceum ogólnokształcące	liceum profilowane	technikum
Razem				
Standard I	0,46	0,48	0,30	0,34
Standard II	0,56	0,58	0,41	0,46
Standard III	0,59	0,60	0,46	0,51
Przedmiot obowiązkowy				
Standard I	0,46	0,48	0,31	0,38
Standard II	0,56	0,57	0,41	0,48
Standard III	0,59	0,60	0,46	0,54
Przedmiot dodatkowy				
Standard I	0,46	0,48	0,29	0,32
Standard II	0,57	0,58	0,42	0,45
Standard III	0,59	0,60	0,45	0,50

4.3. Zdawalność egzaminu

Aby zdać egzamin maturalny z wiedzy o społeczeństwie na poziomie rozszerzonym, należało uzyskać co najmniej 30% punktów możliwych do zdobycia. Warunek ten spełniły 1962 osoby, tj. 98% zdających egzamin jako obowiązkowy na poziomie rozszerzonym po raz pierwszy. Wymaganej liczby punktów nie uzyskało 40 zdających (2%).

Tabela 21. Zdawalność egzaminu z wiedzy o społeczeństwie na poziomie rozszerzonym (arkusz standardowy)

Typ szkoły	Liczba zdających	Zdali	
		liczba	procent
Liceum ogólnokształcące	1772	1753	98,93
Liceum profilowane	131	113	86,26
Technikum	97	95	97,94
Technikum uzupełniające	2	1	50
Ogółem	2002	1962	98

4.4. Analiza jakościowa wybranych zadań

Wskaźnik łatwości arkusza dla ogółu zdających egzamin na poziomie rozszerzonym wynosi 0,54, zarówno dla piszących arkusz jako przedmiot obowiązkowy, jak i dla tych, którzy zdawali ten przedmiot jako dodatkowy. Oznacza to, że arkusz dla zdających był *umiarkowanie trudny*.

W arkuszu dla poziomu rozszerzonego nie było zadań *bardzo trudnych*, większość okazała się dla zdających *umiarkowanie trudna* i *łatwa*.

Zadania *trudne* w większości sprawdzały wiedzę i umiejętności **standardu I**, były to zadania: 2., 6., 5., 8., 11. Jedynym zadaniem *trudnym* ze **standardu II** (sprawdzającego umiejętność korzystania z informacji oraz zastosowanie wiadomości i słownictwa do wyjaśnienia procesów zachodzących we współczesnym świecie) było zadanie 12.

Standard	Zadania trudne
Standard I	2., 6., 5., 8., 11.
Standard II	12.
Standard III	–

Wskaźniki łatwości dla wszystkich standardów potwierdzają, że standard I dla zdających poziom rozszerzony okazał się *trudny*, natomiast pozostałe wskaźniki łatwości – *umiarkowanie trudne*.

Dwa zadania – 2. i 6. – sprawdzały wiedzę i umiejętności z obszaru *Prawo*.

ZADANIE 2. (1 PKT)			
Wskaźnik łatwości dla ogółu zdających:	Wskaźnik łatwości zadania wg typu szkoły:		
	LO	LP	T
0,43	0,45	0,23	0,30

ZADANIE 6. (2 PKT)			
Wskaźnik łatwości dla ogółu zdających:	Wskaźnik łatwości zadania wg typu szkoły:		
	LO	LP	T
0,37	0,39	0,17	0,23

Zadanie 2. (wielokrotnego wyboru) sprawdzało wiedzę dotyczącą sytuacji prawnej obywatela, natomiast zadanie 6. – wiadomości dotyczące stosowania procedur w postępowaniu cywilnym, karnym i sądowym. Wskaźniki łatwości zadań wskazują na opanowanie w niewielkim stopniu umiejętności w zakresie wiadomości o środkach odwoławczych oraz z zakresu zdolności prawnych obywatela.

Zadanie 8. (z obszaru *Społeczeństwo*) sprawdzało znajomość pojęcia *grupa inkluzywna* oraz jego rozumienia poprzez podkreślenie przykładów grupy inkluzywnej.

ZADANIE 8. (2 PKT)			
Wskaźnik łatwości dla ogółu zdających:	Wskaźnik łatwości zadania wg typu szkoły:		
	LO	LP	T
0,40	0,43	0,19	0,21

W zadaniu należało podać poprawną definicję grupy inkluzywnej oraz wybrać spośród podanych dwa przykłady, które odpowiadają definicji grupy inkluzywnej. Zadanie pokazało, jak wiele trudności nastręcza zdającym nie tylko samodzielne sformułowanie definicji,

a także wybranie właściwych przykładów. (Nawet jeśli zdający prawidłowo podał definicję grupy, to nieprawidłowo wskazał przykłady grup inkluzywnych). Ze wskazań łatwości wynika, że należy zwrócić uwagę na ćwiczenia znajomości określeń (definicji) wraz z konkretnymi przykładami, które pozwolą upewnić się, że uczeń prawidłowo rozumie dane pojęcie.

Podobnie jak w arkuszu I, zadanie sprawdzające wiedzę i umiejętności z zakresu obszaru *Polska, Europa, Świat* było zadaniem trudnym dla ogółu zdających.

ZADANIE 11. (2 PKT)			
Wskaźnik łatwości dla ogółu zdających:	Wskaźnik łatwości zadania wg typu szkoły:		
	LO	LP	T
0,26	0,28	0,07	0,11

Zadanie 11. sprawdzało znajomość organizacji międzynarodowych oraz sposobów i celów ich działania na podstawie podanego opisu. W zadaniu należało podać pełną nazwę organizacji. Warto zwrócić uwagę na znajomość i precyzyjne wpisywanie pełnych nazw organizacji międzynarodowych.

Zadania *trudne* (z obszaru *Polityka*) sprawdzały wiedzę z zakresu funkcjonowania organów władzy publicznej w RP (zadanie 5.) oraz znajomość współczesnych form państwa i ich modeli ustrojowych (zadanie 12.).

ZADANIE 5. (2 PKT)			
Wskaźnik łatwości dla ogółu zdających:	Wskaźnik łatwości zadania wg typu szkoły:		
	LO	LP	T
0,25	0,27	0,16	0,19

ZADANIE 12. (4 PKT)			
Wskaźnik łatwości dla ogółu zdających:	Wskaźnik łatwości zadania wg typu szkoły:		
	LO	LP	T
0,24	0,27	0,04	0,07

Warto zwrócić zdającym uwagę na dokładniejsze poznanie wiadomości z zakresu konstytucji (opis przypadków konstytucyjnych), ponieważ zdający bardzo nieprecyzyjne określali np. przypadki, kiedy Prezydenta RP może na stanowisku zastąpić Marszałek Sejmu. W odpowiedziach brakowało informacji ważnych, np. jaki organ państwa podejmuje decyzję o zastąpieniu Prezydenta RP lub orzeka o jego niezdolności do wykonywania funkcji.

W zadaniu 12. najwięcej problemów zdający mieli z poprawną lokalizacją państw na mapie politycznej Europy oraz z rozróżnieniem formy rządów i ustroju terytorialnego. Zadania tego typu wymagają wykazania się podstawowymi wiadomościami z zakresu historii i geografii.

5. WNIOSKI WYNIKAJĄCE Z ANALIZY JAKOŚCIOWEJ WYBRANYCH ZADAŃ Z POZIOMU PODSTAWOWEGO I ROZSZERZONEGO

Poziom podstawowy

Zdający najlepiej opanowali wiadomości z zakresu:

- podstaw życia społecznego,
- funkcjonowania państwa i zasad demokracji,
- funkcjonowania społeczeństwa obywatelskiego,
- znajomości pojęcia polityki,
- zasad działania polskiej polityki zagranicznej.

Wiadomości te sprawdzane były standardem I, co oznacza, że zdający dobrze przygotowali się z zasad dotyczących bieżącej polityki państwa.

Zadania opatrzone tekstami źródłowymi, zawierające tabele z danymi statystycznymi były dla zdających *łatwe* w zakresie odczytywania danych wprost.

Największą słabością zdających okazał się brak znajomości zasad zawartych w Konstytucji RP i dotyczących funkcjonowania państwa, w tym: znajomości zasad funkcjonowania Sejmu, kompetencji Trybunału Stanu, znajomości zasad powoływania Rady Ministrów, rozumienia pojęć charakterystycznych dla procedury powołania rządu.

Kolejne trudnym zadanie polegało na rozpoznaniu kompetencji organów Unii Europejskiej oraz OBWE. Wiadomości z zakresu standardu I, dotyczącego organizacji i instytucji międzynarodowych, oraz znajomość najważniejszych wydarzeń związanych z przystąpieniem Polski do Unii Europejskiej sprawiło zdającym wiele problemów, podobnie jak wskazanie ważnych postaci z życia politycznego świata, czy prawidłowe zapisanie ich nazwisk.

Odpowiedzi zdających ujawniły braki w zakresie znajomości podziałów struktury społecznej i rozróżnienia struktury klasowej od warstwowej, a także określania twórcy teorii walki klas.

Problemy zdających uwidoczniły się także w interpretowaniu źródeł ikonograficznych oraz danych statystycznych. Odczytywanie danych wprost nie przysparza zdającym problemów, natomiast ich interpretacja oraz wyciąganie logicznych wniosków nie należy do mocnych stron. Zdający mają problemy z odczytywaniem głębszych intencji, z uogólnieniem i całościowym spojrzeniem na problem przedstawiony na rysunku (źródle ikonograficznym) lub na wykresie.

Poziom rozszerzony

Zdający wykazali się dobrą znajomością:

- zasad funkcjonowania władz sądowniczych w Polsce,
- zasad działania władzy samorządowej na szczeblu wojewódzkim.

Również zadania z wykorzystaniem źródeł statystycznych nie przysparzają im większych problemów.

Biorąc pod uwagę analizę zadań, które sprawiły zdającym najwięcej problemów, należałoby w większym stopniu wprowadzać do ćwiczeń treści z zakresu:

- określania kompetencji Prezydenta RP zawartych w konstytucji,
- opisanie zjawisk przedstawionych na rysunku satyrycznym,
- rozpoznawania i lokalizowania państw na mapie Europy,
- określania ustroju terytorialnego poszczególnych państw.

W niewielkim zakresie zdający opanowali umiejętności przewidziane w zadaniu rozszerzonej odpowiedzi (w Arkuszu I zadanie 25., W arkuszu II zadanie 17.). Dla zdających egzamin na poziomie rozszerzonym zadanie to okazało się *umiarkowanie trudne*.

Zadanie rozszerzonej odpowiedzi wymaga od zdającego między innymi logicznego rozumowania oraz prawidłowego wykorzystania zamieszczonych w arkuszu materiałów źródłowych. Z tym zdający mają problem, podobnie jak z właściwym określeniem przyczyn i skutków. Bardzo często brakuje im umiejętności jasnego wyrażania swoich myśli i spostrzeżeń, formułowania argumentów, brakuje im precyzji w wypowiedzianiu się na zadany temat. Mają kłopoty ze stosowaniem właściwej terminologii (błędy polegały na użyciu nieprawidłowych lub potocznych terminów). Zastrzeżenia budzi też poprawność językowa (standard III).

W dalszej pracy należałoby zwrócić szczególną uwagę na interdyscyplinarność przedmiotu, jakim jest wiedza o społeczeństwie. Zdający musi wykazać się nie tylko wiadomościami, ale również umiejętnościami analizowania zjawisk i problemów współczesnego świata.

SŁOWNIK TERMINÓW

Wskaźnik łatwości zestawu zadań (p)

- stosunek liczby punktów uzyskanych za rozwiązanie zadań przez wszystkich piszących dany zestaw do maksymalnej liczby punktów możliwych do uzyskania za rozwiązanie tych zadań. Przyjmuje wartość z przedziału 0–1.

Może być przedstawiony także w postaci procentowej, np. wskaźnik łatwości 0,75 można interpretować: „zdający uzyskali 75% punktów możliwych do zdobycia”.

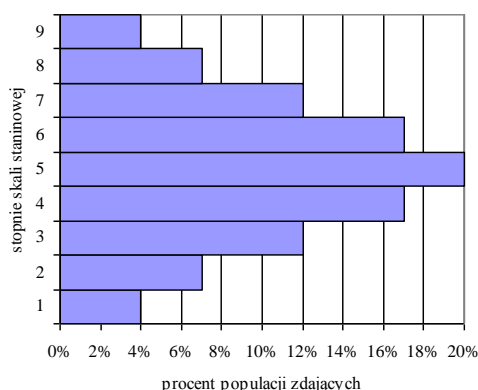
Wskaźnik łatwości zadania (p)

- stosunek liczby punktów uzyskanych za rozwiązanie danego zadania przez wszystkich piszących egzamin do maksymalnej liczby punktów możliwych do uzyskania przez nich za to zadanie.

Wartość wskaźnika	0–0,19	0,20–0,49	0,50–0,69	0,70–0,79	0,80–0,89	0,90–1
Interpretacja	<i>bardzo trudne</i>	<i>trudne</i>	<i>umiarkowanie trudne</i>	<i>łatwe</i>		<i>bardzo łatwe</i>

Skala staninowa

- otrzymuje się ją poprzez dokonanie podziału uporządkowanych rosnąco surowych wyników na dziewięć ponumerowanych przedziałów. Pierwszy przedział to 4% populacji zdających z wynikiem **najniższym**, drugi – 7% zdających z wynikiem **bardzo niskim**, trzeci – 12% z wynikiem **niskim**, czwarty – 17% z wynikiem **niżej średnim**, piąty – 20% zdających z wynikiem **średnim**, szósty – 17% z wynikiem **wyżej średnim**, siódmy – 12% z wynikiem **wysokim**, ósmy – 7% z wynikiem **bardzo wysokim**, dziewiąty – 4% z wynikiem **najwyższym**. W tak skonstruowanej skali wynik średni dla populacji piszących znajduje się w 5. staniu. Pozycja wyniku na skali staninowej zależy od tego, jak napisali egzamin wszyscy przystępujący do niego. Zastosowanie powyższej skali pozwala w dłuższym przedziale czasowym (np. kilku lat) porównywać wyniki absolwentów i szkół, niezależnie od trudności zestawu egzaminacyjnego.

Stopień skali staninowej	Nazwa stanina
9	najwyższy
8	bardzo wysoki
7	wysoki
6	wyżej średniego
5	średni
4	niżej średniego
3	niski
2	bardzo niski
1	najniższy

Średnia arytmetyczna (M)

- suma wszystkich wyników uzyskanych przez zdających podzielona przez ich liczbę.

Mediana (Me)	- wynik środkowy wybrany z wyników uporządkowanych rosnąco; dzieli abiturientów na dwie równe grupy.
Modalna (Mo)	- najczęściej uzyskiwany wynik.
Odchylenie standardowe	- miara rozrzutu wyników w stosunku do średniej – mierzona w punktach. Wysoka wartość informuje o bardzo zróżnicowanym poziomie zdających.
Rozkład wyników	- przedstawienie w postaci tabeli lub wykresu słupkowego, ilu abiturientów uzyskało daną liczbę punktów.